דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

היום בדבר

● לא בכל מחיר / חכ' מיכה חריש
● מחפשים את הרוצח / הדס מגן
● איך למנוע את התיקו / אמיר רוזנבליט
● מהקאדר ועד לצמרת / יחזקאל דרור
● יהודים מעדיפים דוקאקיס / מרים פוקס
● בורסה וכלכלה (עמ' 4–5) עכשיו (10) ספורט (11)

מזג האויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 11־18, רמת־הגולן: 11־17, צפת: 10־16, חיפה: 16־23, טבריה: 16־25, עפולה: 13־24, שומרון: 12־19, תל־אביב: 17־24, לוד: 15־25, יריחו: 17־26, עזה: 16־24, באר־שבע: 13־23, אילת: 16־28.

יום שני, ה' בכסלו תשמ"ט, 14 בנובמבר 1988 ● גליון 19569 — היום 12 עמודים ● המחיר 1.40 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.22 ש"ח

שמיר קיבל רוב לניסיון להרכיב ממשלה

לאחר שנענו דרישות הסיעות החרדיות ● ההבטחות לש"ס: תוך 3 חודשים מכינון הממשלה יועבר חוק ההמרה; העברת חוק ההסמכה; משרת סגן ראש הממשלה; תיק השיכון לדרעי; פנים – פרץ; 2 סגני שרים – מהם אחד סגן שר החוץ ● לאגודת־ישראל: התחייבות להעברת "מי יהודי" תוך שישה שבועות; ראשות ועדת הכספים ויו"ר מפעל הפיס ● 63 ח"כים בעד שמיר מול 55 בעד פרס; דגל־תורה: נצטרף לצד שישיג רוב

ש"ס: הישיבה המכרעת

מועצת חכמי התורה בביתו של הרב עובדיה יוסף, אמש, שם החליטו להמליץ על שמיר. (צילום: יצחק הררי)

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר"

לאחר סיבוב שני של שיחות עם הליכוד ועם המערך שייערך היום, אמור הנשיא הרצוג להטיל את הרכבת הממשלה על ראש הממשלה יצחק שמיר, לאחר הודעת ש"ס ואגודת־ישראל אמש על תמיכתן בשמיר במרכיב הקואליציה, והודעת דגל־התורה כי תצטרף למי שיקבל רוב.

ש"ס הציעה אמש לנשיא המדינה להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על יצחק שמיר.

חברי הכנסת של ש"ס הגיעו אמש למשכן הנשיא בתום ישיבה של מועצת חכמי התורה שהתקיימה בבית הרב עובדיה יוסף, ואשר הוגדרה על ידם הדרמאטית ביותר מאז נוסדה ש"ס.

אנשי ש"ס סיפרו כי ביקורו הפתאומי של ראש הממשלה יצחק שמיר לפנות ערב בבית עובדיה יוסף, שבמהלכו שכנע שמיר את הרב לתמוך בליכוד, הוא שהכריע את הכף. לדבריהם טרם קבלת ההחלטה הופיעו לפני מועצת חכמי התורה אנשי הרב פרץ, התומכים בהליכה עם הליכוד מזה, ואנשי הרב אריה דרעי, שתמכו בהליכה עם המערך מזה. מיד לאחר ששתי הקבוצות הציגו את עמדותיהן הכריעה מועצת חכמי התורה פה אחד בעד הליכה עם הליכוד.

אלה ההבטחות שנתן הליכוד לש"ס:

● העברת חוק ההמרה. הליכוד מתחייב להעביר את החוק תוך שלושה חודשים מיום כינון הממשלה.

(המשך בעמוד 2)

פורום שרינו מתכנס הבוקר בלשכת פרס

שרים במערך: לא לדחות על הסף הקמת ממשלה רחבה

פרס: לא חושב שיש סיכויים רבים

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

הבוקר יתכנס פורום "שרינו" של המערך לדיון בהשלכות הרוב שניתן לשמיר להרכיב ממשלה. בין שרי המערך יש הסבורים שאין צורך לדחות על הסף הצעה סבירה לממשלה רחבה בראשות שמיר. "אני לא חושב שיש סיכויים רבים לממשלה רחבה", אמר פרס כשנשאל אמש על האפשרות.

תגובתו הראשונה של פרס אחרי שנודע, כי ש"ס ו"אגודת ישראל" ימליצו לנשיא להטיל את הרכבת הממשלה על שמיר, היתה: "הנשיא יטיל על שמיר להרכיב ממשלה ונראה". כשנשאל אם הוא מאוכזב מהחלטת המפלגות החרדיות, אמר פרס, כי "במידה מסוימת כן. יש שם דינמיקה לא פשוטה בין חברי־הכנסת ובין גדולי התורה. במשך היום היה יסוד להניח שיש גם אפשרות אחרת". האפשרות האחרת, שאליה התכוון פרס, היתה ש"אגודת ישראל" תתמוך במערך וש"ס תימנע מהמלצה על אחד מראשי המפלגות הגדולות.

כמה ממשתתפי צוות המשא־ומתן של המערך אמרו לאחר שנודע כי שמיר ניצח, שלא היה להם יסוד להניח שהמפלגות החרדיות מוליכות את המערך שולל, וכי בסופו של דבר הובילו המחלוקות הפנימיות להמלצה על ממשלה בראשות שמיר. בקרב שרי המערך לא הכל שותפים לדעה זאת ובישיבת שרי המערך אתמול בבוקר הביעו כמה מהם את תחושתם, שהם מהווים רק אמצעי לסיפוק תביעותיהן של המפלגות החרדיות אצל הליכוד.

עד כה לא נדונה בפורום שרי המערך האפשרות של ממשלת אחדות. גם בהתכנסות הפורום אתמול, במהלך ישיבת הממשלה,

(המשך בעמוד 2)

ככל הנראה התכוונו לקריית־שמונה

צה"ל לכד שלושה מחבלים שהיו בדרכם לפיגוע המוני

השלושה, אנשי חוואתמה, נפצעו בהיתקלות ואושפזו בבי"ח בצפון; נתפסו עם כלי נשק וכרזות ● שוחררה עמדת האו"ם עליה השתלטו שלושה אנשי 'פתח' של ערפאת

מאת שמעון ויס, סופר "דבר" בצפון

כוח של צה"ל לכד אתמול שלושה מחבלים פלשתינים שהיו בדרכם לבצע פיגוע הרג המוני ככל הנראה בקריית־שמונה. שלושת המחבלים נפצעו והועברו לטיפול בבית־חולים, אחד מהם מצבו קשה.

ההיתקלות בין כוח צה"ל לבין חוליית המחבלים, היתה במרחק של כ־5 קילומטרים, צפונית מערבית לגבול ישראל, בגזרה שבין משגב־עם למרגליות, בתחום איזור הבטחון.

כוח של צה"ל עסק במשימת בטחון שוטף. בעת ההיתקלות במקום התפתח קרב אש, שכלל גם מרדף ובסיומו נלכדו שלושת המחבלים הפצועים. התברר כי הם שייכים לחזית הדמוקראטית של נאיף חוואתמה. ברשות המחבלים נמצאו נשקם האישי מסוג קלצ'ניקוב, תחמושת ומחסניות רבות, שלושה מטולי אר.פי.ג'י, רימוני־יד ומדי־צה"ל.

כן נמצאו כרוזים המעידים שאנשי החוליה היו בדרכם לביצוע פיגוע המוני בשטח ישראל. בכרוז נאמר כי החוליה באה בשם האינתיפאדה לשחרר את חבריהם הכלואים בשטח ישראל. מקורות צבאיים בצפון אמרו אמש בסיפוק כי על אף שבשבועות האחרונים גברה בצורה ניכרת פעילות המחבלים השיעים והפלשתינאים באיזור הבטחון בסמוך לגבול ישראל, מצליחים כוחות צה"ל וצד"ל ליצור תחושת בטחון בישובי הגליל. מקור צבאי בכיר בצפון אמר אתמול כי לא עובר יום באיזור הבטחון שאינו כולל מספר אירועים חבלניים מכל הסוגים, ובהם הטמנת מוקשים, ירי, תקיפות מוצבים, נסיונות חדירה של חוליות ומטעני צד.

מבחינת נסיונות החדירה של המחבלים

(המשך בעמוד 2)

אש"ף יודיע: 242 ושאר החלטות האו"ם – הבסיס לוועידה בינ"ל

על פשרה זו מדווחים 3 דוברים בכירים במועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר ● מקורות אחרים: הוויכוחים עדיין נמשכים; חבש: זה ויתור חד־צדדי לישראל וארה"ב

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

המועצה הלאומית הפלשתינית עומדת כנראה לסיים את דיוניה מחר בפרסום הודעה מדינית שתכלול, לראשונה בתולדות אש"ף, הכרה מותנית של הארגון בהחלטה 242 כבסיס לכינוסה של ועידה בין־לאומית לענייני המזה"ת.

שלושה דוברים פלשתינים בכירים אמרו אמש, כי במהלך ההתייעצויות שקיימו חברי המועצה התקבלה נוסחת פשרה, שלפיה ייאמר בהודעת הסיכום המדינית, שהחלטה 242, יחד עם שאר החלטות האו"ם הנוגעות לסוגיה הפלשתינית, ישמשו כבסיס לכינוסה של ועידה בין־לאומית. לפסקה זו תצורף הסתייגות מטעם ארגון החזית העממית בראשות ג'ורג' חבש וכנראה גם מטעם שני הארגונים הקטנים – חזית המאבק העממי וחזית השחרור הפלשתינית – באשר להבלטת החלטה 242 לעומת יתר החלטות האו"ם כבסיס להסדר מדיני.

יאסר עבד רבו, חבר הוועד הפועל של אש"ף, ציטט אמש מזכרונו חלקים מההודעה המדינית, שבהם מדובר על כינוס הוועידה הבין־לאומית, המתייחסים ספציפית להחלטות 242 ו־338 לצד שאר החלטות האו"ם בנושא הפלשתיני, לזכויות הלאומיות והפוליטיות של הפלשתינים לרבות זכותם להגדרה עצמית, וכן מוזכר בהם סעיף 2 באמנת האו"ם, המדבר על זכות העמים להגדרה עצמית.

לעומת זאת מסרו מקורות אחרים, כי גם אמש לא הושגה פשרה בין הקבוצות הפלשתיניות הדוגלות בהכרה מותנית בהחלטה 242 לבין הקבוצות המתנגדות לציונה באופן מוחלט, וכי ההתייעצויות בעניין זה נמשכות, בשולי הדיונים הפורמאליים. המחלוקת ניטשת בין ארגוני הפתח, החזית הדמוקראטית, המפלגה הקומוניסטית הפלשתינית וחלק ניכר מהצירים העצמאיים במועצה המזוהים כתומכי ערפאת מצד אחד, לבין הארגונים הרדיקליים בראשות החזית העממית בהנהגת ג'ורג' חבש וארגוני 'חזית המאבק העממי' ו'חזית השחרור הפלשתינית', מצד שני.

הצד הראשון סבור, שהמועצה הפלשתינית צריכה לגבש עמדות מדיניות מתונות, כדי לרצות את תושבי השטחים הכמהים להישגים מדיניים לאחר 11 חודשי האינתיפאדה, ומתוך התחשבות באווירת הדטאנט הבין־גושית, העשויה לתרום לקידום התהליך המדיני במזה"ת. הצד השני גורס, שהמועצה לא צריכה לעשות שום מחוות חד־צדדיות לישראל או לארה"ב.

בעניין זה הסביר אתמול ג'ורג' חבש, כי התייחסות להחלטה 242

(המשך בעמוד 2)

אלג'יר: שני קולות

ערפאת (משמאל) וג'ורג' חבש בכינוס באלג'יריה (צילומים: אי.פי.)

השטחים – לכוננות שיא; צו אזהרה: 5 שנות מאסר יוטלו על מפירי עוצר

מאת דני רובינשטיין, דני צדקוני וידום לוי סופרי "דבר"

צה"ל מזהיר את תושבי השטחים מהפגנות ומכל פעילות לאומית אחרת מחר, כאשר תוכרז העצמאות הפלשתינית במועצת אש"ף באלג'יר. כוח צה"ל הרג אתמול צעיר בג'נין. עוד שישה נפצעו בעזה ובדרום. אתמול נמנעה הפצת עיתוני מזרח־ירושלים בשטחים.

כוננות שיא קיימת במערכת הבטחון לקראת מחר ה־15 בנובמבר, בו נקראים תושבי השטחים לצאת בהפגנות עידוד ותמיכה בהכרזת העצמאות הפלשתינית, שאמורה להתקבל באלג'יר. בעזה פורסם צו צבאי הקובע עונש של חמש שנות מאסר על מפירי העוצר. הכוונה היא לחסום הנפות דגלים והתקהלויות של התושבים. בשטחים קיימת נוכחות רבה ביותר של צה"ל.

עלם אליתנתולי, בן 27 מג'נין, נהרג אתמול מאש חיילים בהתנגשות שהיתה בעיר ובה נפצעו עוד שני צעירים. גם בשכם נפצע צעיר מאש.

בעזה הוסר העוצר לשעות אחדות כדי לתת לתושבים אפשרות להצטייד במזון ואז פרצו הפגנות במספר מקומות. בעיר עזה נפצע צעיר מאש וכן נפצעו צעירים במחנה הפליטים של חאן־יונס ובמחנה שאטי. מקורות מעזה מוסרים על 15 פצועים מכות אלות.

צה"ל ערך אתמול פעולות יזומות למחיקת סיסמאות וביצע מעצרים בכפרים אל־יאמון (נפת ג'נין) וביאטה (נפת חברון) ובמחנה הפליטים של ג'נין.

סגורים בתי ספר

על־פי דרישת הממשלה לא יתקיימו היום ומחר לימודים בכל בתי הספר העירוניים במזרח ירושלים. כמו כן לא יתקיימו לימודים בבתי הספר הפרטיים, זאת על מנת למנוע הפרות סדר על רקע התכנסות המועצה הלאומית הפלשתינית.

בתי־הספר העירוניים ייפתחו ביום ד', ובתי הספר הפרטיים יפתחו ביום ה'.

העוצר בעזה

"תושבי הרצועה מודים לשלטונות ישראל על העוצר, מאחר שהוא מנוצל לעשיית 'ילדים', מה שיגדיל את אוכלוסיית הרצועה בעוד תשעה חודשים בעוד אלפי נפשות". כך אמר אתמול ל"דבר" תושב העיר, שציין כי אתמול נולדו במקום 38 ילדים.

העוצר כאוגס בבית מאפשר לתושבים לעקוב אחר דיוני המועצה הפלשתינית באלג'יר בתקשורת אמרו תושבים. לדבריהם התעודדו מדברי ערפאת על הרובה והאבן. האנשים עמם שוחח סופר "דבר" לא התלוננו על מחסור במזון, ואמרו שאם חסר משהו נעזרים בשכנים.

אלי הללי: העיר "נאבקת על הלחם"

שביתה כללית היום בדימונה במחאה על גל האבטלה הגובר

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

דימונה תושבת היום כליל במחאה על גל האבטלה הפוקד אותה. התהלוכה שתצעד הבוקר מפתח המפעל המושבת 'כיתן־דימונה', דרך המתנ"ס העירוני ועד למרכז המסחרי, תיפתח את יום השבתה הכללי, עליו הכריז בסוף השבוע מטה הזירום העירוני בדימונה.

ההשבתה הכללית, שנועדה למחות על גל האבטלה הגואה בעיר, תכלול את כל המפעלים הגדולים, לרבות 'פוספטים בנגב', 'ים המלח', טקסטיל־דימונה, מוסדות החינוך, משרדי הממשלה, העירייה, מועצת הפועלים, האיגוד המסחרי העירוני. אפילו סטודנטים מאוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע יגיעו לדימונה כדי להזדהות עם מאבקם של תושבי העיר.

העילה למאבק הציבורי שעליו הכריזו קברניטי העיר, היא הודעתה של הנהלת 'כיתן דימונה' מראשית השבוע שעבר, כי היא סוגרת את המתפרה ומפטרת לאלתר את 119 עובדיה. ראש העיריה, אלי הללי, ציין כי במשך שנים הסיף למאבק שקט ולא אלים, מתוך ציפיה לעתיד טוב יותר, אולם הפעם אמר: "הגענו לקו האדום. דימונה נאבקת על הלחם".

מזכיר מועצת פועלי דימונה, אלי בוסקילה, הוסיף אתמול בציניות: "הגיע הזמן שבמשרדי הציבור יחדלו לעסוק בכימאלוגיה ויתחילו לדאוג לתעסוקולוגיה". לדבריו, יש כיום בדימונה 1,158 מובטלים, שרק 800 מהם רשומים בלישכת העבודה. "זהו כמעט 12 אחוז מכוח התעסוקה בעיר", הטעים.

השביתה הכללית מתוכננת מחר

מאמצים להרגיע הרוחות לקראת "יום קורת הגג" של המגזר הערבי

ראשי הציבור הערבי מכחישים כל קשר לכינוס הפלשתיני ● יאובטחו התנועה בוואדי ערה ובצפון

מאת סופר "דבר" בנצרת

ראשי הציבור הערבי בישראל עוסקים במאמצים בלתי נלאים להרגעת הרוחות ולשמירת השקט והסדר ב"יום קורת הגג" שיחול מחר ושהוכרז כשביתה כללית במגזר הערבי.

יו"ר הוועד הארצי, איברהים נימר חוסין, שיצא אתמול בקול קורא לציבור הערבי, אמר שכל ניסיון להפר את הסדר ולהבעיר ולו צמ"ג אחר מהווה פגיעה חמורה במאבקנו הצודק.

חוסין רואה בחיוב את הודעתו של שר הבטחון חיים בר לב שאין כל כוונה להרוס מחר בתים באיזור אום אל־פאחם או בכל מקום אחר.

במקביל הביע חוסין צער על הודעתו של השר משה ארנס שרואה בחומרה רבה את קיום השביתה בימים בהם מתכנסת המועצה הלאומית הפלשתינאית.

חוסין חזר והדגיש שאין כל קשר בין השביתה לבין כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית. גם חברי כנסת ועדת ההסברה שליד ועדת המעקב הערבית יבהירו היום במסיבת עתונאים בבית סוקולוב שאין כל קשר בין השביתה לבין הכוונה להכריז על המדינה הפלשתינית.

אגודת ה־40 (האגודה למען 40 כפרים ערביים שאינם מוכרים על־ידי משרד הפנים) הוציאה גילוי דעת ובו תביעה לבטל המלצות ועדת מרקוביץ.

האגודה קוראת לציבור הערבי לכבד את החלטות ועדת המעקב ולציין את יום קורת הגג בשקט לבל יעמדו כל נציגי הציבור הערבי בסכנה.

"לא למחוק הקו הירוק"

הנהלת המכון ללימודים ערביים בגבעת חביבה יצאה בקריאה לרשויות המדינה לעשות לפתרון בעיית תוכניות המתאר ומצוקת הדיור במגזר הערבי.

הנהלת המכון קוראת לנשיא המדינה לבדוק את תיקי הבתים המיועדים להריסה ולשקול ביטול הריסת בתים הכלולים בתוכניות המתאר המאושרות.

הנהלת המכון קוראת לציבור הערבי בישראל לשמור על השקט והסדר ביום השביתה, לא להגרר לפרובוקציות ולא לתת עילה לקיצוניים משני הצדדים למחוק את הקו הירוק.

עיקרן תחילה

● המועצה הפלשתינית – בדיון בממשלה/ עמ' 2
● מדד אוקטובר הצפוי מחר: כ־2 אחוזים/ עמ' 5
● ראו את המוות במשך שתיים וחצי דקות/ עמ' 3
● בנאזיר בוטו מקווה להיות האשה הראשונה בראש מדינה מוסלמית – הבחירות מחרתיים/ עמ' 3
● משפט הפגישה הלילית – עו"ד רם כספי מעיד/ עמ' 6
● מת הנער שנפצע אנושות ב"רולטה רוסית"/ עמ' 6

השתלת לב שלישית בישראל – לתושב אריאל

מאת ידום לוי, סופר "דבר"

בבית־החולים הדסה עין־כרם בירושלים, הוחלה סמוך לחצות השתלת לב, השלישית במספר. מושתל הלב הינו דוד ביסמוט בן 45, תושב אריאל שבשומרון.

ההודעה על האפשרות להימצאותו של תורם לב נתקבלה בביה"ח לפנות ערב, ומייד הוחל בהכנות. ביסמוט התבקש להגיע מייד לביה"ח. יצויין כי הוא הוזעק בעבר כבר פעמיים לצורך השתלה, אך זו לא בוצעה ברגע האחרון, בשל אי־התאמה. סמוך לשעה 11 נחת בבית־החולים מסוק בו הובא בצידנית הלב שנלקח מתורם שמת בשעות הערב. מייד לאחר מכן נעשו בדיקות להתאמת הרקמות ומשנתקבלו התוצאות החיוביות, החל הניתוח.

דוברת ביה"ח, רות מקל, מסרה כי הניתוח יימשך כמה שעות ויסתיים לקראת הבוקר.

מושתל הלב דוד ביסמוט סובל מבעיות קשות בליבו כבר כמה שנים, והוא מוגבל מאוד בעבודתו. בשל מצבו הקשה, הוא הוכנס לראש רשימת הממתינים לתור לניתוחי השתלה וצוייד במכשיר איתור כדי שניתן יהיה להזעיקו מיידית לביה"ח.

שינדלר: מאוכזב מרה

מאת מרים פוקס, סופרת "דבר" בניו יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"דבר").– בתגובה על הידיעה על החלטת ש"ס ו"אגודת ישראל" להצטרף לקואליציה בראשותו של יצחק שמיר מתח אמש הרב אלכסנדר שינדלר, נשיא בתי הכנסת הרפורמיים, ביקורת על ראש הממשלה יצחק שמיר.

הרב שינדלר אמר: "אני מאוכזב מרה על שראש הממשלה יצחק שמיר החליט לסכן את אחדות העם היהודי בתקופה שישראל צריכה להתמודד בהנאה ובהתמולה של אש"ף ולקראת חילופי נשיאים בארה"ב – תקופה המחייבת חזית מאוחדת של העם היהודי".

בניגוד להחלטות פה אחד, כמקובל

242 תועמד להצבעה בפני הצירים באלג'יר

מאת גדעון קרין, סופר "דבר" בצרפת

פאריס. (מיוחד ל"דבר").– החלטת מועצת הבטחון 242 תועמד להצבעה בפני צירי המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר. בדרך כלל, נוהגת המועצה לקבל את החלטותיה פה אחד.

רדיו צרפת שמסר על כך אמר, כי הנושא גרם לוויכוח בתוך ארגון ה'פתח' של ערפאת עצמו, וכי ראש אש"ף נאלץ להעמיד אותו להצבעת אמון מחייבת, וכי "החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין" של נאיף חוואתמה עמדה על סף פילוג בגלל הוויכוח בנדון.

היום מתייקרים יינות עממיים ואבקות מרק

מאת אמנון אטר, סופרו הכלכלי של "דבר"

מחירי היין השולחני והיין המתוק יועלו מהיום בשיעור 9 אחוזים. המספקה על המחירים, זאב גלמור, מציין כי מדובר ביינות היותר עממיים. יתר היינות אינם תחת פיקוח מחירים. ההתייקרות הקודמת היתה בינואר 1988.

כן יועלו מחירי אבקות מרק, בשיעור של 4.3 אחוזים, בגלל התייקרות תשומות הייצור העיקריות. ההתייקרות הקודמת היתה ביוני 1988.

להלן דוגמאות למחירים:

★ יין שולחני "כרמל הוק" מתוצרת "כרמל מזרחי" – 4.15 ש"ח.

★ יין מתוק "היובל ישן נושן" מתוצרת "כרמל מזרחי" – 3.85 ש"ח.

★ אבקת מרק בשר, עוף או פטריות, מתוצרת "ויטה" או "תלמה" 400 גרם – 6.74 ש"ח.

★ אבקת מרק בשר, עוף או פטריות מתוצרת "אסם", 400 גרם – 6.78 ש"ח.

שליש מהצריכה הפרטית – מחו"ל

מאת אמנון אטר, סופרו הכלכלי של "דבר" בירושלים

מרכיב הייבוא בצריכה הפרטית בישראל הסתכם בכ־33 אחוז, מהם 51 אחוז יבוא ישיר.

נתון זה נכלל בשנתון הסטטיסטי החדש שתפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בסוף השבוע.

מהשנתון עולה עוד, כי 29 אחוז מכלל התפוקה התעשייתית בישראל (כולל ענף היהלומים) נועדים ליצוא. בנוסף לכך משמשים כ־21 אחוז נוספים מהתפוקה התעשייתית כיצוא עקיף בענפי משק אחרים.

על ענפי התעשייה שמשקל היצוא הישיר והעקיף מכלל תפוקתם גבוה נימנים ענף הכימיה, הכריה והחציבה, הטקסטיל, הציוד האלקטרוני וההלבשה.

הריבית הגבוהה תידון בממשלה

מאת אמנון אטר, סופרו הכלכלי של "דבר" בירושלים

הממשלה תקיים באחת מישיבותיה הקרובות דיון בשאלת הריבית הגבוהה הנהוגה במשק.

נושא הריבית הועלה בישיבת הממשלה אתמול בצורת שאילתא שהגיש שר הכלכלה, גד יעקבי. לדברי יעקבי העלאת הריבית היתה משגה, וזאת על רקע תהליכי המיתון והאבטלה שבהם מצוי כיום המשק.

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

שמיר בממשלה: ישראל תתנגד לכל נסיון לשנות את מעמד יו"ש ועזה

גורמי בטחון מעריכים כי ההצהרה על מדינה פלשתינית תתבסס על 181, ללא ציון גבולות.

מאת יקיר צור, כתבנו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר הגיב אתמול בישיבת הממשלה על ההתפתחויות הצפויות בכינוס המועצה הלאומית הפלשתינית, באומרו כי ממשלת ישראל מתנגדת לכל נסיון לשנות את המצב באיזורי יו"ש ועזה, וכי הם ימשיכו להיות מנוהלים לפי המשפט הבינלאומי והסכמי קמפ דיוויד.

כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית וההכנות לקראת האפשרות של הכרזה על הקמת מדינה פלשתינית עצמאית, עמדו אתמול במוקד ישיבת הממשלה.

ראש אמ"ן דיווח לשרי הממשלה על חילוקי הדעות הפנימיים בתוך אש"ף, כשמצד אחד הרצון לענות על הציפיות של האוכלוסיה ביו"ש ובעזה ומצד שני הצורך לשמור על אחדות השורה, למרות חילוקי הדעות הפנימיים ואי ההסכמה על הנוסח הסופי של הצהרת העצמאות של המדינה הפלשתינית. הארגונים הקיצוניים מתנגדים לכל איזכור של החלטות האו"ם 338 ו־242 ואילו יאסר ערפאת מבקש לאזכרם במסגרת שאר החלטות האו"ם, במטרה להגיע לפריצת דרך עם האמריקאים.

לכינוס המל"פ באלג'יר הגיעו כ־340 מתוך 450 החברים במועצה. בישיבת הממשלה נמסר כי מלבד ישראל, גם סוריה וירדן לא איפשרו יציאה של חברי מועצה הגרים בתחומן. ההנחה הרווחת בקרב אנשי מערכת הבטחון היא שהצהרת העצמאות תהיה מבוססת על החלטת האו"ם 181 (תוכנית החלוקה) ללא ציון גבולות. קרוב לוודאי שהמועצה הלאומית הפלשתינית תקבל גם את העקרון של ממשלה זמנית, תוך השארת מימוש ההחלטה לגופים האקזקוטיביים. לממשלה נמסר על הערכות גורמי הבטחון לקראת הפגנות אפשריות ופעולות טרור ביום ההכרזה על המדינה הפלשתינית העצמאית.

משרד החוץ בירושלים הפיץ בקרב השגרירויות והקונסוליות בחו"ל דף עמדה, המסביר את עמדתה של ישראל לגבי האפשרות של הכרזה על כינון מדינה פלשתינית עצמאית בכינוס המועצה באלג'יר. בדף נאמר כי הצהרת המל"פ על תהליך הקמת מדינה פלשתינית תהווה צעד חד צדדי שאינו תורם לקידום תהליך השלום. תהליך השלום מחייב מו"מ והסכמה בין הצדדים על כל שלב ושלב. ישראל ממשיכה לראות במשלחת ירדנית פלשתינית משותפת, שותף העשוי לקדם את תהליך השלום.

'כך' מארגנת „יום דגל ישראל בשטחים" בתגובה למועצת אש"ף

עורך 'נקודה' איים על הרמטכ"ל בלקיחת החוק לידיים

מאת אוריאל בן־עמי, כתב „דבר"

עורך „נקודה" וראש מועצת יש"ע ישראל הראל איים אתמול על הרמטכ"ל בלקיחת החוק לידיים אם לא תשונה ההתייחסות לזורקי האבנים. הראל אמר ב„קול ישראל" כי דבריו של הרמטכ"ל שלפיהם פתרון מדיני אפשרי בשטחים פירושו שאין פתרון צבאי לרצונות הערבית בשטחים. הראל אמר כי דבר זה יביא את התושבים היהודים ליטול את החוק לידיהם.

תנועת 'כך' שיגרה אתמול מברק ברכה למועצת יש"ע על החלטתה לירות בזורקי אבנים. דובר 'כך' ברוך מרזל אמר כי „מועצת יש"ע אימצה סוף־סוף את האידיאולוגיה של תנועת 'כך' ואת הפעילות המבצעית שלה. תנועת 'כך' תעמיד לרשות מועצת יש"ע את כל הניסיון שרכשה בתחום זה בשנים האחרונות. בישובים יהודים אחרים ביהודה ושומרון כבר פועלים סיורים מטעם התושבים כדי להגן על עצמם, לאחר שטענו כי צה"ל איננו מגן עליהם די הצורך".

תנועת 'כך' מארגנת מחר את „יום דגל ישראל" בשטחים, כתשובה להכרזה הצפויה במועצה הלאומית הפלשתינית. מרזל מסר כי אנשי 'כך' מארגנים מאות אוהדים שיצאו ליהודה ושומרון מתוך הישובים היהודיים, יסעו בכבישים עם דגלי ישראל מונפים במכוניותיהם ויקיימו סיורים רגליים. בשעות הצהריים מתכננים אנשי 'כך' לאסוף את אוהדיהם עם דגלי ישראל בשכם, חברון ויריחו לציון סוף האירוע.

אש"ף יודיע

(המשך מעמוד 1)

בהודעת הסיכום של המועצה תהיה כעשיית ויתור מראש לישראל ולארה"ב מבלי לקבל מהן שום תמורה מדינית. עם זאת, הבהיר, שארגונו לא יפרוש מדיוני המועצה בשל המחלוקת סביב החלטה 242 ויכבד את החלטת הרוב. „ישראל והממשל האמריקאי מצפים שארגון החזית העממית יפרוש מדיוני המועצה הפלשתינית, אך אנו לא נעניק להם מתנה כזאת" – אמר חבש.

יש לציין, שאם תאמץ המועצה את הנוסחה המכירה בהחלטה 242 לצד שאר החלטות האו"ם בנושא הפלשתיני כבסיס לכינוסה של ועידה בינלאומית, תהיה זו הפעם הראשונה בתולדות המועצות הפלשתיניות, שהחלטה 242 איננה נשללת על ידן מכל וכל כבסיס להסדר מדיני. אולם, לדעת משקיפים, נוסחה זו עדיין לא תספק את ארה"ב לצורך פתיחת מו"מ עם אש"ף.

במישור אחר נודע כי כל התנועות הפלשתיניות הגיעו לכלל הסכמה על נוסח הכרזת העצמאות הפלשתינית בשטחים. בנוסח זה יאמר, שהעם הפלשתיני מכריז על הקמת המדינה הפלשתינית שבירתה ירושלים על אדמת פלשתין על פי זכותו ההיסטורית לכונן את מדינתו באדמתו הלאומית, בהתאם ללגיטימיות הבינלאומית ובהסתמך על החלטת החלוקה מ־1947.

ג'ורג' חבש אמר, שהוא התקשה לאמץ את החלטת החלוקה (מספר 181 מ־1947), משום שהיא נותנת בעקיפין לגיטימציה לקיומה של מדינת ישראל על חשבון האוכלוסיה הערבית, שגורשה מפלשתין ב־1948 – אולם הוא השתכנע לאמץ את ההחלטה משום „שבעולם סבורים שהיא מעניקה לגיטימציה לקיומה של מדינה פלשתינית", כדבריו.

שרים במערך: לא לדחות

(המשך מעמוד 1)

דובר רק על הויתורים למפלגות החרדיות בסוגיית התיקון לחוק השבות. פרס המליץ שיתאפשר לו להכניס את מרכז המפלגה כדי להעביר בו החלטה על נסיגה מההתנגדות לחוק „מיהו יהודי", כדי לרצות את „אגודת ישראל". השרים יעקב צור, גד יעקבי ויצחק נבון וכן מזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם, הסתייגו מההצעה, אך נשארו במיעוט. בסופו של דבר, כידוע, לא הופיעו ראשי צוות המשאזמתן של „אגודת ישראל" לפגישה עם צוות המשאזמתן של המערך, והעניין נהפך למיותר.

בשלב זה דוחפות להקמת ממשלה רחבה המפד"ל ו„דגל תורה". בפגישת צוותי המשאזמתן של הליכוד והמפד"ל, בלשכת ראש הממשלה, אמש, אמר מזכ"ל המפד"ל, הרב יצחק לוי, כי „צריך להציל את המדינה, ללכת לממשלה רחבה, אפילו שלא נקבל תיקים".

על כך השיב שמיר: „פרס לדיבורים ספונטניים, לא מסודרים. לא קרה דבר בנושא של ממשלה רחבה. אין משאזמתן ולא היה משאזמתן. היו התבטאויות של שרים במערך – יעקבי, שחל, גור, נבון – אבל איש מהם לא אמר איך. מוכרחה להיות ממשלה רחבה, אבל זו יכולה להיות רק ממשלה שתוכל לתפקד".

שמיר הדגיש, שלא מקובלת עליו ההצעה לממשלת חירום לזמן קצוב, לשם שינוי שיטת הבחירות, כפי שהועלתה בעצרת במוצאי־שבת. לעניין הטיפול האופרטיבי אמר שמיר: „פרס הוא היחיד שם שיכול ליטול על עצמו להעביר החלטות במערך, לא כל החלטה, אבל אין איש אחר, וכזה יש קשר".

שאול יהלום, המזכיר המדיני של המפד"ל שאל, איפוא: „לו יצדיר שלא פרס, אלא רבין יעמוד בראש הממשלה הרוטציונית?"

השיב שמיר: „זה לא המקום לדבר עליו. אולי תחליטו להוביל מהלך בעניין זה. יש מחשבות, אבל זה לא ריאלי, כי יצחק רבין לא מסכים לזה".

המכתב של שמיר

את הכף לטובת הליכוד היטה אתמול מכתב ההתחייבות של ראש הממשלה, יצחק שמיר, להעביר את חוק „מיהו יהודי" בכנסת בתוך ששה שבועות. התחייבות זאת, אגב, מתנגשת עם התחייבות אחרת שלו, להעביר את חוק ההמרה בתוך שלושה חודשים.

השר אריאל שרון הפעיל מכבש של לחצים על ראשי חב"ד לבל יתנו ידם להקמת ממשלה שתביא לשפיכות דמים. את מאמצי השכנוע שלו הפעיל עוד במוצאי־שבת ואלה הניבו בסופו של דבר את מכתב ההתחייבות של שמיר ל„אגודת ישראל" בו התחייבות להעביר את חוק „מיהו יהודי" בתוך ששה שבועות. שרון הביא את המכתב במו ידיו לאנשי חב"ד והללו קיבלו החלטה, עוד לפני התכנסות מועצת גדולי התורה במלון ויז'ניץ בבני־ברק, להמליץ על שמיר.

אורכת ששת השבועות היא הישג לשלהם [illegible] (21 ± 21) שתעמוד לרשות שמיר כדי להקים ממשלה, שכן „אגודת ישראל" לא תצטרף לממשלה כל עוד לא יעבור החוק בכנסת.

לעומת „אגודת ישראל", בעניין ש"ס היה זה ביקורו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, עצמו, אצל הרב עובדיה יוסף, שהיטה בסופו של דבר את הכף לטובת הליכוד. עד הרגע האחרון נחלקו בש"ס הכוחות בין אלה שהעדיפו ממשלה בראשות פרס, ובראשם אריה דרעי, ובין המצדדים בשמיר.

ל„אגודת ישראל" הובטחו גם משרדי העבודה והרווחה והקליטה, שני סגני־שרים ותפקיד יו"ר ועדת הכספים. עדיין אין החלטה עקרונית ב„אגודת ישראל" על הצטרפות לממשלה, ולפיכך תהי השליטה במשרדים באמצעות סגנ"לים, או סגני־שרים, ועל המשרדים עצמם יהיה ממונה ראש הממשלה, או ממלא־מקומו.

עוד לפני שהתכנסה מועצת גדולי התורה של „אגודת ישראל" ומועצת חכמי התורה של ש"ס החליטה „דגל התורה" שלא להמליץ בפני הנשיא על איש מראשי שתי המפלגות הגדולות, ובמקום זה להמליץ בפניו שיפעל להקמת ממשלה רחבה.

לוי נעלב

השר דוד לוי, שעמד בשבוע שעבר בראש צוות המשאזמתן של הליכוד, פרש אתמול מניהול המשאזמתן. לדברי מקורביו, „לא ראה לוי צורך להמשיך בהשתתפות בצוות, הואיל וברור היה שראש הממשלה אימץ אותם עקרונות עצמם, שעליהם המליץ בפניו לוי עוד ביום ד' שעבר (היום שבו התרוצץ בין דרעי לשמיר לעובדיה יוסף ולשמיר). יש להצטער על כך שראש הממשלה פעל, בסופו של דבר, במהלכים מקבילים וסותרים, תוך הערמת קשיים לא לצורך".

בליכוד התפרש אתמול צעדו של לוי כצעד מבשר רעות לקראת איוש התיקים הבכירים בין אישי הליכוד. ידוע, כי אריאל שרון, שהיה פעיל מאוד בשכנוע ראשי המפלגות החרדיות להמליץ על שמיר, תובע את תיק הביטחון, ויהיה מוכן להסתפק רק בתיק החוץ, או בלא כלום. את תפקיד שר האוצר מייעד שמיר למשה נסים.

אולטימטום של המפד"ל

אמש נפגש צוות המשאזמתן של המפד"ל עם צוות המשאזמתן של הליכוד, בלשכת ראש הממשלה, להבהרת עמדות ולהשוואת המתיחות שהתעוררה בין המפד"ל לשמיר בעקבות פגישתם ביום ו' האחרון.

צה"ל לכד

(המשך מעמוד 1)

הפלשתינאים לגבול הצפון, לא זכורה שנה כה אינטנסיבית – אמר המקור הבכיר, והדגיש כי הדבר לא קשור לאינתיפאדה או לגורמים חולפים, אלא לעצם קיומה של מדינת ישראל. „ייתכן שהמועצה הלאומית הפלשתינית גורמת להגברת המוטיבאציה של המחבלים אבל אינה מעלה ומורידה את כמות נסיונות הפיגועים", אמר המקור.

בשלוש השנים האחרונות ניסו 46 חוליות פלשתיניות לחדור לגבול הצפון, 24 חוליות ניסו לחדור בשנה האחרונה. בחודשים האחרונים נהרגו 10 מחבלים פלשתינים, שישה נפצעו ולמעלה מ־20 נתפסו. מספרים אלה לא כוללים את עשרות הפעולות החבלניות של הארגונים השיעים באיזור הבטחון. בתשובה לשאלה אמר המקור הבכיר כי אין לזלזל ברמת המוכנות של המחבלים ואין ספק כי הם יוסיפו לנסות ולהגיע לשטח ישראל דרך היבשה, בים ואף באוויר, ועלינו למנוע זאת בכל מחיר.

שוחררה עמדת האו"ם

בתקרית אחרת שהחלה שלשום בערב ונמשכה אתמול, השתלטה חוליה בת חמישה מחבלים מאנשי פת"ח של ערפאת על עמדת או"ם מהכוח הפיני באיזור הליטני בדרום לבנון.

מאז מוצאי שבת ב־19.00 ועד אתמול בצהרים ניהלו אנשי האו"ם משא ומתן עם המחבלים, ואתמול במשך הבוקר הסגירו עצמם המחבלים לידי אנשי האו"ם, להוציא מחבל אחד שנשאר בעמדה, ככל הנראה מסומם, שניהל משא ומתן עם אנשי האו"ם, תוך שהוא מצוייד ברימונים וברובי קלצ'ניקוב. המחבל המסומם חתך עצמו במהלך המשא ומתן והזריק לעצמו מלח כדי לשמור על עירנות וקודם שהתמוטט רצה סכנאי מים ללבנוני אותו לכר כבן ערובה. בסופו של דבר השתלטו אנשי האו"ם על העמדה.

אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד שוחח אתמול בצהריים בעקבות תקרית זו עם מפקד יוניפי"ל ואמר כי מדור באירוע חמור. מפקד יוניפי"ל הודה לאלוף על האיפוק שגילה צה"ל ועל שלא התערב בפרשה. אלוף פלד אמר אמש כי את המעשה החמור ביצעו אנשיו של ערפאת, ההולך לדבר באו"ם בעוד אנשיו פועלים ותוקפים מוצב החיילים של האו"ם.

הבהרה

בטעות נשמטה אתמול תגובתו של דובר צה"ל בגוף הידיעה על כלא 'אנצאר 3 בקציעות'. דובר צה"ל בפיקוד הדרום אישר בתגובה כי במתקן הכליאה 'אנצאר 3' בקציעות מתבצעות עבודות בינוי בהיקף נרחב, הכוללות התקנת שרוולי־רוח ורמפות מסביב למגורי העצירים. עם זאת, הכחיש הדובר כי קיימות תופעות של התעללות במתקן. לדבריו, כל תלונה ספציפית על מעשים חריגים נגד עצירים, שתגיע לידיעת אלוף פיקוד הדרום, תטופל מיידית ויובאה הדין עם החיילים שיחרגו מההוראות.

בוטלו צווי המניעה שהוצאו נגד העובדים בטלוויזיה

מאת דניאל בן־סימון, סופר „דבר"

בית הדין לעבודה ביטל את צווי המניעה המגבילים שהוצאו לפי בקשת הנהלת רשות השידור נגד עתונאי הרדיו והטלוויזיה. בכך נענה לערעור שהגישו איגוד עתונאי ישראל ונציגי העתונאים ברדיו ובטלוויזיה הישראלית. צווי המניעה הוצאו לבקשת ההנהלה יומיים לפני הבחירות בישראל.

עוד לפני הדיון הציע נשיא בית הדין הארצי, השופט ד"ר מנחם גולדברג, פשרה לפיה תשלם הנהלת הרשות לעובדים מקדמת שכר ע"ח ההסכמים לשנים 89־1988 וכן מקדמה נוספת ע"ח התייעלות שכבר היתה ברשות השידור, אך הנהלת הרשות סירבה לקבל את הצעת הפשרה.

עם ביטול צווי המניעה הציעו נציגי האיגוד הארצי של העתונאים שהרשות תחדש את המו"מ על הסכם שכר מאחר שמזה כשנתיים אין לעתונאי הרשות הסכם כזה.

נימוקי ההחלטה של בית הדין יינתנו במועד מאוחר יותר.

בא כוח העתונאים, עו"ד אלי בן־טובים, נימק את הערעור בכך שמלכתחילה לא היתה שום הצדקה להוצאת צווי המניעה מאחר שהעתונאים לא נקטו סנקציות וגם לא הודיעו על כוונה לפגוע בשידורי ליל הבחירות.

חרם על הדרוזים שהצביעו בבחירות

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

כוהני הדת הדרוזים בגולן פירסמו בסוף השבוע גילוי דעת ובו הם מכריזים על החרפת החרם הדתי־חברתי נגד תושבי הגולן הדרוזים שקיבלו על עצמם את האזרחות הישראלית ומחזיקים בתעודות זהות ישראליות.

מתברר כי בעוד שרבים מבני העדה הדרוזית בגולן הודיעו בשנים האחרונות על החזרת התעודות הישראליות בלחץ החוגים הדתיים, ורבים אף נשבעו על כך בפני כוהני הדת שביטלו את החרם כלפי הנשבעים, הרי לפי תעודות הבוחר שפורסמו לפני כשבועיים, רבים מבין הנשבעים כאילו החזירו התעודות וביטלו אזרחותם עדיין מחזיקים בהן. הדבר עורר רוגז רב בקרב כוהני הדת הדרוזים, שחשו עצמם מרומים.

בתגובה פירסמו, כאמור, כוהני הדת גילוי דעת שבו אמרו כי אין לבוא במגע כלשהו עם אותם אנשים ששיקרו, אין לשתפם בשמחות או בכל אירוע דתי וחברתי אחר.

גורמים בעדה הדרוזית בגולן טענו כי אינם מאמינים לפרסומים על פנקס הבוחרים וכי הפרסום נועד לתקוע טריז בעדה. לדבריהם רק עשרות מעטות של דרוזים בגולן מחזיקים בתעודות זהות ישראליות, והם עושים זאת בגלוי.

אסד: אנו נחושים להגיע לאיזון אסטרטגי עם ישראל

דמשק (עי"צ).– מנוי וגמור עם סוריה להגיע לאיזון אסטרטגי עם ישראל והיא גם תמשיך במאבק להחזרת השטחים שנכבשו על ידי המדינה היהודית – הכריז ביום ו' נשיא סוריה חאפז אל אסד.

באיגרת אל האומה, לרגל יום השנה ה־18 לעלייתו לשלטון ב־1970, ציין אסד כי „האיזון האסטרטגי עם ישראל משמש בסיס למאבק למען שלום צודק וגלובאלי" במזרח התיכון.

עוד נאמר באיגרת כי סוריה „תמשיך... להילחם למען החזרת השטחים הערביים הכבושים ולמען החזרת זכויות העם הפלשתיני".

בנ"צ כרמל מועמד 'העבודה' לעיריית ב"ש

מאת אמנון [illegible], סופר „דבר"

מזכיר מועצת פועלי באר שבע, בן ציון (בנ"צ) כרמל, נבחר אמש כמועמד מפלגת העבודה לראשות העיריה. הוא גבר בהתמודדות הפנימית על עמירם אבדרחים, מבקר הפנים של חברת 'פוספטים בנגב'. 171 חברי הסניף נתנו את קולם לכרמל ואילו עבור אבדרחים הצביעו 129 חברים.

יו"ר הוועדה המכינה במפלגת העבודה, ח"כ דוד ליבאי, שפיקח אישית על ספירת הקולות בסניף המפלגה בבאר שבע, הכריז אמש רשמית על התוצאות ועל בחירתו של כרמל.

ישראל 2.5 – ברבדוס 1.5 באליפות בסלוניקי

מאת אליהו מושר

ישראל גברה אתמול 1.5:2.5 על ברבדוס באליפות העולם בשחמט לקבוצות, הנערכת בסלוניקי.

אלון גרינפלד הפסיד בלוח הראשון. גדי ריכליס סיים בתיקו בלוח השני, ורונן לב ועופר ברזק ניצחו.

בין הנשים דורגה ישראל במקום ה־12, ובסיבוב הראשון רשמה ניצחון 3:0 על פורטוריקו. המנצחות הן לובה קריסטול אולגה פודרז'נסקיה ושלומית ודרי.

בנק הפועלים מפרסם היום דוחותיו הכספיים

מאת אלי גולדברג, סופרו הכלכלי של „דבר"

במערכת הפיננסית נכרת דריכות רבה לקראת פרסומם היום של הדוחו"ת הכספיים של בנק הפועלים לתשעת החודשים הראשונים של השנה. במרכז ההתעניינות עומדת שאלת גודל הפרשות הבנק בגין חובות 'כור' לבנק, הנאמדים בכ־550 מיליון דולאר.

פרסום הדוחו"ת הכספיים של הבנקים האחרים הצביעה על הפרשות בסדרי גודל שונים בגין חובות 'כור'. בנק לאומי הפריש 40 ארבעים מיליון דולאר שהם כ־25 אחוז מהחוב. הבנק הבינלאומי הפריש 12 מיליון דולאר, שהם כחמישים אחוז מהחוב, ובנק דיסקונט הפריש 12 מיליון דולאר, המהווים כ־25 אחוז מחובות 'כור' אליו. בנק המזרחי עדיין לא פרסם את דוחותיו הכספיים.

בנק הפועלים הוא הנושה הגדול ביותר של 'כור'. במחצית הראשונה של השנה הצביעו דוחותיו הכספיים על רווח של כ־77 מיליון ש"ח. אם הפרשותיו בגין חובות 'כור' יהיו דומים באחוזים לאלה של הבנקים האחרים, עלולים כל רווחיו של הבנק השנה להמחק.

יחד עם זאת יש לזכור שרמת הבטחונות של בנק הפועלים לחובותיו של 'כור' אליו עולה בהרבה על אלה של הבנקים האחרים. לכן יכול הבנק להרשות לעצמו הפרשה לחובות המסופקים של 'כור', באחוז קטן מזה של הבנקים האחרים.

שמיר קיבל רוב לניסיון להרכיב ממשלה

(המשך מעמוד 1)

- העברת חוק ההסמכה.
- משרת סגן ראש הממשלה.
- שר השיכון יהיה אריה דרעי.
- שר הפנים יהיה יצחק פרץ.
- שני תפקידי סגני שרים, אחד מהם סגן שר החוץ.
- בצאתו מהפגישה עם הנשיא אמר הרב פרץ כי לדעתו החלטתו של הרב עובדיה יוסף נבעה ממחויבותה של ש"ס כלפי ציבור מצביעיה, התומכים בהליכה עם הליכוד. פרץ הוסיף שאם כי המערך הבטיח לש"ס יותר מה שהכריע את הכף היה העניין העקרוני.

עוד אמר פרץ כי הביע דאגה באוזני הנשיא בשל ליבוי היצרים, המחלוקת והשנאה בתוך העם. פרץ אמר: „חזרתי ואמרתי, אין לתנועת ש"ס שום כוונה להדתה של המדינה ולכפיית אורחות חיים הנוגדים את תפיסת עולמם של האזרחים החילוניים".

בתשובה על שאלת הנשיא בדבר אפשרות הקמת ממשלת אחדות לאומית אמר פרץ: „אמרנו שאיננו מוכנים שעל מזבח ממשלה רחבה לא תוקם ממשלה צרה מהר". עם זאת הוסיף כי לא מן הנמנע שהמערך יצטרף בסופו של דבר לממשלה.

עוד הוסיף פרץ כי תנועת ש"ס הבהירה לליכוד כי תנועת „דגל התורה" בראשות הרב אברהם רביץ תצטרף אף היא להיות מיוצגת בממשלה, עליה כוחה היחסי.

בשעה 23.00 בליל אמש הופיעו נציגי „אגודת ישראל" לפגישתם עם נשיא המדינה. הרב מנחם פרוש הודיע לנשיא כי מועצת גדולי התורה הורתה לסיעתו לבקש מהנשיא להטיל על יצחק שמיר את הרכבת הקואליציה.

פרוש סיפר לכתבים כי זה עתה יצא מפגישה עם ראש הממשלה יצחק שמיר כשהוא מעודד ביחס לאפשרות שראש הממשלה ימלא את הבטחתו להשיג תיקון לחוק 'מיהו יהודי' תוך התחייבות שידאג להשגת הקולות הדרושים להצבעה בכנסת. פרוש סיפר כי מכתבו של ראש הממשלה לאנשי חב"ד, ובו ההבטחה הוא שהיטה את הכף של „אגודת ישראל" לתמוך ביצחק שמיר.

פרוש סיפר כי דרש מהליכוד בעת המשא ומתן את תפקיד שר האוצר, יושב ראש ועדת הכספים, שליטה במשרד העבודה והרווחה, ויו"ר מפעל הפיס.

„מטמון" במזבלה: צ'קים

מאת סופר „דבר" בגליל המערבי

טענתו של מארק פפיון (36), העצור בידי משטרת חיפה, כי את עשרות הצ'קים שנתגלו ברשותו מצא במזבלה העירונית, נשמעה מוזרה והחוקרים במחלק ההונאות במרחב החליטו לבדוק. הם יצאו איפוא למזבלה שם נדהמו לגלות „מטמון" שהכיל צ'קים רבים.

פפיון נעצר לפני ימים אחדים לאחר שבעל חנות בגדים יוקרתית בחיפה הזעיק אותם.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב–יפו

הזמנות בדבר קיום צוואות וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להווי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה, או למינוי מנהל עזבון, או לשלושתם, כמפורט להלן. כל המתנגד לבקשות יגיש תוך ארבעה־עשר יום מפרסום הזמנה זו את טעמי התנגדותו, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

צוואות

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
3106/88	מלכה גרשטין־ברנר	10.7.87	שרה גיזלה פרידמן
6626/88	חנה וידס	16.8.88	רעיה רענים
6628/88	מרים הלד	14.8.88	סימה הלד
6747/88	אברהם פלקסר	14.5.88	שרה פלקסר
6801/88	קרן נפתלי	21.7.88	קרן יפה
6802/88	הופמן משה	4.10.86	חנה הופמן
6807/88	דניאל יוסף	8.5.87	דניאל דניאל
6809/88	אביגיל אמתי	27.9.88	מיכאל אמיתי
6810/88	[illegible]	29.7.88	[illegible]
6811/88	משה גוטסבירין	10.5.88	יהודית גוטסבירין
6813/88	מיכאל ברוך	22.9.88	חוה ברוך
6815/88	סלקר אליעזר	22.5.88	סלקר אברהם
6817/88	יהודית מור	15.9.88	אדית שטיינברג (מור)
6823/88	קרלסברון שמואל	25.6.88	קרלסברון סימה
6824/88	רבקה בלומשטיין	7.6.88	רחל מגור
6826/88	נעמה גרוזה	7.9.88	שמעון קיסר
6828/88	מרי רייכר	15.10.88	שלמה גרוס
6829/88	רחה רוזנבאום	1.9.88	לאה אלברט
6830/88	זאב הירש רוזן	11.3.87	מטילדה רוזן
6831/88	יעקב מניני	24.10.88	שושנה מניני
6832/88	מיכלה פלדמן	23.10.88	ליבמן דינה
6833/88	הנריק אורבך	22.9.88	חנה ניצן – יעקב אורבך
6835/88	נחום זקס	5.4.88	חלמה קייזר
6838/88	צביה חנה	22.10.88	מרדכי שושנה
6841/88	פישל לולה	7.8.88	סובול פישל
6842/88	חנה צין	3.4.88	חיים צין
6845/88	לאה מרי	29.3.88	יחזקאל מרי
6849/88	מיכאל אייזנהברלר	23.9.88	גלי אייזנהברלר
6860/88	יוסף קירשנר	16.10.88	מרים קירשנר
6861/88	גרוסמן מייכל	14.7.88	גרוסמן רייזל
6862/88	הרמן שיף	5.8.88	סוזל שיף
6863/88	דורה רוזיקר	26.8.88	נחמה מרובסקי
6865/88	יוליאן האס	13.5.88	דליה כץ
6867/88	אירמה בוקסבאום	4.10.88	אשר בלוך
6868/88	קל בוקסבאום	17.8.86	אשר בלוך
6869/88	ישראל משה כץ	18.6.88	אליהו אמיר
6870/88	שם טוב מנוחה	26.9.88	שם טוב רחמים
6723/88	שטולברג איקי	14.5.87	שטולברג רוזה
6727/88	שפטה רחל	21.6.88	הרשקוביץ יצחק
6872/88	שלום מרציאנו	3.9.87	מרי מרציאנו
6877/88	אמיר יוסף	30.9.88	אמיר שולה
6879/88	אלטר לייזר	3.1.88	ישיבת פוניבז'
6888/88	משה כץ	17.6.88	שלמה כץ
6894/88	נחום רובינשטיין	7.9.88	ישראל רובינשטיין
6895/88	יוכבד רובינשטיין	6.10.86	–"–
6896/88	יוסף רוטנשר	19.9.88	פרידה רוטנשר
6903/88	זליגה מרינה	29.4.88	גמלה אלין (מרינה) אהובה
6905/88	שפרה מרדייסן	29.12.85	הרץ צפורה
6907/88	חנקה זילבר	10.8.88	אליעזר זילבר
6908/88	חיה חיבובסקי	5.10.88	שרה פיקסל
6914/88	מרגושה אנטוניה שטרן	21.10.88	בלבן רחל
6915/88	יחיאל בעבודיים	13.8.88	עו"ד יהודה ל. צוקר
6916/88	ולט אבי	25.7.88	מליקר בנו
6919/88	אמשל ליובין	30.4.88	אבישי ליובין
6920/88	קופקין יצחק	5.9.88	זאב רוזן
6923/88	וילשבבסקי בארי	1.10.88	ליטור רחל
6925/88	רפאל אילן	10.4.88	עפרה אילן
6926/88	כפס גרס	22.9.88	משה פלדמן
6927/88	אלגה פוזניק	17.9.88	ספרה פרוסי
6928/88	ד"ר פאול דרורה	25.10.88	אביגדור גלעד
6929/88	פריליך דוד	30.8.88	פריליך פרניה
6931/88	ד"ר חנה רוזן	31.5.88	פרופ' צבי רוזן
6932/88	דורה מרקביץ	1.9.88	יצחק מרקביץ
6935/88	רבקה רגינה קלצבסקי	4.10.88	חיים קלצבסקי
6936/88	ביבשטוק ארטולדו	25.9.88	אסתר ביבשטוק
6938/88	סופיה אושה	26.10.88	סונה לינגון
6939/88	סלמה לביד	24.10.88	מרדה לביד
6940/88	מרגולים בלה	10.6.88	אירנה רחל מרגלית
6943/88	וינר שלמה	25.11.87	וינר מרים
6945/88	רב דירינגר	27.8.88	רות דירינגר
6947/88	לופר לייב	19.5.88	מרי ויסקובוצקי
6948/88	לופר גולדה	27.8.88	–"–
6949/88	מטר ציונה	22.8.88	גרוס מרגושה
6950/88	חיים שטיינהרט	4.10.88	לוטה (מרים) שטיינהרט
6952/88	אליהו מסוחה	19.9.88	מרים פללי
6953/88	בריליה מכיאס	28.7.88	יולנטה מכיאס
6956/88	הופמן קלרה	5.9.88	הופמן שמעון
6958/88	יהודה גורדיה	3.8.88	לוי עזרא
6960/88	מלכה אסתר	31.8.88	מלכי יחזקאל
6961/88	המריא שמואל	8.7.88	הבויה כרמל
6964/88	ריכטר פרל	16.10.88	ריכטר משה
6967/88	יצחק (אייזיק) קופר	12.10.88	חסידה קופר
6969/88	קרס יוסף	26.5.88	הלמוד רחל
6970/88	הניה גורביץ	20.6.88	יעקב יגל
6972/88	פיטרוביץ עליזה	23.3.88	צפורה בהיר
6973/88	פטרבין רפאל (פטבן אריה)	24.10.88	צפורה בהיר
6974/88	פרליך משה	29.12.87	גיל עם סימה
6975/88	פרליך רוזה	9.8.88	–"–
6976/88	משה כץ	26.7.86	שרה כץ
6978/88	חיים המבל	6.9.82	מרים המבל
6989/88	מרגושה חנה ניומן	12.8.87	בינסטוק צביה
6990/88	דימבנב ורשבסקי	12.8.86	סימה ורשבסקי
6993/88	מרגלית המרים	8.10.88	נפתלי (מאיר) אפרים
6997/88	מבינה גרד	2.9.88	אורי גרד
2002/88	עליזה אסתר איוב	29.8.88	שרה הלינגר
7010/88	משה שטבר	3.2.84	רחל קסטר
7011/88	שלמה שביוד	30.8.88	יחזקאל שביוד

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
6627/88	מרדכי מרגלית	1.9.88	חוה מרגלית
6629/88	ניסן מרים	7.8.88	קלמנוביץ מינקה
6651/88	מרדכי רפפורט	5.2.88	יגאל רפפורט
6653/88	לייב יוסף	22.9.83	ויינשטין גולדה
6684/88	מרים אשכנזי	13.6.88	דינה יעקלבסקי
6768/88	סימן טוב דוד	8.8.88	ארבל שרה
6730/88	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6788/88	רחל ליסמן	8.7.88	חנוך ליסמן
6803/88	[illegible]	22.2.88	קליר ניקולא
6804/88	[illegible]	12.6.88	[illegible]
6805/88	רובנשטיין אביש	30.6.87	רובנשטיין מלכה
6808/88	קפלאוי יצחק	11.7.88	קפלאוי מימה
6812/88	סלובר יורש	29.7.88	יוסי יעיל
6814/88	מרים בכור	25.11.78	משה בכור
6816/88	צפורה רבוס	22.12.87	חיים רבוס
6818/88	משה מור	15.9.88	אדית שטיינברג (מור)
6819/88	מרגלית מינה	2.7.88	מרגלית תקוה
6820/88	מרגלית ישראל	31.9.88	–"–
6821/88	אליעזר ריבק	28.9.88	גרשון ריבק
6822/88	מבריקס מינה	22.9.88	ברדוגו שלמית
6825/88	חיים רוביק	24.6.88	יהודה רוביק
6827/88	הלנה רוז	21.9.88	דוד רוז
6834/88	יצחק דב הלפרין	10.9.88	גילה הלפרין
6836/88	שור רבקה	10.10.88	אינון שור
6837/88	אליהו רגן	27.3.88	שולמית רגן
6839/88	שאול נסים	18.10.88	יוסף נסים
6840/88	רפאל פלס	27.9.88	חוה בן עטר
6844/88	עזרא מרי	19.7.80	יחזקאל מרי
6847/88	יהודית אברמוביץ	26.6.88	בצלאל אברמוביץ
6848/88	שרה כלב	22.7.86	אורי כלב
6853/88	רחל הורנבוס	12.9.88	ישעיהו הורנבוס
6858/88	בכורי אלישע	17.1.88	בכורי חוה
6864/88	אריה שרמן	2.10.88	גולדין שרמן
6866/88	גרינויה גיטל	29.8.88	המילאוף דבורה
6753/88	חיים פרנק	28.5.88	מרים פרנק
6871/88	מרגושה עבבי	26.6.81	יצחק עבבי
6873/88	רוזנברובסקי שרה	1.8.86	רוזנברובסקי רפאל
6874/88	כץ חנה	14.9.82	כץ מלכה
6878/88	אלטר חוה	2.5.84	ישיבת פוניבז'
6880/88	הורן דוד	9.11.86	הורן גבריאלה
6881/88	רבקה בלוך	6.11.85	מיכאל אלקצר
6882/88	שמעון בלוך	18.1.88	–"–
6883/88	מרעבי חנה	4.6.71	מרעבי חני
6884/88	חנה פנחסי	5.10.88	יעקב פנחסי
6887/88	עובדיה מאר	9.8.88	ראשל שהרבני
6889/88	ביינה מרגנשטרן	4.9.88	מבינה וינטר
6890/88	מרק מרגנשטרן	8.4.79	–"–
6891/88	מרגר לולו	18.2.85	אסיאס חיים
6892/88	משה לוי	5.5.88	חנה דביר
6893/88	איזנובסקי אברהם	2.11.51	צפורה מרמלשטיין
6897/88	מלכי אלברט	22.10.74	מלכי ברטה
6898/88	בלה רבינוביץ	18.9.88	שפרה לוין
6899/88	דהם יעקב	10.4.88	בתיה אבנון
6900/88	רוזה מרגו	27.6.84	אליהו מרגו
6901/88	רות שיטקביץ	2.11.88	ליבה שיטקביץ
6902/88	יוסף פרזנביץ	28.8.88	שלמן מרים
6904/88	מרדיקס אפרים	16.9.88	הרץ צפורה
6906/88	ליאון זידי	1.8.88	זקלין זידי
6910/88	דוד קלינגנער	1.3.39	מבינה ברטון
6911/88	דוד רונן	3.9.88	אדריס רונן
6912/88	חיים שטרצינסקי	5.4.88	מאיר שטרצינסקי
6913/88	פולה שטרצינסקי	9.7.81	מאיר שטרצינסקי
6917/88	מנוחה אירג	3.10.88	מנוחה הרדוג
6918/88	רחל לנגנבר	27.9.88	נתן נסר
6921/88	שלום סלכמן	08.08.69	שלום כנפים
6922/88	בכור לובלינסקי	28.1.85	זאב לובלינסקי
6924/88	וילנובסקי יפה	2.10.79	ליפור דוד
6930/88	נסים ריישן	1.10.88	רבקה ריישן
6934/88	צדוק קלצבסקי	1.2.86	חיים קלצבסקי
6937/88	בן שוע שבתאי	3.6.88	בן שוע רחל
6941/88	שלובי אסתר צלח	5.5.87	יוכבד ישין
6946/88	דב צלינקר	27.8.88	טובה צלינקר
6951/88	שרה ליביה רתנכל	30.8.88	חיים בנימין זאב רתנכל
6954/88	ריסקין נחום	5.8.88	אברמוב שלמית
6955/88	מבורך נחום	30.12.87	יהודית תושבה (נחום)
6957/88	רבקה אזנגר	7.9.79	שרגא אזנגר
6959/88	ישראל לוקין	20.1.88	יצחק לוקין
6961/88	רפאל ארוך	12.9.88	בלה ארוך
6962/88	סין ארציק אסתר	21.9.69	קוזוקרו קלרה
3376/88	מרינה מלית	5.2.88	משה שוחן
6942/88	מסעודה ברוש	14.9.83	ברוש מנשה
6965/88	שמואל פריד	18.2.88	מלכה פריד
6968/88	יונה סירי	19.10.88	עזרא סירי
6792/88	רחל לוי	22.11.86	יצחק לוי
6977/88	ברוך מורך	26.6.88	שרה מורק
6979/88	אגנה קלימובסקי	22.10.88	הגם (יצחק) קלימובסקי
6980/88	מלמר רחל	15.9.86	לנר רחודית
6981/88	אליעזר־לזר וויסטר	25.5.88	אורי וויסטר – פנן וויסטר
6982/88	מניה גרינברג	20.12.86	אגנה גולדנברג
6983/86	יוסף קפטרה	14.1.88	יהודה קפטרה
6986/88	מן אהרון	16.9.88	מרור שרה
6991/88	ישראל יעקובובסקי	28.3.86	משה יעקובובסקי
6992/88	בצל מנטורסקי	12.8.65	סטניסלבה מנטורסקי
6994/88	כץ וילי	30.4.88	כץ רבורה
6995/88	(שלום) סאלם שער	9.5.88	שמעה (מורה) שער
6996/88	יוסף מרוסינר	1.9.88	אמיל קרינג
6998/88	אנה לאשר	2.8.88	חוה בר לב
6999/88	שמעון עמן	18.9.88	רות עמן
7000/88	קטריבס ויקטוריה	28.10.87	עזריאל אסתר
7001/88	יונה יהודה	18.10.88	יעקב יהודה
7003/88	מנחם אגנה קיפמן	22.3.72	יעקב קופמן
2004/88	בירדי משה	17.3.88	אילן בירדי
7005/88	קלאוזנר חיים	21.8.87	קלאוזנר זאב
7006/88	ביבנסקי משה	22.2.88	ביבנסקי רנה
7007/88	בריקא פורחונה	3.3.84	אדרס בוסיאס
7008/88	סלם מויל	9.4.88	צביה מויל
7009/88	יוסף רוזנברג	25.5.82	רחל רוזנברג
7012/88	שמואל מוזר	12.9.87	מרית ליבביק

ירושות

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
6675/88	מולי פתחי	24.1.88	ישחה פתחי
6776/88	מנגבי מביה	20.5.88	מנגבי שלמה
6783/88	מוזרי רחל	10.1.87	ציון מוזרי
6790/88	הבינה שקר	15.9.88	זורין צדוק
6381/88	פרנקו חיים	24.5.72	סופר שולמית
6625/88	ישחה משה	8.9.88	ישחה עלים

ר. שטרנברג־אליעז, שופטת
רשם בית המשפט המחוזי תל־אביב

מכרזים

מכרז מספר 9/88 – ציוד משומש

מוזמנות בזה הצעות לרכישת סחורות כדלקמן:–

2 מלגזות „קטרפילר" – 3.6 טון
8 מלגזות יד „אבטמן" – 2 טון
5 גוררי מכולות „דוגלס"
1 מלגזה „קטרפילר" – 6.3 טון
צמיגים משומשים
גרוטאות עץ
גרוטאות מתכת

את הציוד הנ"ל, ניתן לראות בתאריכים 13.11.88–20.11.88, בימים א'-ג', ה' בין השעות 08.00–12.00, במחסן 4 בנמל חיפה.

לפרטים נוספים, נא לפנות לראש מדור אפסנאות בנמל חיפה טל: 04־518582.

להצעה יש לצרף המחאה בנקאית או ערבות בנקאית, לפקודת נמל חיפה, בשיעור 10% מהמחיר הכולל המוצע.

את טפסי ההצעה ניתן להשיג במודיעין שבשער 5.

את ההצעה כשהיא בתוך מעטפה סגורה, חתומה ומסומנת „הצעה למכרז 9/88" יש להכניס לתיבת המכרזים הנמצאת בבנין מחלקת כספים, קומה ב', חדר 8 בנמל חיפה, עד 28.11.88 שעה 12.00.

על הזוכה להוציא הטובין מהנמל תוך 14 יום מתאריך קבלת ההודעה.

עובדי רשות הנמלים והרכבות אינם רשאים להשתתף במכרז זה.

אין נמל חיפה מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

א. אור
מנהל נמל חיפה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של
אישתי, אמי וסבתינו היקרה

אסתר אפטה

ההלויה התקיימה ביום א' 13.11.88.
יושבים שבעה בבית המנוחה רח' גת 8 קרית משה ירושלים.

המשפחה המתאבלת

מינהל מקרקעי ישראל

126

מינהל מקרקעי ישראל — מחוז דרום | משרד הבינוי והשיכון — מחוז הנגב

הצעה להחכרת מגרשים לבנית 6 קטגים בשכונת צופית תחתית, באילת.
מכרז מס' בש/74/88

מינהל מקרקעי ישראל בשיתוף עם משרד השיכון והבינוי מזמינים בזה הצעות לחתימה על חוזה פיתוח מהוון בבנין השטח כדלהלן:

גוש מספר	מגרשים מספר	שטח במ"ר בערך	מס' יח"ד	**מחיר מינימום נדרש בשקלים (לא כולל מע"מ)	**הוצאות פיתוח בש"ח (לא כולל מע"מ)	גובה פקדון בש"ח
40005	113–118	2180	6	71,000	92,640	4,000

* מחיר המינימום מהווה 20% משווי השמאי.
** הוצאות הפיתוח צמודות למדד תשומות הבניה לחודש 9/88, וישולמו בנפרד למשב"ש עפ"י המדד הידוע ביום התצמדה.

את חוברת מסמכי המכרז ניתן לקבל, תמורת הסך של 50 ש"ח במאמן במינהל מקרקעי ישראל ברח' בן צבי (מעל אולמי יהלום) טל' 057־32202, בסניפנו באילת רחוב האלמוגים 108/1 טלפ' 059־76665 בימים ובשעות העבודה המקובלים.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז הוא בתאריך 7.12.88 שעה 12.00 בצהריים. הצעה שלא תימצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורים – מסיבה כלשהיא – לא תדון.

אין מינהל מקרקעי ישראל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

(100)

הודעה

מינהל מקרקעי ישראל מודיע בזאת לכל שוכרי וחוכרי קרקע חקלאית לזמן קצר ולזמן ארוך, בדרך של נחלה ושלא בדרך של נחלה, כי חובתם לעבד את הקרקעות החקלאיות שנמסרו לרשותם. אי עבוד הקרקע מהווה הפרה של החוזה בין המינהל לבינם, והמינהל יפעל נגד המזניחים את עבוד הקרקעות.

דבר — DAVAR — המאוחד עם למרחב

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי

המו"ל „דבר" בע"מ
נדפס ב„דפוס דבר בע"מ"
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת, רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

טייסי צ'לנג'ר ראו את המוות במשך 2.5 דקות

ניו־יורק, (עיר, עיצ).– שבעת האסטרונאוטים שנספו במעבורת החלל 'צ'לנג'ר' היו בהכרה מלאה במשך כ־2.5 דקות לאחר שהמעבורת התפרקה, כתוצאה מהתפוצצות, בינואר 1986, ויש להניח שראו את המוות לנגד עיניהם, כשהם מתרסקים בים – גילוי זה התפרסם אתמול בעיתון 'ניו־יורקר'.

בהסתמכם על חוקרים, ששמותיהם אינם מוזכרים בכתבה, אומרים אנשי רשת העיתונים והשידורים האמריקאית, שאנשי הצוות נותרו שלמים לאחר שתקלה בטיל המשגר גרמה להתפרקות שאר חלקי המעבורת.

רק לאחר שתא האסטרונאוטים התרסק באוקיינוס, במהירות של 300 קילומטר לשעה – מצאו השבעה את מותם.

"73 שניות לאחר ההמראה, כאשר טבעות 'האו' של טיל השיגור לא פעלו כהלכה והדלק במיכל החיצוני התלקח, חשו האסטרונאוטים בטלטלה לא נוחה – כעין בעיטה חזקה במושביהם, כפי שתיאר זאת אחד החוקרים – אך טלטלה זו לא היתה כה חמורה שתפגע אותם.

"ייתכן שהאסטרונאוטים הבחינו באוקיינוס המתקרב אליהם במהירות הבזק", נאמר בכתבה שהופצה על־ידי הרשת.

"ארבעת האסטרונאוטים בתא הטייס הבחינו בבזק בהיר ובענן של קיטור. האורות כבו. מערכת הקשר השתתקה, לאחר כמה נשימות הפסיקו האסטרונאוטים לקבל חמצן לקסדות שלהם", מציין המאמר.

ארבלי קוראת לדון מיד בתביעות רופאי המדינה

שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, פנתה אתמול אחה"צ במבריק אל שר האוצר ובו דרישה, כי יורה לממונה על השכר באוצר, יעקב דנה, לכנס בדחיפות דיון עם נציגי רופאי המדינה, כדי לדון בתביעותיהם בעניין קיצור התורים ו[illegible] המשמרות השנייה.

במברקה כותבת גב' ארבלי, כי חלפו כבר יותר משבעה ימים, מהמועד בו החליט בית־הדין הארצי לעבודה לדחות את עתירת המדינה בבקשה להוציא צוו מניעה נגד רופאי המדינה. מהחלטה זו משתמע בבירור, כי על האוצר לזמן את הרופאים לדיון, כדי למצוא פתרון לבעיות שהציגו. גם הרופאים הביעו הסכמה בדיון זה שלא לשבות, בתנאי שידונו עמם. לכן, אומרת שרת הבריאות, כי דחיית הטיפול בנושא עלולה להביא להשבתת בתי־החולים ולסבל רב לחולים. כל אלה ניתנים למניעה ע"י מו"מ כן ועניני.

אתמול הגיעה למשרד הבריאות הודעה מארגון העובדים בשירותי בריאות הציבור על הכרזת סכסוך עבודה בגין אי כינוס 'ועדת פרה', האמורה לדון בתביעותיהם להשוואת שכרם ותנאי עבודתם לאלה הנהוגים בקופת־חולים. גם בעניין זה פנה משרד הבריאות אל נציבות שירות המדינה, אשר נציגה עומד בראש ועדת פרה, וקרא לכנס מיד את הוועדה ובכך למנוע עיצומים כבר בשבוע הבא.

ברה"מ מודה: ב־1987 היו לנו 10,000 רוצחים

מוסקווה (עיר).– ברה"מ פירסמה זו הפעם הראשונה מסמך מקיף על הפשע בשטחה, במהלך השנה האחרונה. הנתונים ראו אור בעיתון בעל תפוצה מוגבלת, תוך השמטות.

לפי הנתונים שהתפרסמו במהדורה האחרונה של השבועון 'ארגומנטי אי פאקטי' הורשעו 9,900 אנשים ברצח בכוונה־תחילה בשנת 1987. באותה שנה דווח גם על 123,400 מקרים של גניבת רכוש פרטי ו־115,100 מקרים של גניבת רכוש המדינה, או הציבור.

94,500 אנשים נוספים הורשעו בחוליגניות, 6,100 בהכנת משקאות חריפים במבשלות ביתיות, 21,900 בעבירות נהיגה הכרוכות ו־26,800 בפשעים הקשורים בסמים.

יום שחור לדרום־אפריקה; יוחזרו שלטי 'ללבנים בלבד'

יוהנסבורג (רויטר). – המפלגה השמרנית בדרום אפריקה, שזכתה להצלחה בבחירות המקומיות האחרונות, החליטה בסוף השבוע להחזיר את חוקי האפרטהייד לערים שבהן בוטלו חוקים אלה בתקופה האחרונה.

620 צירים של המפלגה השמרנית, שהתכנסו בבית ספר בפרטוריה, החליטו פה אחד לחזור ולסגור בפני שחורים ספריות, גנים ציבוריים, משרדי עירייה ושירותים ציבוריים בערים שבהן ביטלו קודמיהם את ה"אפרטהייד הקטן". השמרנים זכו ב־60 מ־95 העיריות בטרנסוואל, החבל המאוכלס ביותר בדרום אפריקה.

מנהיג המפלגה אנדריאס טרויניכט [illegible] חברי המועצות מטעם מפלגתו הביעו את התלהבותם ליישם את מדיניות המפלגה בתחום המוניציפאלי. הוא הזהיר את הממשלה מפני נסיון לבלום צעדים אלה.

הכוונה לתלות שוב את שלטי "ללבנים בלבד" על גבי מוסדות ציבוריים בדרום אפריקה עשויה להכניס את ממשלת פרטוריה לבעיה קשה. מצד אחד היא עשויה לבטל את חוקי האפרטהייד, המאפשרים לעיריות מקומיות לערוך הפרדה על פי הבדלי גזע, דבר העשוי לעורר את התנגדותם של הקיצוניים שבין הלבנים. מהצד השני היא עשויה לאמץ את החוקים המקומיים, ובכך לעורר את זעמם של השחורים ולהחמיר את מעמדה הבינלאומי של דרום אפריקה.

אושרה הקמת ועדת שרים לעניין עונש מוות למחבלים

הפרקליט הצבאי הראשי ייוועץ בה במקרי רצח אכזריים שביצעו מחבלים

מאת יקיר צור

הממשלה אישרה אתמול בישיבתה השבועית את הצעתו של שר המשפטים, אברהם שריר, למנות ועדת שרים, בראשות שר הבטחון ובהשתתפות שר המשפטים, שר החוץ והיועץ המשפטי לממשלה, לעניין עונש מוות במקרי רצח אכזרי על רקע חבלני. הוועדה תהיה הדרג המדיני שבו ייוועץ הפרקליט הצבאי הראשי בעניין העונש במקרי רצח אכזרי על רקע חבלני.

ההצעה, שגובשה במשרד המשפטים, בתיאום עם משרד הבטחון, התקבלה בממשלה ללא התנגדות. בישיבת הממשלה נכחו גם הפרקליט הצבאי הראשי ובכירי משרד המשפטים. הממשלה לא קיימה דיון עקרוני בשאלה אם ובאילו נסיבות יש לבקש הטלת עונש מוות, אלא קבעה את המכניזם להתייעצות בין הדרג המדיני והמשפטי־הצבאי, לגבי אותם מקרים שבהם יש לבתי המשפט הצבאיים סמכות לגזור עונש מוות.

בתום ישיבת הממשלה אמר שר המשפטים, כי מטרת הוועדה לייעץ לפרקליט הצבאי הראשי כיצד לנהוג באותם מקרים החמורים, שבהם לדעתו יש מקום לשקול הטלת עונש מוות. שריר אמר כי לדעתו, הפיגוע באוטובוס ביריחו, בו נרצחו באכזריות אם ושלושת ילדיה הפעוטים, הוא אחד המקרים לדוגמא שהוועדה תוכל לדון בהם. שריר הוסיף, שבעצם הקמתה של הוועדה אין שום שינוי חוק, או מצב משפטי, אלא התייחסות לאותם אירועים טראגיים, שבהם מוסמך בית המשפט הצבאי להטיל עונש מוות.

מחרתיים – בחירות במעצמה הגרעינית היחידה בעולם המוסלמי

בנזיר בוטו מקווה להיות האשה הראשונה בראש מדינה מוסלמית

לאהור (רויטר). – מנהיגת האופוזיציה בפקיסטאן בנזיר בוטו קראה אתמול לתומכיה להשתתף באופן מאסיבי בבחירות הכלליות שייערכו בעוד יומיים, לאחר שבית המשפט העליון במדינה צמצם למעשה את מספר בעלי זכות הבחירה במדינה.

מאות אלפי תומכים קיבלו את פניה של בנזיר בוטו בעיר לאהור, הנחשבת ל"לב" הפוליטי של פקיסטאן. הנאום בלאהור בא סיומו של מסע בן ארבעה ימים בחבל פנג'אב, שבו ניסתה בוטו בת ה־35, בתו של ראש הממשלה זולפיקאר עלי בוטו, שהוצא להורג, להביא את מסע הבחירות שלה לשיא.

סיכוייה של בוטו, מנהיגת 'מפלגת העם הפקיסטאנית' השמאלית, להפוך לאשה הראשונה הנבחרת לעמוד בראשות מדינה מוסלמית, ספגו מהלומה בסוף השבוע, לאחר שבית המשפט העליון קבע, שהבוחרים יהיו חייבים להציג את תעודות הזהות שלהם בתחנות הקלפי. הממשלה טענה, כי צעד זה נחוץ כדי למנוע זיופים, אולם אנשיה של בוטו אמרו, כי מיליונים מבין תומכיהם העניים, בעיקר נשים, לא קיבלו מעולם תעודות זהות ולכן יימנע מהם להשתתף בבחירות. לדבריה של בוטו מדובר לפחות ב־3.7 מיליון מצביעים.

'החזית האיסלאמית הדמוקרטית', מפלגת הימין שהוקמה כדי למנוע מבוטו לנצח בבחירות, הגבירה אף היא בימים האחרונים את מסע הבחירות שלה. מנהיגי חזית זו הבטיחו להמשיך את "המהפכה האיסלאמית" והאשימו את מפלגתה של בוטו בכך שהיא מתרחקת מערכי הדת.

כוחות משטרה וצבא גדולים התפרסו בקראצ'י, שם נהרגו יותר מ־650 איש בהתפרעויות עדתיות בתקופה האחרונה. בעצרת בחירות של מפלגתה של בוטו בסוף השבוע נהרג אדם אחד על ידי צלפים וילד נרמס למוות כאשר ההמון התחיל לברוח ממקום האירוע.

המערוך – פרק ב'

"לא ייתכן שהמערוך נלקח מבית גרנות" – אמר פרקליטה בהחל הדיון בערעורן של יערי וגרנות

(ע) – הדיון בערעורן של חווה יערי ואביבה גרנות, שהורשעו ברצח מלה מלבסקי ונידונו למאסר עולם, החל אתמול, בבית־המשפט העליון בירושלים.

פרקליטי גרנות, עורכי־הדין דוד יפתח ואלי כהן, טענו, כי שלושת שופטי בית־המשפט המחוזי בתל־אביב טעו במסקנתם, שהשתיים תכננו מראש את הרצח וכל מה שאירע במארס '85, ליד מלון 'כנרית', היה תוצאה של אותו תיכנון מוקדם.

עו"ד יפתח אמר, כי השופטים טעו בקביעתם, שהשתיים לקחו את מלבסקי לתל־ברוך, כדי להרוג אותה, אם תוכניתן המרכזית לא היתה עולה יפה. לדבריו, יערי תיכננה לקחת את מלבסקי למלון 'מנדרין', כדי לומר לה ששם היא מחזיקה משרד שבו נמצאים המיסמכים שיוכיחו שכספה אינו חסר. בדרך היכתה יערי, שנהגה ברכב, את מלבסקי שישבה לצידה במערוך – שאותו הביאה ממקום כלשהו.

עו"ד יפתח אמר, כי אין בסיס למסקנת שופטי המחוזי, לפיה לקחו יערי וגרנות מביתה של גרנות את המערוך. "כיצד בית המשפט יכול להסיק – מעדה כמו יערי, שהוכחה כשקרנית והוזה הזיות – שהמערוך נלקח מביתה של גרנות"? היקשה פרקליטה של גרנות והוסיף: "כל השכנים בביתה של אביבה גרנות שנחקרו במשטרה אמרו, שאינם יודעים דבר על מערוך, שכביכול השאילו לה. כיצד אפשר במצב כזה לקבוע קביעה מוחלטת, כאילו המערוך נלקח מביתה של גרנות?"

בתום הדיון החל לטעון סניגורה של חווה יערי, עו"ד דוד ויניצקי, הוא אמר, כי ינסה להוכיח לבית־המשפט, שיערי לא גנבה את כספי מלבסקי, משום שהכסף כלל לא היה שייך למלבסקי, אלא לחווה יערי.

אביבה גרנות (מימין) וחווה יערי (משמאל), אתמול, בהחל הדיון בערעורן בבית המשפט העליון בירושלים (צילום: יצחק הררי)

'אובזרבר': סוכלה עסקה טאבה תמורת מחבלים

מאת דליה שרון, סופרת 'דבר' בבריטניה

תוכנית ישראלית סודית להחזיר את טאבה למצרים סוכלה עקב סירוב מצרים להסגיר ארבעה פלשתינים לישראל. מדובר בארבעה חברי 'פתח' המבוקשים על פעולות המתה בעזה – מוסר ה'אובזרבר'.

לטענת העתון, נשמרה סודיות התכנית כיוון שממשלת ישראל רוצה למנוע מחאות מחוגים ימניים, הרוצים להשהות את החזרת טאבה עד לחתימתה על הסכם פיצויים על מלון 'סונסטה'.

שולמית שמיר – לבולגריה

מאת יקיר צור, סופרו המדיני של "דבר"

רעיית ראש הממשלה, שולמית שמיר, תצא השבוע לביקור בבולגריה. הגב' שמיר הוזמנה להשתתף בסימפוזיון שיתקיים בסופיה, לציון 45 שנה להצלת יהודי בולגריה, והיא אמורה לשאת נאום מרכזי בכינוס. היא גם תיפגש עם אישי שלטון ואישים בולטים אחרים בבולגריה.

בירושלים מייחסים חשיבות להזמנתה של רעיית ראש הממשלה לבולגריה ורואים בכך סימן נוסף לרצונה של ממשלת בולגריה להדק את יחסיה עם ישראל.

היועץ המשפטי לממשלה פועל לצמצום המעצרים

מאת טובה צימוקי, סופרת דבר בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, יזום שינוי בכללי המעצר והשחרור בערובה, במגמה להגן על הפרט ועל שמו הטוב וכדי להקל על העומס בבתי המשפט.

חריש סבור כי אין מקום לעצור אדם ולהביאו בפני שופט, רק לשם הפקדת דרכונו והטלת מגבלות על חופש תנועתו. כיום מובאים עשרות עצורים מדי יום לבתי המשפט, כשהתכלית האחת היא להטיל עליהם מגבלות בשל היותם חשודים. במצב דברים זה, כיוון שהם מובאים בפני שופט, נמצא לא אחת, כי כפועל יוצא נפגע שמם שלא לצורך מתוך שניתן עליהם תג של מי שנעצרו ע"י המשטרה.

הובהר כי הגשמת מטרות אלה במלואן תושג רק על דרך תיקון חוק. נציגי משטרת ישראל הסכימו לתיקון החקיקה במגמה זו. לדבריהם סמכותה של משטרת ישראל להטיל ערבות לתקופה של 90 יום ויש מקום להרחיבה עד 180 יום. המצב כיום גם אינו מאפשר למשטרה להסתפק בהסדר וולנטרי שבהסכמת החשוד (בדבר הפקדת דרכונו) כאשר הוא מאפשר לחשוד לחזור בו מהסכמתו בכל עת. משטרת ישראל ומשרד המשפטים ינסחו הצעת חוק ברוח זו ויביאו לאישורה ע"י היועץ המשפטי לממשלה בהקדם.

עיקרו של התיקון המוצע הוא, כי משטרת ישראל תהיה רשאית להטיל, בהסכמת הנחקר, אותן מגבלות שבית משפט היה מטילן לפי בקשתה. תוקפן של מגבלות אלו יהיה כאילו הוטלו ע"י בית המשפט.

מחר – טקס העליה לקבר בן־גוריון

טקס האזכרה הממלכתי לדוד ולפולה בן גוריון, במלאת 15 שנה למותו של דוד בן־גוריון, ייערך מחר בשעה 11 באחוזת הקבר שבקרית שדה־בוקר.

בטקס, המאורגן על ידי מרכז ההסברה וצה"ל, יהיה הנואם המרכזי סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון.

בין המשתתפים בטקס: נשיא המדינה, יו"ר הכנסת, ראש הממשלה וחברי הממשלה, חברי הכנסת, נציג בית המשפט העליון, יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית, יו"ר ההסתדרות הכללית, סגל הפיקוד הבכיר של צה"ל, נציגי הסגל הדיפלומטי ובני משפחת בן־גוריון.

איום על העם היהודי

המו"מ להקמת ממשלה חדשה בישראל מתנהל תחת לחץ זרמים קיצוניים ביהדות הדתית הדורשים לממש את תביעתם להגדיר את זהותנו היהודית על פי אמות מידה שאינן מקובלות על רובו הגדול של העם היהודי.

אנחנו — נציגי הארגונים היהודיים המרכזיים הלא־פוליטיים

המאגדים את המיגוון הרחב ביותר של חברי הקהילות היהודיות בצפון אמריקה— חרדים מאד לתוצאות החמורות שייגרמו מחקיקה פרלמנטרית שתקבע הגדרה דתית "מיהו יהודי", ובכך תציב סימן שאלה לגבי זהותם היהודית של רבבות מבני העם היהודי.

הגדרה דתית כזאת — אם היא אכן דרושה — צריכה להיקבע במסגרת הידברות בין נציגי הזרמים הדתיים ביהדות. אין היא יכולה להיות מוכרעת על ידי גורם פרלמנטרי־פוליטי הנדרש לתת להגדרה זאת תוקף ממלכתי.

זהותנו היהודית אסור לה שתיקבע במסגרת מו"מ פוליטי בין מפלגות. נסיון כזה עלול לגרום קרע חמור בעם שאת תוצאותיו מי ישורנו.

אנו מקווים שכל שוחרי אחדותו ושלימותו של העם יתייצבו נגד נסיון מסוכן זה וידחו את ההתנקשות בשלימותו ובאחדותו של עם ישראל.

המגבית היהודית המאוחדת בארה"ב

UJA

המגבית המאוחדת לישראל

UNITED ISRAEL APPEAL

מועצת הפדרציות היהודיות בצפון אמריקה

cjf

המגבית המאוחדת לישראל בקנדה

מודעה זו מומנה ע"י תורמים פרטיים

משקיעים מביעים התמרמרות בעקבות הכוונה לבטל הצעת הרכש ב"מרכזית"

מאת אלי גולדברג

סוחרי הבורסה ומשקיעים הביעו זעם על כוונת קונצרן "כלל" לבטל את הצעת הרכש במניות "החברה המרכזית". לדבריהם יפגע הביטול דווקא במשקיעים סולידיים, אשר רכשו את מניות "המרכזית" בתחליף לאגרות־חוב.

הצעת הרכש ב"מרכזית" פורסמה לראשונה ביוני, במסגרת תוכנית כוללת להנפקת אגרות חוב של "כלל־תעשיות". החברה הציעה לציבור להחליף את מניות "המרכזית" שבידיו בניירות הערך המתקבלים בהנפקה, לפי שער של 12300. כוונת החברה היתה לרכוש מהציבור את חלקו ב"מרכזית", המגיע לכ־5 אחוזים מהון החברה, ולמחוק אותה מהמסחר בבורסה.

ההנפקה המתוכננת של "כלל־תעשיות", לאחר הצעת הרכש, נדחתה כבר כמה פעמים בגלל קשיים שהעמידה הרשות לניירות ערך. בחודש האחרון חלה דחייה נוספת בעקבות דרישת הבורסה שדירקטוריון "המרכזית" יצהיר על כך שהצעת הרכש ניתנה במחיר הוגן.

בעקבות סירובו של הדירקטוריון לתת הצהרה זו, ובעקבות התעקשותה של הבורסה, הודיעה "כלל" על ביטול הצעת הרכש. הודעה זו גרמה להיצעים כבדים במניות "המרכזית" ולירידת שערן – 20 אחוז תוך יומיים.

התפתחות זו עוררה טענות קשות מצד חברי בורסה ולקוחותיהם. לדבריהם הנהלת הבורסה אומנם התכוונה להגן על המשקיעים, ולוודא שימכרו את אחזקותיהם ב"מרכזית" במחיר הוגן. אך בפועל הושגה התוצאה ההפוכה, ואותם משקיעים אינם יכולים למכור את אחזקותיהם גם במחיר המקורי שהציעה "כלל־תעשיות".

ביומיים האחרונים ניסו חברי בורסה שונים לבטל את רוע הגזירה, והציעו אף פתרונות חלופיים למילוי דרישות הבורסה. אחת ההצעות היתה לחייב כל לקוח שנענה להצעת הרכש לחתום על הצהרה, בה ייאמר שאין לו טענות כלפי הבורסה או הנהלת "המרכזית". בינתיים לא עלו הבקשות יפה.

בנק ישראל נתבע לאפשר לבנקים לתת אשראי צמוד גם לזמן קצר

מאת מוסר הכלכלי של "דבר"

לאפשר לבנקים לתת אשראי צמוד לזמן קצר, כדי למתן את הציפיות לפיחות, תובע מבנק ישראל יועצו הכלכלי של ראש הממשלה עמוס רובין.

בשיחה עם סופר "דבר" אמר רובין כי היעדר מסלולי אשראי צמודים לזמן קצר פוגעים בגורמים רבים במשק, הנאלצים לשלם את מחיר הציפיות לפיחות. בגלל ציפיות אלו נוצר לחץ ספקולטיבי בשוק האשראי, דבר שגורם את עליית הריבית ופגיעה גם באלה הנזקקים לאשראי לעסקים שוטפים שלא על בסיס ספקולטיבי.

כדי למנוע פגיעה זו מציע רובין לאפשר לבנקים מתן אשראי צמוד לשער הדולר או למדד, גם לזמן קצר הנמדד בחודשים ספורים ולהערכתו, סביר לצפות לביקוש גם לאשראי מסוג כזה, למרות הציפיות החזקות לפיחות מצד עסקים שתמורותיהם מכוסות במטבע חוץ.

המובילים נגד איסור כניסת משאיות כבדות לשוק בת"א

קורפו יוזם תקנה להגברת הקרטליזציה בהובלה

מאת אריה אגיד

התנגדות נמרצת להטלת איסור על כניסת סמיטריילרים לשוק הסיטוני בתל־אביב מביעה מועצת המובילים. את הדרישה לאסור הכניסה העלתה העירייה כדי להקל על עומס התנועה באזור השוק.

יו"ר מועצת המובילים עביעד ליפשיץ אומר כי ההובלה לשוק זה נעשית מבוהקים של 200 קו"ם ויותר ויש תוצרת חקלאית שאפשר להוביל רק כך. "אין להעלות על הדעת, שסוג הובלות זה, הנחשב לייעל ולזול, ייאסר דווקא בהובלה המתבצעת לשוק הגדול בישראל", אומר ליפשיץ.

מעריכים שגם משרד האוצר יתנגד לאיסור, שכן הדבר ייקר במידה ניכרת את הובלת התוצרת החקלאית לתל אביב. כן יגרום האיסור לכך שהשקעות גדולות ברכישת סמיטריילרים ובהתאמתם להובלת תוצרת חקלאית תרד לטמיון.

בעיית עומס התנועה סביב שווקים סיטוניים ידועות בחו"ל. באירופה פתרו את הבעיה בהקמת שווקים חדשים במבואי הערים, אולם בארץ אין בעת כוונה להשקיע בהקמת שוק סיטוני חדש במבואי גוש דן.

בתוך כך יוזם שר התחבורה חיים קורפו, על־פי דרישת מועצת המובילים, תקנה שתגביר את הקרטליזציה בענף ותמנע תחרות בו. המדובר בתקנה, שתאסור על בעלי משאיות לבצע הובלות שלא באמצעות אחד ממשרדי ההובלות שיוכרו לצורך זה. לדברי המובילים נועדה התקנה למנוע תחרות לא הוגנת מצד אותם בעלי משאיות פרטיים, החומקים מתשלום מסים כחוק.

אולם מובילים לא מאורגנים טוענים כי יכולתם להציע דמי־הובלה נמוכים נובעת מכך שאינם מפרנסים מערכות בירוקרטיות מסועפות כמו חברי משרדי ההובלות הגדולים. עוד הם אומרים, כי התקנה תביא להתפתחות "שוק של פתקים", כאשר משרדים "מוכרים" יעניקו רשיונות הובלה תמורת תשלום. המובילים הלא מאורגנים רואים בתקנה המוצעת נסיון מצד המשרדים הגדולים לסלקם מהשוק.

על־פי דוגמת המובילים תתבע גם ארגון בעלי המוניות לתת גושפנקה חוקית לקרטליזציה של הענף. הארגון דורש משר התחבורה לחייב את כל בעלי המוניות להיות חברים בו. ראשיו טוענים, כי אין זה הוגן שרבים מבעלי המוניות אינם חברים בארגון, אך נהנים מהישגיו לטובת כלל בעלי המוניות.

בתוך כך מודאגים בעלי המוניות מנטייתם של מפעלים להסיע את עובדיהם בעצמם במיניבוסים. בשנה האחרונה גברה הנטיה של מפעלים גדולים להסיע עובדיהם שלא באמצעות תחנות המוניות או הקואופרטיבים לתחבורה ציבורית, אלא במיניבוסים שבבעלותם או בבעלותו של קבלן.

מבצע התרמה ללב"י באמצעות "ישראכרט"

חברת "ישראכרט" עורכת התרמה ללב"י לקראת חנוכה. במסגרת המבצע יוכלו מחזיקי "ישראכרט" לתרום בטלפון וחשבונם יחוייב במועד החיוב הקרוב הנהוג לגבי מחזיקי "ישראכרט". אפשר לתרום בדרך זו בכל שעה משעות היממה באמצעות מערכת התרמה טלפונית ממוחשבת.

מבצע ההתרמה, הנקרא "דמי חנוכה ללב"י", הוא השני מסוגו שעורכת חברת "ישראכרט", לאחר שמבצע קודם "קניתי תרמתי", שנערך עם האגודה למען החייל, זכה להצלחה רבה.

התעשיינים – לראשונה בהודו

משלחת תעשייני מתכת וחשמל בראשותו של יו"ר אגף המתכת והחשמל בהתאחדות התעשיינים דורון טמיר החלה את ביקורה בהודו – לראשונה.

המשלחת תשתתף באסיפה השנתית הכללית של מרכז הסחר העולמי ותיפגש עם גורמי מסחר ותעשיה הודיים ונציגי משלחות מארצות אחרות. חבריה יערכו גם פגישות עסקיות נפרדות.

באסיפת מרכז הסחר, שייערך בבומביי, ישאו דברים, בין היתר שר הסחר של הודו רג'יש סינג ונשיא המרכז בבומביי, קשוף מהנדרה.

הדיונים המרכזיים בהם ישתתפו תעשייני המתכת והחשמל מישראל יהיו במסגרת הוועדות הבאות: מחקר ופיתוח; מדיניות סחר; ארגוני סחר ותעשיה והוועדה למידע ותקשורת.

המשלחת באה להודו עם תום סיורה בתאילנד ובסינגפור.

מנוי 10 חבריה הם: היו"ר טמיר; יחיאל איטה – מנהל אגף המתכת והחשמל בהתאחדות התעשיינים; ישעיהו אלמוביה – יו"ר התאחדות התעשיינים בירושלים ומנכ"ל "מיפרומאייל"; צבי פלדה – יו"ר הוועדה לסחר־חוץ של תעשייני המתכת והחשמל ומנכ"ל "ציילון"; יאיר ויינברגר – יו"ר תעשייני המתכת והחשמל בחיפה והצפון ומנכ"ל "זיקה"; יובל בהרשק – מנכ"ל "התכוף"; שרגא ברוש – מנכ"ל תנורי "י. ברוש"; אריאל להב – מנהל השיווק של "אשר רובוטיקה"; צבי בדנתן – מנהל "חרושת ברזל".

מגמה חיובית ועליות שערים

כותרות משנה: הכותרות העיתונאיות המבשרות על פיחות קרוב גרמו לעליות שערים נוספות בשוק המניות ★ מדד המניות הכללי ללא בנקים פרץ אתמול לראשונה לאחר תקופה ארוכה את קו 90 הנקודות וכבר חלק מהמניות המובילות בשוק פרצו אתמול את קווי ההתנגדות שלהן מבחינה טכנית. ★ גידול נוסף במחזורי העיסקות בשוק המניות ★ נמשכות עליות השערים באגרות החוב הצמודות למדד. ★ ירידת שער הדולר בשווקי העולם הביאה לביקושים נאים לאגרות החוב הצמודות למטבעות אחרים. ★ נמשכת רמת ריבית גבוהה בפקדונות השקליים. ★ היום מאזן בנק הפועלים הכולל בתוכו את השלכות משבר קונצרן כור.

מאת ישראל ורדבל

פתיחת שבוע המסחר החדש בשוק המניות הביאה לגל חדש של ביקושים ועליות שערים נאות בשוק זה תוך כדי גידול נוסף בנפח העסקות בשוק המניות וזאת כאשר מדד המניות הכללי ללא בנקים פרץ לראשונה זה תקופה ארוכה את קו 90 הנקודות. מחזור העסקות אתמול במניות החופשיות הגיע לשיא חדש לאחר תקופה ארוכה והסתכם ב־13.2 מליון ש"ח.

עקב הפעילות המוגברת בשוק המניות הצליחה הבורסה לבצע בשלב המשתנים שני סיבובי מסחר בלבד וגם כך כאמור תוך כדי מחזורי מסחר נאים ביותר. חלק גדול מהמניות המובילות פרצו אתמול קוי התנגדות מבחינה טכנית והגיעו לרמות שערים חדשות. בין אלה ניתן לציין את מניות המפעלים הפטרוכימיים, פרוטארום, דסקונט השקעות, כלל תעשיות אלקטרוניקה ואלרון. לעומת זאת ניכרה אתמול עדיין חולשה מסויימת בחלק ממניות קונצרן כלל בעיקר כלל תעשיות וכלל ישראל וזאת כנראה עקב פעילות תמוהה של קונצרן כלל. רוב סוחרי הבורסה התקשו להסביר את השונות שבין התנהגות מניות קונצרן כלל לבין המניות של החברות האחרות.

הכתבות בעיתונים בסוף השבוע החולף ובתחילת השבוע הנוכחי שבישרו על פיחות קרוב של השקל ביחס לדולר גרמו לחלק מסוחרי הבורסה לאופטימיות מוגברת דבר המסביר בין היתר גם את עליות השערים הנאות בשוק המניות.

שינויי שער במניות

במניות הבאות נרשמו אתמול תנודות שערים חדות: אוצר ההתיישבות + 15%, לאומי למשכנתאות ב־10% – מרכז הקבלנים – קונים בלבד, סהר ביטוח – 6.7%, כתמני עזובה 01 9.5% – מרלו – 10% –, 9.6% + עי"ב אופציה – 13.8% –, קרמני – מוכרים בלבד, אלקטרה ו־10% + רים 1 – 10% –, מרכזית – 15% –, דסקונט השק' אופציה – 8.1% + חירון 1 – 9.6% + רשף 10% – פוליגון 10% +, כלל פיתוח – 9.8% * במניות המשתנים בלטה הפעילות במניות הבאות: כלל תעשיות אלקטרוניקה – עליה של 6.5% במחזור 101 אלף ש"ח, אלרון עליה של 6% במחזור 267 אלף ש"ח, טבע – ב"ש – מחזור 369 אלף ש"ח, ים המלח – עליה של 3.5% – מחזור 6"6 אלף ש"ח פטרוכימיים – עליה של 5.25% מחזור 544 אלף ש"ח, חברה לישראל – עליה של 3.5% – מחזור 619 אלף ש"ח ודסקונט השקעות עליה של 4.75% מחזור 422 אלף ש"ח.

שוק ההון בציפיה לפיחות

למרות הכותרות שהופיעו בימים האחרונים בעיתונות היומית מכחישים גורמים כלכליים בכירים עמם שוחחנו את הכוונה לבצע פיחות בשער השקל לפני חודש ינואר וזאת עקב ההשפעה השלילית העלולה להיות לצעד כזה על מאזני חברות רבות דבר שיגרום הן לחסר תשלום מס והן להרעה במצב אותן חברות כלפי הבנקים המלווים בארץ ובחו"ל.

הפיחות הצפוי לדעת אותם מקורות ילווה בתכנית כלכלית שעיקריה הבסיסים יהיו קיצוץ בתקציב ועיקור תשלום תוספת היוקר. מטרת התכנית הזו היא להוריד את האינפלציה מתחת ל־10% בחישוב שנתי וצמיחה כלכלית המבוססת על תעשית היצוא. ראוי לציין כי זו הפעם הראשונה שקיים היום מצב נתון בשוק ההון בו אין אפשרות למשקיע הסולידי להגן על כספו בפני פיחות ומשמעות הדבר עיקור טבעי של הפיחות מהחסכונות הציבור. הרווח העיקרי מהפיחות יהיה לפיכך אימה לתעשיית היצוא של מדינת ישראל ובכך מסבירים אותם מקורות את ההתעוררות שחלה לאחרונה בשוק המניות ואת עליות השערים שהיו באפיק זה.

לשם המחשה נביא את הרווחים הרבעוניים שפרסמו ביום ה' האחרון שתי חברות גדולות ואחת מבע השמיה – מפעלי נייר חדרה ששתיהן הצביעו על עליה ניכרת במכירותיהן ללא שיפור מהותי ברווח. פיחות חד פעמי עשוי לשפר בצורה משמעותית את רווחיהן כמו חברות רבות אחרות הנסחרות בבורסה.

כלכלני "פעילים" – סיכום אוקטובר

כלכלני "פעילים" מקבוצת בנק הפועלים פרסמו את סקירתם החודשית לגבי אוקטובר.

בסקירתם לגבי שוק ההון הם מציינים כי שוק זה התאפיין באוקטובר בפעילות ערה בעיקר כתוצאה ממחזור בנקאיות 88 בסוף החודש. גורמים נוספים שהשפיעו היו הבחירות לכנסת והחשש מצעדים כלכליים לאחר מכן, ציפיות לפיחות השקל להאצת האינפלציה ובמיוחד מה משבר קונצרן כור.

בנקאיות 88 – פדיון ומחזור: בסוף החודש עמדו לצאת לפדיון אגרות בנקאיות שהמחיר בסכום של מעל ל־3.5 מיליארד דולר. מסכום זה כ־1.1 מיליארד דולר הוחזקו ע"י חברות הקשורות לבנקים ("נוסטרו") מעל 400 מליון דולר הוחזקו ע"י קרנות נאמנות, מעל 500 מליון דולר – בידי קופות גמל וקרנות פנסיה, כ־550 מליון דולר – בידי פירמות ותאגידים שונים והשאר כ־1 מיליארד דולר הוחזקו ביד משקי הבית – "הציבור הרחב".

נתוני המחזור הפדיון שהיו מצויים בידי כלכלני "פעילים" היו על סמך הנחות והערכות ראשוניות בלבד ומצביעים על כך כי 1.15 מיליארד דולר נשארו במניות אלו שהחלו להסחר לאחר מספר ימים כבנקאיות 91". – אגרות חוב צמודות לדולר ל־3 שנים עם תשואה לפדיון 6.5% ורצפת הצמדה מדדית. 815 מליון דולר מכספי הנוסטרו שהוחזקו בבנקים נפדו והופקדו במשרד האוצר. גם קופות הגמל והפנסיה מכרו כנראה את אחזקותיהן והפקידו חלק מהכספים בפקדון מיוחד באוצר והחלק ממנו רכשו אג"ח מדדיות.

הציבור הרחב נטה בעיקר לפרוט את אחזקותיו ולעבור לאפיקי השקעה שהוצעו לו בפעילות מסיבית של המערכת הבנקאית במהלך החודש. כ־650 מליון דולר הועברו לתכניות חסכון שהוצעו לציבור בתנאים מפתים וע"י מתן הלוואות גישור עד יום הפדיון. קרנות הנאמנות ספגו כ־175 מליון דולר בעיקר לקרנות הסולידיות. ע"פ נתונים אלה נראה כי לפחות 60% ממשקי הבית פדו את בנקאיות 89 ומחזרו זאת לתכניות חסכון, קופות גמל וקרנות נאמנות ואלו יתרת המניות שנותרו כ"בנקאיות 91" מוחזקות בעיקר ע"י פירמות ותאגידים ובידי קרנות נאמנות המתמחות באחזקות אלו לפי תשקיפיהן. פעילות המחזור הפדיון השפיעו על כל ענפי שוק ההון בצורה בולטת.

אגרות החוב: אלו עלו מתחילת החודש ב־3.31% ומתחילת השנה ב־19.50%. נוצר לחץ לקניית צמודי מדד עקב הצורך לכיסוי מוקדם של תכניות החסכון וקרנות הנאמנות וכמו כן נוצרו ביקושים עקב חשש להתרפת האינפלציה בחודשים הקרובים. עקב זו עלו האג"ח המדדיות ב־3.72% הן עומדות היום בתשואות לפדיון נמוכות יחסית. לעומת זאת ירדו שערי האגרות הצמודות למטבע חוץ בשיעור של 0.43 וזו נבעה בעיקר עקב התיסוף בשער הדולר עקב ירידתו בשווקי העולם. האג"ח הדולריות ירדו גם עקב רמת התשואות הגבוהה באג"ח אלה הכוללות במחזורן חלק גדול מהפיחות הצפוי.

השוק האשראי – הנפקות בנק ישראל: בנק ישראל הנפיק החודש עקב פדיון הבנקאיות 1.482 מיליארד ש"ח במגוון סוגי אגרות. הונפקו אג"ח מדדיות ל־6, 12, 14, 17 שנים ואג"ח גלבוע ל־5 שנים.

פקדונות בשקלים: נהנו לקראת סוף החודש מעליות תלולות בריבית עקב גרעונות הנזילות הגדולים אליהם נכנסו הבנקים כתוצאה ממבצעי המחזור.

המניות החופשיות: אלה עלו החודש ב־2.80% המשיכו מגמה של עליות מתונות. משבר כור גרם לירידות שערים במשך יום אחד ולאחר מכן נמשכו עליות שערים מתונות מדד המניות החופשיות בנקודות השפל שלו במהלך החודש היה גבוה יותר מרמת השיא בחודשי יולי־אוגוסט ויתכן שהדבר מצביע על אפשרות להמשך המגמה החיובית בתקופה הקרובה, מתוך תקוה להגנה בפני פיחות דווקא במניות החופשיות תוך קבלת הסיכון בהשקעה זו.

פקדונות שקליים – ירידה קלה בריבית המשולמת

הביקוש המוגבר שהסתמן בתקופה האחרונה גרם לעליות חדות בשיעורי הריבית המשולמת לבעלי הפקדונות השקליים. ריבית זו הגיעה עד לשיעור של 22%. בסוף השבוע הסתמנה ירידה קלה בריבית וריבית הג'מבו המשולמת לבעלי פקדונות גדולים במחזור הגיעה לשיעור של 21%.

הבנקים שנקלעו עקב הציפיות לפיחות לגרעונות נזילות כבדים עקב אי רצונם של המשקיעים לעבר על הפיחות הצפוי תוך כדי השקעה בפקדונות שקליים, מאשימים את בנק ישראל בתהליך המתמשך של עליית שערי הריבית במשק, וטוענים שעל הבנק לסייע להם לצמצם את גרעונות הנזילות הכבדים שנוצרו.

בנק ישראל באמצעות מנהל המחלקה המוניטרית ד"ר דוד קליין טוען כי שיעורי ריבית ימשיכו להיות גבוהים כל עוד ימשך הביקוש המוגבר למטבע חוץ באמצעות האשראי הניתן ע"י הבנקים. גרעונות הנזילות האמורים גרמו לבנקים לצמצם את קווי האשראי שלהם והלקוחות העסקיים נאלצו לפנות לקבלת כספים לשוק האפור.

הצלחה להנפקת "מרלו"

הנפקתה של חברת "מרלו", בה הוצעו אג"ח ואופציות נדחים, זכתה להתחמות יתר של פי 2.08. חלק מההזמנות לא נתמלא מאחר שהמבקשים הזמינו יותר מ־1726 יחידות בהנפקה אחת. לפיכך יקבל כל מזמין 60.97% מבקשתו, אך לא יותר מ־1726 יחידות למזמין.

איחור בפרסום דו"חות

הבורסה פרסמה את רשימת החברות שלא פרסמו את דו"חותיהן הכספיים לתקופה הראשונה של 1988. החברות הן: "הסנה", "האמנות", "המסורות מאוחדות", "מתנתהו ליפשיץ", "בדיר", "עדי" המבל. בגלל העדרם יופסק המסחר בניירות הערך של חברות אלה ויועבר למסגרת של מסחר פעם בשבוע ביום ב'.

שערי מטבע חוץ ביום 13.11.88

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	בנקנוטים – לאומי מכירה	בנקנוטים – הפועלים קניה	בנקנוטים – הפועלים מכירה	בנקנוטים – דיסקונט קניה	בנקנוטים – דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	העברות והמחאות – לאומי מכירה	העברות והמחאות – הפועלים קניה	העברות והמחאות – הפועלים מכירה	העברות והמחאות – דיסקונט קניה	העברות והמחאות – דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.62	1.55	1.62	1.55	1.62	1.5791	1.5989	1.5791	1.5989	1.5791	1.5990	1.5890
1 מארק גרמני	0.89	0.93	0.89	0.94	0.89	0.94	0.9107	0.9221	0.9096	0.9210	0.9101	0.9216	0.9147
1 לירשט	2.81	2.93	2.81	2.95	2.81	2.95	2.8653	2.9012	2.8646	2.9003	2.8645	2.9006	2.8747
1 פרנק צרפתי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2660	0.2694	0.2657	0.2690	0.2660	0.2694	0.2675
100 ינים יפאניים	1.26	1.32	1.26	1.32	1.26	1.32	1.2864	1.3026	1.2875	1.3036	1.2869	1.3031	1.2934
1 גולדן הולנדי	0.79	0.83	0.79	0.83	0.77	0.83	0.8063	0.8164	0.8067	0.8168	0.8065	0.8166	0.8106
1 פרנק שוויצרי	1.06	1.11	1.06	1.11	1.06	1.11	1.0801	1.0936	1.0816	1.0951	1.0850	1.0967	1.0876
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2605	0.2638	0.2605	0.2637	0.2607	0.2639	0.2621
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2416	0.2446	0.2412	0.2442	0.2416	0.2446	0.2429
1 כתר דני	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.24	0.2353	0.2383	0.2351	0.2380	0.2356	0.2386	0.2366
1 מארק פיני	0.38	0.39	0.37	0.39	0.37	0.40	0.3825	0.3873	0.3827	0.3875	0.3821	0.3869	0.3847
1 דולר קנדי	1.27	1.32	1.27	1.33	1.27	1.33	1.2912	1.3074	1.2928	1.3089	1.2954	1.3117	1.2998
1 דולר אוסטרלי	1.28	1.41	1.30	1.40	1.31	1.40	1.3438	1.3607	1.3449	1.3617	1.3462	1.3631	1.3520
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.40	0.55	0.42	0.59	0.6657	0.6741	0.6665	0.6748	0.6657	0.6741	0.6698
10 פרנקים בלגיים	0.42	0.44	0.42	0.44	0.42	0.44	0.4299	0.4353	0.4341	0.4395	0.4340	0.4395	0.4359
10 שילינגים אוסטריים	1.27	1.33	1.27	1.33	1.27	1.34	1.2928	1.3090	1.2933	1.3095	1.2943	1.3106	1.3002
1000 לירטות איטלקיות	1.19	1.26	1.19	1.27	1.20	1.29	1.2180	1.2352	1.2191	1.2343	1.2194	1.2347	1.2254
1 "סלי" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8810	1.9046	1.8812	1.9047	—	—	1.8922
1 דינר ירדני	2.77	2.85	2.60	2.77	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0191
10 לירות לבנוניות	—	—	—	—	0.02	—	—	—	—	—	—	—	0.0309
1 לירה מצרית	0.60	0.63	0.61	0.64	0.62	0.68	—	—	—	—	—	—	0.6706

שערי מניות

בנקים מסחריים

מניות בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
א.ה.ת. ש	55942 *	307	+7036	+15.0	+883
* ביצוע חלקי 48.10%					
אידיבי ב'	— הפסקת מסחר				
אידיבי ב.צ.א	— הפסקת מסחר				
דיסקונט ש"ה ב'	— הפסקת מסחר				
מגנות 1	— לא נסחר				
מגנות 5	— לא נסחר				
הפועלים מבכ'	— הפסקת מסחר				
כללי לא בהסדר 1	15700	160	−140	−.9	−177
כללי ש"ה 7	— הפסקת מסחר				
כלל ש"ה 11	— הפסקת מסחר				
ממון וסחר 1	— הפסקת מסחר				
ממון וסחר 5	— הפסקת מסחר				

בהסדר הצמדה ל־89

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אידיבי מ.ד' ל־89	147300	218			+18.0
אידיבי ב' ל־89	— לא נסחר				
אידיבי ב.צ.א 89	— לא נסחר				
איגוד 1 ל־89	115000	21.0	+1003	+.9	+2.0
דיסקונט ב' ל־89	— לא נסחר				
דיסקונט א' ל־89	188200	15.0	−1400	−.7	−15.0
מזרחי ש' ל־89	61150	148			+68.0
מזרחי מ' ל־89	— לא נסחר				
הפועלים ש' ל־89	100950	342			−52.0
הפועלים מ' ל־89	101100	2.0	−200	−.2	−74.0
כללי א' ל־89	257550	3.0	−1000	−.4	−22.0
בל"ל סמוק ל־89	64170	570			+8.0

בהסדר הצמדה ל־91

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אידיבי מ.ד' ל־91	118700	675	−500	−.4	−444
איגוד 1 ל־91	91950	90.0	−50	−.1	−82.0
דיסקונט ב' ל־91	150000	10.0	−1400	−.9	−10.0
דיסקונט א' ל־91	151000	208	−161	−.1	−108
מזרחי ש' ל־91	48450	985			+488
מזרחי מ' ל־91	48750	39.0	+400	+.8	+411
הפועלים ש' ל־91	80180	1026			−676
הפועלים מ' ל־91	80300	128			−58.0
כללי א' ל־91	205446	55.0	+965	+.5	+39.0
בל"ל סמוק ל־91	50984	2085			−1685

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
ארנים 0.1	32200	30.0	+1500	+4.9	
לאומי משכנתא' ש	10200	28.0	−550	−5.1	−10.0
לאומי משכנתא' מ	9945 חב	14.0	−1105	−10.0	−14.0
כרמל 1	216	2077			−572
כרמל אופ א	123.5	40194			−41771
כרמל שה ב	106.0	13741			+1597
פיתוח ומשכ' 1	— הפסקת מסחר				
משכן 1	4570	185	+80	+1.8	+444
בנק עצמאות 1	15700	3.0	+50	+.3	+97.0
תבינלאומי למשכ'	6600	138	−200	−2.9	−82.0
טפחות מבכ ש	24000	3.0	+500	+2.1	+6.0
טפחות רג ש	22517	19.0	−400	−1.7	−14.0

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
חקלאות מבכ א	— לא נסחר				
חקלאות מבכ ג	— לא נסחר				
לאומי תעשיה א ש	15095	86.0			−91.0
פתוח תעשיה מבכ					
פת תעש בכ ג	— לא נסחר				
פת תעש בכ גג	— לא נסחר				
פת תעש בכ גגו	— לא נסחר				
פת תעש בכ ד	— לא נסחר				
פת תעש בכ דד	— לא נסחר				
מרכז קבלנים 5.0	845 קף		+40	+5.0	+31910
תיירות בב	— לא נסחר				
כלל ליסינג 0.1א	16400	2.0	−79	−.5	−2.0
כלל ליסינג 0.5ב	15450		−250	−1.6	−7.0

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אילון בטוח 1	89.0	1247			−1247
איתן ביטוח 1	99.0	6432	−1.0	−1.0	−6432
אריה 1	901	150	+1	+.1	+850
בטוח משנה 1	318	750	−6	−1.9	−465
בטוח משנה 5	136.5	2300	+6.0	+4.6	+3000
בטוח משנה אופ 2	204	1000			−1000
בטוח מש' שה־אופ	119.0	13650			+16350
הדר 1	165.5	11188	+1.0	+.6	+6023
הדר 5	142.0	5192			−4840
הדר אופ 2	142.0	5118	+6.0	+4.4	+10962
הפניקס 1	549	1250			+691
הפניקס 5	540		+1	+.2	+88.0
המשמר־הראל 1	5921	50.0	+100	+1.7	+50.0
המשמר־הראל 5	5380	37.0	−10	−.2	−9.0
כלל ביטוח 1	262	5080	−6	−2.2	−7849
כלל ביטוח אופ א	44.0	16257	+1.0	+2.3	+9675
כלל ביטוח אג"חו	111.0	8200	+1.5	+1.4	+31800
מגדל 1	730	501	−35	−4.6	−501
מנורה מד' 5	650	136	−27	−4.0	−136
סהר ביטוח 1	145.5 חב	5925	−10.5	−6.7	−12737
סהרוסים	1085	786			−1051
צור שמיר 1	180.0	9400	−5.0	−2.7	−3437
ציור החזקות 1	— הפסקת מסחר				
ציור החזקות 5	— הפסקת מסחר				

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אינטרטאמ 1	647	200	+12	+1.9	+208
אינטרטאמ 5	560	469	−10	−1.8	−1969
מאיר עזרא 1	298	3914	−2	−.7	−3681
מאיר עזרא אופ 2	89.0				+2848
כלל סחר אופ ד	175.0	21275	+6.0	+3.6	+20107
כלל סחר אגח 2	140.5				
קריסטל 1.0	460	5474			−3906
רפק 1	10800				
רפק 5	14200	7.0	+500	+3.6	+7.0
שופר־סל א' 0.02ש	1180	2215			−2935
שופר־סל אופ ד	4700	1801	+149	+3.3	+1582
שופר־סל אגח א	125.8	79670	+1.0	+.8	+86638

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אמרא 1	351	1494			−1404
סונות הספקה 1	261	2661			+223
סונות הספקה 5	143.0	15000			−9050
סונות הספקה אופ	100.0	8509			−4135
סונות הספקה אגח	107.0	11530			+1744
קרור הספקה 1	442	1744	+12	+2.8	+6440
קרור הספקה 10	202	21725	+5	+1.5	+15225
מחסני ערובה 1	858 חב	381	−90	−9.5	−381
מחסני ערובה 5	625	450			−130

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
בני הדר 1	78.0	2501	+1.0	+1.3	+1999
בני הדר אופ 1	31.0				−1045
מלונות דן 1	1128		+15	+1.3	+100
מלונות דן 5	798	205			−205
חוף האלמוג 0.1	6951				
מלונות ירדן 1.0	2450 חב	341	+150	+6.5	+655
ים סוף 1	233	4715	+1	+.4	+6215
ים־סוף אופ 1	135.0	4929			−443

מחשבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
ת.י.ל. 1	119.0				−300
ת.י.ל. אופ ב	29.0 *	19450	+.5	+1.8	+3050
* ביצוע חלקי 94.80%					
ת.י.ל. אגח א	107.0		−1.0	−.9	−8708
יעניא 1	4150	80.0	−100	−2.4	−69.0
מ.ל.ל. 1	1895				−6.0
מ.ל.ל. 5	905	210	−15	−1.6	−210
ביקור 1	851	1000	+21	+2.5	+3244
ביקור 5	290	3268	+9	+3.2	+7162
ביקור אופ 2	338	6562			−3309
תים מחשבים 1	501	2329	−1	−.2	−2329

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אזורים אופ 1	282	6500			−1450
אזורים אגח 1	150.0	5000	+2.0	+1.4	+5000
איילון מלונ'ן	— הפסקת מסחר				
איילון מלונ'אופ	— הפסקת מסחר				
אל־רוב 1	337 *	2000	−1	−.3	−281
* ביצוע חלקי 87.60%					
אפריקה 0.1	34515	135	+900	+2.7	+175
אפריקה אופ 5	12000	30.0	+300	+2.6	+59.0
אפרים 1	385	2563	−7	−1.8	−2212
ארזים 1	2500	190			−190
ארזים 5	2080 *	150			+10.0
* ביצוע חלקי 93.70%					
ברנע 1	2050				−2.0
ברנע 5	1950				+3.0
דנקור 1	4560				+4.0
דרשר 1	195.0				
דרשר 5	124.5 *	4283	+5.0	+4.2	+4072
* ביצוע חלקי 85.60%					
מר־קר	1262 חב	4865	−140	−10.0	−11466
הגסלל 1.0	— לא נסחר				
הגסלל 5.0	— לא נסחר				
חל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר				
חל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר				
כלכלית ים אופ 1	63.0 *	18540	+1.5	+2.4	+13627
* ביצוע חלקי 93.10%					
נכ־ים 1	4099	245	+39	+1.0	+183
נכ־ים 5	3620	200			−200
הכשרת ישוב אופ	113.0	53122			+9038
הכשרת ישוב אגח	88.0	36678			−6606
הכשרת ישוב אופ9	106.0	4549	+5.0	+5.0	+8551
מבני תעשיה 1	63.0	30783	+1.5	+2.4	+34247
מבני תעשיה אופ 1	16.9	139011	−.3	−1.7	−384739
מבני תעשיה אגח א	112.0	12540	+1.5	+1.4	+167660
ישראל 1	3818	206	+18	+.5	+56.0
ישראלום 1	— הפסקת מסחר				
ישוס 1	34200	109	+1400	+4.3	+206
כתן פיתוח 1	5079 *	82.0	−200	−3.8	−90.0
* ביצוע חלקי 73.20%					
לוידר 1	4460	77.0	−200	−4.3	−127
לוידר 5	1456	602	+60	+4.5	+1113
מ.ת.מ. 1.0	4154	290			−3654
מ.ת.מ. אופ 2	128.0	240	−4.0	−5.0	−240
מ.ת.מ. אגח א	136.5		+1.0	+.7	+30000
מגורי בניה 1.0	472	1000	−3	−.6	−169
מישורים 5	125.0	4618			+3382
מישורים אופ א	80.0	3010	+4.0	+5.3	+2281
מרב 5	90.0	870			−90.0
ליפשיץ 1	— הפסקת מסחר				
ליפשיץ 5	— הפסקת מסחר				
ליפשיץ אופ 2	— הפסקת מסחר				
ליפשיץ אופ 3	— הפסקת מסחר				
ליפשיץ אגח 1	— הפסקת מסחר				
נאות אביב 0.5	1797	48.0	+51	+2.9	+33.0
נכסי אחזים 1	134.5	4280	−1.5	−1.1	−3153
נכסי אחזים אופ	36.1 *	21405	+.1	+.3	+37097
* ביצוע חלקי 99.10%					
נכסי אחזים אגח	100.5	64946			−29892
סהר החזקות 1.0	359	1000			
סלע 1	1397				−20.0
רובינשטיין 1	203	7501			−1851
רובינשטיין 5	150.0	1001			−1001
רובינשטיין אופ 2	396	289	+16	+4.2	+811
רובינשטיין אגח א	140.0				−9039

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
מטעי הדר 0.1	2720				
מטעי הדר 0.5	2925				−1.0
מהדרין 1	4160	582	+110	+2.7	+1041
נכסי הדרים 1	1185	971	+15	+1.3	+714
פרי־אור 5	2110	1160	−30	−1.4	−1056

תעשייה

מזון ומבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
דובק מב ש	1631	14.0	−30	−1.8	−14.0
דובק מב מ	1700				−13.0
תלבל 1	239 חב	4989	+21	+9.6	+12502
תלבל 5	195.5 חב	1000	+10.0	+5.4	+1000
תלבל אגח 1	95.0	1310	+2.5	+2.7	+12940
סמנר בירה 1	22000	4.0			−9.0
סמנר בירה 5	16249	26.0	−250	−1.5	−26.0
יצהר 1	969				−7.0
יצהר א 5	491				
יצהר אופ 2	135.0	1.0			−1.0
מן 1	— הפסקת מסחר				
מן 5	— הפסקת מסחר				
סנפרוסט 1	10999	60.0	+499	+4.8	+33.0
עסיס ב 5	— לא נסחר				
שלמה אנגל 1	1775				
שמן מבכ א 4	624	514	−3	−.5	−26.0

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
ארגד 1	350	444			−159
ארגד אופ 2	90.0	5150	+3.0	+3.4	+3378
ארגד אגח 1	120.5		+1.0	+.8	+45000
אופים 1	279		−8	−2.8	−200
אופנת ברוך 1	115.0	1967	−3.0	−2.5	−1967
אופנת ברוך 5	82.5	3000	−4.0	−4.6	−4000
אופנת ברוך אופא	49.0	3000	−2.0	−3.9	−2987
ארגמן רג ש	8629	20.0	−101	−1.2	−149
דלתא־גליל 0.1	825	15854	+25	+3.1	+24053
דלתא־גליל 0.3	786	1855	+15	+1.9	+3991
ויסלנד 1	169.0 *	250	+1.5	+.9	+1225
* ביצוע חלקי 77.50%					
ויסלנד 5	132.0				
ורדינון 1	4435	40.0			−14.0
זיקית 1	1380	121	−10	−.7	−31.0
זיקית 5	1020	382	+20	+2.0	+268
זיקית אופ ב	270	1000	−3	−1.1	−250
לודזיה 1	423		+3	+.7	+300
לודזיה 4	356	1560			−2870
לינגת 1	25.2		−1.3	−4.9	−57636
עיט 1.0	180.0	2068	−.5	−.3	−1968
עיט 5.0	108.0	2133	−.5	−.5	−2133
עיט אופ 2	47.0	3523	−7.5	−13.8	−7023
עיט אגח 1	108.0	3000	−2.5	−2.3	−2000
עמקם 1.0	113.0	3000			−670
עמקם אופ 1	35.0	50.0	+.5	+1.5	+1946
פולגת א 1	447	555	−1	−.2	−24.0
פרנקו 1	623	992			−372
פרנקו אג"ח א'	87.0	20800	+1.0	+1.2	+30800
גיבור־סברינה	2525 *	50.0	+25	+1.0	+11.0
* ביצוע חלקי 92.40%					
תעש רוגוזין 1.0	3985	1163			+675

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אורדן 1	3197	41.0	−150	−4.5	−241
אורדן 5	2845	50.0	−15	−.5	−27.0
אלקולית 1	7504		+60	+.8	+40.0
אלקולית 5	6560		+30	+.5	+80.0
כבלים 1	355	4888	−4	−1.1	−4888
כבלים אופ 1	70.0	32335			+5798
כבלים אג"ח־אופ'	111.0	65000	+.5	+.5	+104000
כבלים אגח א	112.0	40000	+.5	+.4	+35000
כבלים אג"ח סד ב	97.0	263175	−1.5	−1.5	−512771
התנקר 1.0	326	700	+15	+4.8	+999
התנקר 5.0	151.0	1051	+7.0	+4.9	+3397
זיקה 1	1599 *	7.0	−61	−3.7	−45.4
* ביצוע חלקי 53.43%					
זיקה 5	1050				+24.6
טקסטורות פח 5	1970	100			−120
כלבי צינן 1.0	2485	603	+50	+2.1	+1712
כלבי צינן 5.0	1485	1192			−308
מתכת קרמני 1	91.0	3454	−1.0	−1.1	−406
מתכת קרמני 5	55.0 קו		−3.0	−3.2	−15135
נחושתן 0.1	20100	6.0	−1600	−7.4	−11.0
נחושתן 0.5	6870	75.0	+90	+1.3	+38.0
פמר פלדה 1	1470	481	−70	−4.5	−465
קרגל 1	344	710	+8	+2.4	+750
קרגל 5	218				
קליל 1	3000	50.0	+50	+1.0	+50.0
קליל 5	2550	159	+45	+1.8	+127
קליל אופ	1280	721	+9	+.7	+371
קליל אגח	138.0	8450	−3.0	−2.1	−7000
לבידים 1	388	538	−20	−4.9	−538
לבידים 5	317				

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אלביט 5.0	349100	34.0	+10500	+3.1	+58.0
אלקו 0.25	9300	33.0			+23.0
אלקטרה 0.1	2108 *	487	+192	+10.0	+2781
* ביצוע חלקי 55.00%					
אלקטרה א 0.5	1452	2225	+42	+3.0	+2423
אלקטרה אופ 2	1000	994	+72	+7.8	+14057
אלקטרה אגח 3	156.5	8000	+4.5	+3.0	+30921
אריה 0.02	15400	266	+300	+2.0	+162
כלל אלקט' אופ א	545	4607	+55	+11.2	+13863
כלל אלק' אגח 1	116.0	36380			+23034
ספקטרוניקס 1	1065	1440	+30	+2.9	+1816
ספקטרוניקס 5	820	1474	+42	+5.4	+1734
פריכמנב' 1	437	1250	+10	+2.3	+400
פריכמנב' 5	312	3363	+6	+2.0	+3863
ציקלון 1	2145	312	+45	+2.1	+285
ציקלון 5	1570	351	+40	+2.6	+351
קצנשטיין 1	2525	115	+35	+1.4	+115
ת.א.ת. 1	624 *	869			+44.0
* ביצוע חלקי 97.70%					
ת.א.ת. 5	301	7498			−1760
תדאה 1	641 *	2689	+12	+1.9	+2280
* ביצוע חלקי 96.70%					

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
א.פ.כ.לבנין 1	165.5	27576			−23133
אי.פ.בנין אופ א	494	1125	−5	−1.0	−1818
אי.פ.בנין אופ ב	47.5	50602	−2.2	−4.4	−186850
אי.פ.בנין אגח א	152.0	3484	+1.0	+.7	+22038
אי.פ.בנין אגח ב	100.5	40830			+22351
אקרשטיין 1	490	542	+8	+1.7	+1342
אקרשטיין 5	265				
אקרשטיין אופ א	281	7.0	−4	−1.4	−207
אקרשטיין אג"ח 1	141.0	6891	+1.0	+.7	+62000
האחים בלום 1	57.0	4456	+1.0	+1.8	+2329
אחים בלום אופ1	29.0	1021	+.9	+3.2	+2020
מואיקה 1	— לא נסחר				
מואיקה 5	1960				
נגב קרמיקה 1	227	2176	−10	−4.2	−4176
נגב קרמיקה אופ1	70.5		−2.5	−3.4	−3500

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אבן 5	1946	6469	+47	+2.5	+7110
אבן אופ' 2	430	7811	+14	+3.4	+15011
אבן אג"ח א'	105.0	105986	+.5	+.5	+107950
גל תעשיות 1	193.5 *	500			−200
* ביצוע חלקי 71.40%					
גל תעשיות 5	107.5	1.0	−10.0	−8.5	−4251
גל תעשיות אופ	25.5				
גל תעשיות אגח 1	93.5	10000	+.5	+.5	+100000
דשנים 0.1	3249	556	+99	+3.1	+454
דשנים 0.5	1585	425	+25	+1.6	+259
ליפסקי 1.0	2150	66.0	+10	+.5	+66.0
מקסימה 1	750	200			+200
מקסימה 5	350	6.0			−506
סנו 1	3839	115			−45.0
סנו 5	3210	394			−302
פריקלאס 1	581	8500	+13	+2.3	+10135
פריקלאס אופ 1	155.5	12330	+9.5	+6.5	+26208
קרם 1	6170				
קרם אופ 2	4110				
קרם אגח 1	131.0	5000			−5000
ת"א 5	4735	250	−200	−4.1	−559
פרוטארום 10.0	1200	19430	+40	+3.4	+22962

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
כתר 1	76.5	17400	+1.5	+2.0	+9011
רפרן 1	5400 *	70.0	−350	−6.1	−80.0
* ביצוע חלקי 77.70%					
רפרן 5	4830	30.0	−150	−3.0	−23.0
ת.פ.ג. 1.0	4950 *	43.0	+450	+10.0	+82.0
* ביצוע חלקי 46.60%					
אאה 1	— הפסקת מסחר				
לבידי אשקלון 1	560	307			−207
כולק ב 0.5	23000	43.0			−14.0
קרגל 1	496	2143			−2273
קרגל אופ 1	178.0	1456	+2.0	+1.1	+2635
קרגל אופ 2	85.5	21138	+1.0	+1.2	+13616
קרגל אג"ח להמ"א	102.5	74655	+.5	+.5	+142429
רים 1	170.0 חב	778	−19.0	−10.1	−778
רים 4	90.5	2.0	−6.0	−6.2	−461
תעל ב 2	12770	109	−500	−3.8	−156

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אגרין 1	169.0	1290			+171
אגרין 5	92.0	1800			−4666
תכשיטי יהל 1	1489				−25.0
ה.ב.מולק 1	911	300			−178
ה.ב.מולק 5	1028 מו		−54	−5.0	−1864

השקעות תעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
מרכזית ב 0.1	9367 *	740	−1653	−15.0	−2469
* ביצוע חלקי 53.30%					
כור בכ' 1.0	— הפסקת מסחר				
כלל תעש אופ ד	95.0	20519			+3646
כלל תעש אגח 6	121.0	15000	+.5	+4	+65000

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אזניקו ש	3100	14.0			−14.0
אידיבי פית אופב	3070	475	+90	+3.0	+363
אידיבי פית אגחא	117.5	27775	+.5	+.4	+21175
אלגר 1	969	2660			−680
בוזקה השקעות 1	945				
בוזקה אופ א	699				
בוזקה אגח 1	118.5				
רבנאר 1	437	21.0	+11	+2.6	+468
רבנאר 5	314	999	−4	−1.3	−1258
חברה לישראל 5	3108	2187	+8	+.3	+917
חלפמון 0.1	115000				
חלפמון 1.0 ש	15700		−200	−1.3	−130
אבמאא א 0.5	16800	30.0			−21.0
השק דיסק אופ	1201	6445	+90	+8.1	+16645
השק דיסק אגח א	122.5	35300	+.5	+.4	+15970
השק מזרחי 10	36050	52.0			−32.0
חירון 1	1370	1172	+120	+9.6	+1064
חירון 5	530	1175			−381
יעסוד 1	1256	41.0	+1	+.1	+499
יעסוד 5	801	1.0	+38	+5.0	+699
יצוא ש	10450	111	−100	−.9	−221
ירדן א 0.1	1019	27.0			−29.8
ישום 1	32.0	3000			+3000
ישום אגח־אופ 1	36.0	5000	−1.0	−1.8	−6000
כלל ישראל 50.0	710	3028	−18	−2.5	−3538
מגוד 1	276	10.0			−10.0
מגוד א 5	196.0	526	+6.0	+3.2	+2432
מגוד אג"ח 1	138.5	4460	+1.5	+1.1	+4460
סהר פיתוח 1	207	4537			−5085
פז השק ש	3240	1725	+140	+4.5	+2846
פמה א' 1	4241	40.0	+100	+2.4	+38.0
פמה 5	3685	35.0			−36.0
פריון ב 0.2	10620 *	93.0	+300	+2.9	+166
* ביצוע חלקי 83.20%					
קרדן 1	84.5	1000	−5	−.6	−100
קרדן 5	50.5	9708			−297
קרדן אופ 2	31.3	8749	−1.5	−4.6	−18854
קרדן אגח 1	121.5	26067	+2.5	+2.1	+87000

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
גזית מ	325	410	+8	+2.5	+110

דלק ונפט

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
דלק חיפושים0.1	1950	298	+1	+1	+226
דלק חיפושים0.5	940	269	−10	−1.1	−213
פז חיפושי נפט	24300	21.0			−25.0
י.ו.א.ל. אופ 2	113.0	25475			−8341
מ.ג.ג 1.0	3649	104	−1		−108
מ.ג.ג 5.0	1990	990			+201
נפטא ש	340	5801	+4	+1.2	+6028

רשימה מקבילה

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
הראל עזבה 1	— הפסקת מסחר				
י.ס.ב.ל. 1	247	3000			+1135
קנפורסים 1	890 חב	44.0	+70	+8.5	+233
קנפורסים 5	188.0 חב	410	−21.0	−10.0	−410
קופל 1	518	150			−150
תבל 1	— הפסקת מסחר				

מלונאות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
תירה ישראלית 1	25.0	1500	−.5	−2.0	−1500
כגב 1	411 *	35.0	−20	−4.6	−70.0
* ביצוע חלקי 50.00%					

מחשב ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אירכות 1	152.0	100			+2735
רשה מיכון 1	375	16.0			+1328
דקה אופ 1	598	450	−2	−.3	−703
כלי מחשבים 1.0	2277 *	27.0	−253	−10.0	−51.0
* ביצוע חלקי 65.80%					
מחשב 1	67.5		+1.0	+1.5	+3750
רשף 1	134.0 *	4083	−15.0	−10.1	−8886
* ביצוע חלקי 94.50%					

נדל"ן בינוי ופתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אבנתים 1	— הפסקת מסחר				
בן־יקר גת 1.0	1690	225	+90	+5.6	+581
דרוקר 1.0	— הפסקת מסחר				
דרוקר 5.0	— הפסקת מסחר				
לרנשטיין 1	153.0				
לרנשטיין 5	96.0	6600			−1600
עוד 3.0	— הפסקת מסחר				
קיסריה 1	2400				−297
קיסריה 5	1110	103	+11	+1.0	+652
רסקו מבכ	— לא נסחר				
רסקו רג	— לא נסחר				

מזון ומבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אסמס 1	575	300	+15	+2.7	+586
קולדפרוסט 1	201	90.0	−3	−1.5	−90.0
קולדפרוסט 5	114.0	4.5			−4.5
ממרוות באוסר 1.	— הפסקת מסחר				
ממרוות באוסר 5.	— הפסקת מסחר				
כיפר 1	39.4 מו		−2.1	−5.1	−13814
כיפר אופ 1	21.5	8795			−8901

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
יבדודים 1	176.0	612	−1.0	−.6	−612
מקף 0.1	1500 מו		−79	−5.0	−504
מקף 0.5	622	23.0	−1	−.2	−23.0
פוליגון א 0.5	221 *	56.0	+202	+10.0	+1126
* ביצוע חלקי 56.00%					

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אהל־אב 1	64.5	349			−349
אוקטגון 5.0	— לא נסחר				
מודין 60	— לא נסחר				
משכנות כלע 1	49.5	1000			+4800
מזבנת סדום 1	— הפסקת מסחר				
שלזית 5.0	1568	243			−59.0

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אלשל 1	— הפסקת מסחר				
אלשל אופ 2	— הפסקת מסחר				
בר־סן 1	2197	2983	−1		−2463
בר־סן 5	1448	57518	−2	−1	−57272
בר־סן אופ 2	719	29336	−1	−1	−21674
פרומאסטס 1.0	5100	15.0	−100	−1.9	−15.0
פרומאסטס 5.0	2385	110	−30	−1.2	−60.0
ת.ל.פ. 1	— הפסקת מסחר				

מוצרים כמיים, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אלון־סק 1	126.0				−984
אלוגם ב 200.0	— הפסקת מסחר				
דימטר 1	2024	1.0			−15.0
נקה 1	5150	37.0			−7.0
ת.ג.ל. 1.0	— הפסקת מסחר				
ת.ג.ל. 5.0	— הפסקת מסחר				
תרז א' 5	5200				−7.0

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אורדע פרינט 1	425	930			−446
סקאנדיה 1	1400	15.0	+42	+3.1	+43.0

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
גולן 1	211	1050	−3	−1.4	−3835
הרשמן 1	145.5		+2.0	+1.4	+300
פו־יון 1	286	1000			−1000

השקעה בתעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
כלל פיתוח 1	101.5 חב	6899	−11.0	−9.8	−4876

חברות השקעה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
אינקובה 1	— הפסקת מסחר				
איתים 1	200				
איתים אופ 1	23.6				
אמיסר בכ' 1	248	15.0			−21.0
אפיק 1.0	344	1200			+1289
אפיק 5.0	265	4077			−4077
בנין השק ב 5	8610 חב	28.3	−890	−9.4	−83.7
לנדיק 1	— הפסקת מסחר				
לנדיק 5	— הפסקת מסחר				
עד השקעות 1	500				+437
עד השקעות 5	323	329	+1	+.3	+168

חיפושי נפט

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ביקוש/היצע
פראיל ב 0.03	2821	7.0	−15	−.5	−13.0

משתנים

שם נייר	מספר עסקות	שער משוקלל	שער פ.ד.ק	שינוי באחוזים	מחזור
הבינלאומי	1	5679	5665	.00	953.0
פיבי	13	6530	6402	2.00	2090.0
הסנה		101.00	101.00	.00	.0
שלמון	4	774	768	2.79	7178.0
כלל סחר	6	247	248	3.35	38203.0
שופר־סל ב'	3	1086	1086	1.21	4347.0
דלק ג'	7	2504	2479	1.01	8556.0
אפריקה 1	5	32015	32015	2.75	515.0
אזורים	6	564	561	.53	12669.0
נכסים־בנין	3	2761	2747	.51	1146.0
הכשר הישוב	19	487	486	3.18	36829.0
חברה כלכלי		300	300	2.39	8062.0
כלל בנין	5	558	554	−.71	5057.0
עלית	7	15549	15472	.50	727.0
פולגת ב'	4	325	325	−1.52	9766.0
קוסטארפתח	5	2324	2318	1.00	1771.0
כלל תעש אל	15	2267	2241	6.48	7441.0
אלרון	28	221503	219936	6.00	204.0
טבע	27	9614	9494	.00	9245.0
ים המלח	53	1919	1873	3.51	44376.0
פטרוכמים	38	395	395	5.33	2301010
נייר חדרה	16	249027	245347	1.50	174.0
כלל תעשיות	50	147.50	146.80	1.03	1063670
אידיבי פת'	26	6764	6585	4.25	5163.0
אלרן	3	805	791	1.77	4866.0
חברה לישר'	32	3987	3852	3.50	17122.0
פועל' השקע	2	740	725	2.07	9164.0
דיסקהשקע'	33	2518	2476	4.74	83099.0
כלל ישר"ל10	7	859	853	.70	19218.0
יואל	2	376	374	.53	21936.0

מדד אוקטובר הצפוי מחר – כ־2%; מתחילה עונת המדדים הגבוהים

מאת אמנון אמר

מדד אוקטובר שתפרסם מחר בצהרים הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עלה, לפי תחזיות מוקדמות, בכשני אחוזים.

עליה חריגה זו במדד נובעת משילוב של מספר גורמים: ייקור המוצרים המסובסדים שביצעה הממשלה בתחילת החודש שעבר, תוספת היוקר שתשפיע על המדד באמצעות ייקור מחיר העבודה בענף הבניה, עליה עונתית במחירי ההלבשה וההנעלה בשל תחילת אופנת החורף וככל הנראה גם עליה עונתית במחירי הירקות הפירות.

ייקור המוצרים המסובסדים ותוספת היוקר לבדם יתרמו הפעם למדד כשמונה עשיריות האחוז. יתרת העליה במדד תיזקף לחובת ההתייקרויות העונתיות ותחילת המדדים הרגילה בשורה ארוכה של מוצרים ושירותים.

העליה הגבוהה במדד אוקטובר תיתן את האות לפתיחת עונת המדדים הגבוהים שתרשם במחצית השנה הקרובה.

מדדי נובמבר ודצמבר גבוהים יחסית בכל שנה בשל סיבות עונתיות. בתקופה זו של השנה מתחילה אופנת החורף, המשפיעה על מחירי ההלבשה וההנעלה. גם במחירי הירקות והפירות נרשמת קפיצה ניכרת בחודשי החורף ושילוב גורמים זה תורם כאחוז או שניים נוספים למדדי חודשים אלה.

לפי כל הסימנים תימשך עונת המדדים הגבוהים גם בחודשים הראשונים של השנה הבאה. הצעדים הכלכליים שתפעיל הממשלה בתחילת 1989, ובהם פיחות השקל וייקור נוסף של מחירי המוצרים המסובסדים, יביאו לגל התייקרויות שיתפרס על פני שלושה חודשים.

כלכלני בנק הפועלים
מחריפות ההאטה והאבטלה

מאת אבי שוברט

הנתונים ברבע השלישי של 1988 מצביעים על המשך והחרפת מגמת ההאטה במשק, שהחלה בסוף 1987 ונמשכת לכל אורך 1988 – מתברר מסקירת ההתפתחויות הכלכליות במשק של כלכלני בנק הפועלים.

התופעה הבולטת ביותר היא הגידול הניכר באבטלה, מרמה של 5.9 אחוזים בתחילת השנה לכ־7 בחודשים האחרונים.

הסקירה מצביעה על התייצבות של השכר הריאלי ואולי על ירידה. במקביל נמשכת מגמת הירידה בייצוא התעשייתי, והוא עלול להיות גבוה הדולרית מב־1987. כתוצאה מכך מתחייבת מדיניות כוללת חריפה.

מדד המחירים לצרכן עלה בשלושת החודשים יוני־אוגוסט בשיעור ממוצע של 1.2 אחוזים. שיעור נמוך זה מקורו בגורמים עונתיים. באוקטובר צפויה עליה בשיעור של יותר משני אחוזים ובחודשים נובמבר ודצמבר בשיעור דומה לזה שבספטמבר.

הגורמים להאצת האינפלציה הם התייקרויות עונתיות, תוספות יוקר וייקור צפוי של מוצרים ושירותים שבפיקוח. שיעור האינפלציה המשוער ל־1988 הוא 18 אחוז. הציפיות כי שיעור האינפלציה יירד כתוצאה מן ההאטה במשק והימנעות מפיחות לא התממשו.

כלכלת ישראל בהשוואה לכלכלת ארצות אחרות מצביעה על מעמדו של התוצר לנפש בישראל, שהסתכם ב־1987 בכ־8,100 דולר, המציב את ישראל בין הארצות המפותחות. התוצר לנפש בישראל דומה לתוצר באירלנד וסינגפור, וגבוה בכ־10 אחוז מהתוצר בספרד. עם זאת התוצר נמוך מן התוצר במדינות המתועשות. השיפור ביחס בין השכר לתל"ג בישראל נובע ברובו משחיקת השער החיצון, הנקוב ברובו בדולרים, וזאת בשל היחלשות הדולר בשוקי הכספים בעולם.

הטבות ל"נוסע המתמיד" ב"פן אמ"

מאת אריה אריד

הטבות מפליגות לנוסע המתמיד מציעה חברת־התעופה האמריקאית "פן אמריקן" החל בשנה הבאה. התוכנית כוללת שידרוגים והענקת כרטיסי־חינם במחלקות שונות, בהתאם למספר המילין שצבר הנוסע בטיסותיו בחברה.

ההצטרפות למועדון הנוסע המתמיד של פן.אמ. אינה עולה כסף והמצטרף מקבל מיד תוספת של 3,000 מילין לטיסותיו בעתיד. חבר המועדון זכאי לכרטיסים חינם מהארץ לניו־יורק וחזרה לאחר 30,000 מילין, כלומר לאחר שתי טיסות לניו־יורק וחזרה ועוד טיסה לפאריס וחזרה. הנוסע יוכל לצבור נקודות במשך שנתיים וליהנות מההטבות המגיעות לו במשך חמש שנים.

נקודות נצברות לא רק מטיסות אלא גם משהיה במלונות "שרתון" ו"אינטרקונטיננטל" וכן בשכירת רכב באמצעות חברת־התעופה.

★ אברהם אגמון, מנכ"ל "רלק" נבחר ליו"ר דירקטוריון "גדות" בעקבות השינויים בבעלות "גדות" וכניסתן של "רלק" ו"כלל" לשותפות עם בתי הזיקוק והחברות שבשליטת האחים יחזנוף.

"הסנה" נוקטת צעדי הבראה חריפים

בתוכנית מכירת נכסים וחברות בת רווחיות; ביטול הזרמת הון מחברת העובדים; מכירת תיק ביטוח החיים של הקבוצה; פיטורי עובדים ויעול

מאת אלי גולדברג

קבוצת "הסנה" נמצאת בעיצומה של תוכנית הבראה מקפת שמטרתה להעלותה מחדש לפסי רווחיות. התוכנית כוללת צעדים דרסטיים שבסיומם תהיה הקבוצה קטנה יותר, אך יעילה ורווחית.

מנכ"ל החברה, ריצ'ארד ערמון, אמר שהחברה תפעל בכמה כיוונים עיקריים:

★ הקטנת החברה מתוך מטרה להגיע ל־15 אחוז משוק הביטוח במקום 30 אחוז כיום. הדבר יתבצע באמצעות מכירת חברות בנות, הפסקת עבודה עם סוכנים לא רווחיים וצמצום דרסטי של כח אדם.

★ התייעלות – החברה מתכוננת להפחית 24 אחוז בכוח אדם, 32 אחוז בבניני ו־20 אחוז בהוצאות אחרות. הדבר יושג באמצעות מכירת נכסים, פיטורי מאות עובדים (נוסף על 170 שכבר פוטרו בחודשים האחרונים), ופעולות צמצום אחרות.

★ שיפור ברווחיות – באמצעות ויתור על עסקים מפסידים ופעולות בלתי רווחיות. בין השאר ייבדק מחדש כל מערך ביטוחי המשנה, יועמקו פעולות הגביה ותופסק העסקתם של סוכנים לא רווחיים.

★ שיפור התשתית – החברה תארגן מחדש את מערך הניהול והשליטה. מספר האגפים יצטמצם ויכלול ארבעה במקום עשרה. כמו כן תחזק החברה את מערך המחשוב מתוך מטרה להגביר את השליטה בעשיה בשטח ולמנוע בזבוז.

★ הינתקות מעסקים בין־לאומיים אשר התגלו כלארווחיים.

הגדלת ההון והנזילות

בעיותיה הקשות ביותר של "הסנה" כרגע הן נזילות וההון העצמי. כדי שהחברה תוכל להוציא לפועל את צעדי ההבראה, עליה לפתור קודם בעיות אלה.

עד עתה תכננה החברה להתגבר על הבעיה באמצעות קבלת 50 מיליון ש"ח מחברת העובדים בתמורה להקצאת שטרי הון. לדברי מנכ"ל החברה פתרון זה יקר מדי והחברה מתכננת פתרונות חלופיים.

לדבריו ייפתרו בעיות ההון העצמי של החברה, וכן בעיות הנזילות שלה, באמצעות מכירת חברות בנות, נכסי דלא נידי, ובעיקר – מכירת תיק ביטוח החיים של הקבוצה.

כבר התבצעו הערכות מומחים לגבי שווי חברות הבת של "הסנה". מדובר בכ־12 חברות, ובעיקר "סמשור". כמו כן נערכים בבה גישושים בכיוון מכירת תיק ביטוח החיים של הקבוצה. לדברי ערמון שווה תיק זה כמה עשרות מיליוני דולרים ומניב הכנסה של 15 מיליון ש"ח כל שנה.

חברת "הסנה" צריכה לפרסם את דו"חותיה הכספיים החצי שנתיים, אשר יצביעו כנראה על הפסדים. בשלב זה מתעכב פרסום הדו"חות בגלל נסיונותיה של החברה לשפר את בעיות ההון העצמי עוד לפני הפרסום.

"סהר" בטחה אניית השידור של גוש אמונים

מאת אריה אריד

חברת "סהר" נכנסה באחרונה לתחום הביטוח הימי והאוירי. הסניף הירושלמי של החברה ביטח את אניית השידור של גוש אמונים, "ארץ הצבי", שהחלה בשידורים נסיוניים מתוך למים הטריטוריאליים של ישראל. האניה על כל מיתקני השידור שבה בוטחה במיליון דולר ויותר.

כן ביטח הסניף הירושלמי את מטוסי חברת "אומני־הוריזון", שלה 80 מטוסים חד־מושביים, הפועלים מכמה שדות תעופה בארץ.

מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ

מאזן ליום 31 בדצמבר 1987

נכסים	באור	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
1. השקעות מובטחות			
בטוחות	2	1,525,796,470	887,368,231
הפקדות		58,171,097	58,171,095
מקרקעין שנרכשו לפני 29.8.57 בעלות, בניכוי פחת שנצבר		95	97
		1,583,967,662	951,786,323
2. השקעות אחרות			
בטוחות	2	26,157,827	25,477,058
הפקדות		40,980,075	20,970,580
מקרקעין בעלות, בניכוי פחת שנצבר		5,813,492	3,788,398
השקעה בחברה בת		7,771,129	7,999,898
		80,722,523	58,235,934
3. רכוש קבוע			
ציוד, רהוט, כלי רכב ומלאי בניכוי פחת שנצבר		1,170,300	708,426
4. הלוואות לחברים			
באמצעות סוכנים		18,476,185	4,882,259
5. רכוש שוטף			
מעסיקים בחשבון פתוח בניכוי קרן להרבות מסופקים		12,971,363	10,451,394
שטרות והמחאות לקבל		3,448,725	2,155,220
חייבי ריבית והצמדה		95,097,369	74,927,137
חייבים ויתרות חובה		2,814,108	3,034,189
מזומנים והפקדות בקופה		1,033	
		114,232,798	[illegible]
סה"כ לפני הפסד שנצבר		1,798,669,468	1,106,181,276
6. הפסד שנצבר		5,683,173,778	4,882,925,384
		7,481,843,246	5,989,106,770

הון והתחייבויות	באור	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
7. הון פנסיוני	9		
התחייבות אקטוארית, למקבלי פנסיה		3,555,000,000	2,720,000,000
התחייבות לאחרים		3,459,104,526	2,923,504,021
קרן פנסיה – סך הכל	11	7,014,104,526	5,643,504,021
עתודות פנסיוניות	5,11	149,464,086	103,662,464
קרן שמורה		87,000	58,000
יתרה בלתי מיועדת		301	250
		7,163,655,913	5,747,224,735
8. קרנות אחרות			
קרן הגמלאים	4.13	12,909,813	33,032,599
קרן פיצויים	4.14	189,844,489	137,569,013
קרן תג"ם	15	979,786	901,329
קרן הסכון	4.12	65,051,884	34,741,412
		268,785,972	206,244,353
9. קרנות הדדיות וסוציאליות			
קרן תרופה	3	13,625,065	3,286,396
קרן תגים להבראה	3.16	3,495,143	1,111,634
קרן מחלה ומאונה	3.17	10,796,464	7,400,755
		27,916,672	11,798,785
10. מקבלים לפני זכויות אישי		8,539,712	12,588,695
11. התחייבויות שוטפות			
בנקים		532,155	283,188
זכאים ויתרות זכות		7,238,586	6,034,096
ספקים		5,124,236	4,932,914
		[illegible]	[illegible]50,202
		7,481,843,246	5,989,106,770

ד. רוסצ'ינא, יו"ר המועצה — עמוס ערן, מנהל כללי

דין וחשבון המבקרים של "מבטחים" מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ

בדקנו את המאזן של מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ, ליום 31 בדצמבר 1987, את חשבון הכנסות והוצאות וחשבון יעוד העודפים לשנה שנסתיימה באותו תאריך. בדיקתנו נערכה לפי תקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי-חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון) תשל"ג-1973 ובהתאם לכך נקטנו אותם נהלי ביקורת שחשבנום לדרושים בהתאם לנסיבות.

חישוב ההתחייבות למקבלי פנסיה נעשה על ידי אקטואר.

לדעתנו, הדוחות הנ"ל, בשים לב לאמור לעיל, משקפים באופן נאות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים לגבי קרנות גמל, את מצבה הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 1987 ואת תוצאות פעולותיה לשנה שנסתיימה באותו תאריך וזאת על בסיס המוסכמה של העלות ההסטורית.

בהתאם לסעיף 211 של פקודת החברות (נוסח חדש) תשמ"ג-1983, אנו מצהירים שקיבלנו את כל הידיעות והבאורים שנדרשו על ידינו וכי חוות דעתנו על הדוחות הנ"ל ניתנת לפי מיטב ידיעותינו והבאורים שקבלנו וכפי שנראה מתוך פנקסי החברה.

תל-אביב, 19 ביוני 1988.

ר. רדנר רוזת, רואי-חשבון

מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ

* טבלת תחזית מימנסית - לכל שנה עשירית (במליוני ש"ח)

שנה סידורית	שנת תחזית	הכנסות מדמי-גמולים	הכנסות מריבית	** סה"כ הוצאות	יתרת הון לסוף השנה
0					5,767.00 ***
1	1988	617.27	352.80	390.92	6,346.16
11	1998	927.51	504.99	760.03	14,305.25
21	2008	1,289.16	1,449.22	1,597.03	25,445.93
31	2018	1,596.01	1,899.06	3,273.54	32,711.69

* בתשואה ריאלית שנתית בשעור 6%.
** לתשלומי פנסיה לשארותיהן ולהוצאות הנהול.
*** יתרת ההון בסכום 7,200 מליון ש"ח לאחר ניכוי בסך 1,433 מליון ש"ח בגין התחייבויות לעמיתים לא פעילים (שקפואי זכויות).

מאזן אקטוארי לדצמבר 1987 (במליוני ש"ח)

נכסים	6%	5.3%
תשואה ריאלית שנתית על השקעות הקרן	6%	5.3%
1. הכנסות מדמי-גמולים	16,577	20,824
2. הון צבור	7,200	7,200
3. סה"כ נכסים	23,777	28,024

התחייבויות	6%	5.3%
1. לעמיתים פעילים (קיימים וחדשים)	21,033	28,787
2. לעמיתים לא פעילים (שקפואי זכויות)	1,433	1,654
3. לפנסיונרים קיימים	3,370	3,555
4. סה"כ התחייבויות	25,836	33,996
עודף ההתחייבויות על נכסים (באחוזים מההתחייבויות)	8%	17.6%

* בהנחה של גידול ריאלי שנתי של 1% בשכר הממוצע (גידול ריאלי של 2% גורם להקטנה משמעותית בהתחייבויות).
הדו"ח האקטוארי המלא מהווה חלק בלתי נפרד ממאזן זה.

הצהרת האקטואר

1. אני מאשר שהמאזן האקטוארי המצורף בזה הוכן ונחתם על-ידי.
2. המאזן הוכן על-פי הוראות תקנה 35 מס-הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) תשכ"ד-1964.
3. המאזן מבטא לפי מיטב הערכתי, כל ההתחייבויות הצפויות של הקרן. ראה פירוט בדו"ח האקטוארי המלא המהווה חלק בלתי נפרד מהמאזן.
4. היתה לי גישה חופשית לכל מסמכי הקרן.
5. אין לי הסתייגויות הנוגעות ל -:
א. המספר הסטטיסטי של המאזן האקטוארי, ראה פירוט בדו"ח האקטוארי המלא המהווה חלק בלתי נפרד מהמאזן.
ב. שיטות החישוב.
ג. נתונים שהתקבלו מהמאזן החשבונאי, ראה פירוט בדו"ח האקטוארי המלא המהווה חלק בלתי נפרד מהמאזן.
ד. הגישה והטיפול במסמכי הקרן.
ה. נושאים אחרים, ראה פירוט בדו"ח האקטוארי המלא המהווה חלק בלתי נפרד מהמאזן.

10.11.88

יעקב אנטלר - אקטואר

פורש מנכ"ל "שטיחי נצרת"

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

משה רונן (38) החליט לפרוש מניהול "שטיחי נצרת", מפעל השטיחים מקיר לקיר שבבעלות ה"ב אברהם שפירא.

בחוגי התשלובת הופתעו מהחלטה זו שכן בשלוש שנות כהונתו השיג המפעל רווחים נאים.

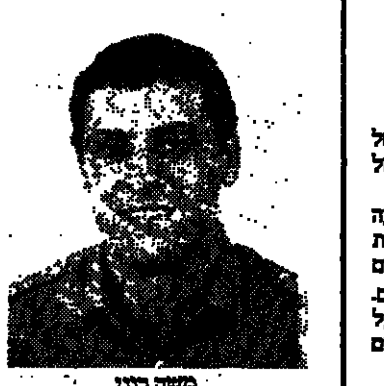

משה רונן

בתשובה לשאלתי אמר רונן שהחלטתו איננה קשורה במצבם של המפעלים [illegible] לידיעות כאילו היו לאחרונה פניות ומגעים של גופים אחרים עימו הוא לא היה מוכן להתייחס.

על הסיכויים של המפעלים באזור עקיבא להיחלץ מקשייהם הגיב שאין הם בתחום אחריותו ואין בידו מידע מספיק כדי להעריך סיכויים אלו. הוא הוסיף שהנהלת התשלובת גיבשה תוכנית

הלוואות צמודות לפרנק בדיסקונט

בנק דיסקונט מרחיב את מתן ההלוואות השקליות הצמודות למטבע זר, ונוסף להלוואות הצמודות לדולר, ניתנות הלוואות צמודות לפרנק השוויצרי בריבית קבועה ומשתנה.

הלוואות אלו ניתנות לתקופות קצובות של 3 חודשים עד 42 חודש. סכום ההלוואה לא יפחת מ־40,000 ש"ח.

הריבית הקבועה בהלוואות היא בין 8% ל־10%. הריבית המשתנה היא לייבור + 4% עד לייבור + 6%.

בצרפת: נשים לשיווק רכב

מאת אריה אריד

מרכז להדרכת נשים בשיווק מכוניות נפתח השבוע בצרפת ביוזמת "סיטרואן". הקורס לנשים יכלול 1,000 שעות־הדרכה.

היוזמה לכך נובעת מההנחה כי נשים מצליחות יותר מגברים במכירת מכוניות עממיות ומשפחתיות, כאשר גם האשה משתתפת בבחירת המכונית. כן הן מצליחות יותר במכירת מכונית שניה למשפחה, שבה חשוב מאד "ההיבט הנשי": נוחות במיקומם של ילדים בגילים שונים תוך מינימום של סיכון, נוחות בחניה במרכזי הקניות, בהסעת המצרכים הנקנים ובפריקתם וכן בחירת צבעים ועיצובים אופנתיים.

★ הפרדסנים תובעים ממשרד החקלאות להקציב 600,000 שקל להמשך הפעולה נגד מחלת הטריסטזה התוקפת את ההדרים. לדבריהם רק פעילות מתואמת בכל הארץ תציל את הפרדסנים הוותיקים, שכבר נפגעו וכן את הנטיעות החדשות בהדרים, שהן התקווה האחרונה של הפרדסנות הישראלית. באחרונה בקרה משלחת פרדסנים מישראל בדרום אפריקה ושם נוכחה לדעת שגם האשכוליות האדומות, עליהן מבוססות רוב הנטיעות החדשות, נתקפות על ידי מחלת הטריסטזה. גם הכנות העמידות לכאורה והזנים החדשים עלולים להיפגע מהוירוס הקטלני.

נדל"ן / אבי שוברט

המכרזים בחוות הברון – בקרוב

עם סיומן של עבודות העפר והכנת 13 מפלסי מדרגות באורך של כ־60 מ' ורוחב של 5 מ' לאורך צלע הר של 100 מ' בפרוייקט חוות הברון בזכרון יעקב, יוצאים בימים אלה המכרזים המפורצלים לקבלן ראשי וקבלני מערכת (חשמל, מיזוג, אינסטלציה, פיתוח, בריכות שחיה, נגרות, מעליות וכו') במטרה שבמשך חודש דצמבר ייקבעו הקבלנים ותתחיל עבודת הבניה, האמורה להסתיים בדצמבר 1990.

מנהלי חברת "אגבר", הבונה את הפרוייקט, שיכלול 180 יחידות נופש, מעריכים את עלות הבניה ב־7 מיליון דולר.

הפרויקט, שהוא מלון דירות בשילוב חוות בריאות, ישתרע על שטח של 17 דונם (10,000 מ"ר בנוי) ויכלול 180 יחידות נופש בגדלים שבין 42 מ"ר ל־150 (מחיר יחידה ממוצעת של 62 מ"ר כ־90,000 דולר). כמו כן יהיו בו: בריכות שחיה פתוחות ומחוממות, ג'קוזי, חדרי סאונה, מגרשי טניס, אולמות כושר, התעמלות, מסעדות, מתקני משחקי ילדים וחנות לשרות עצמי.

שיטת המכירה של יחידת הנופש היא כנכס הנמכר בטאבו והיחידות שיימכרו יהיו בבעלות מלאה לשימוש במשך כל השנה של הרוכשים וכל יחידה תתוחזק באופן עצמאי.

מפסידים מיליונים עקב חוסר חוות דעת של שמאים

ראשי לשכת שמאי המקרקעין פנו בימים אלה לשר הפנים למנות שמאי מקרקעין ליד כל ועדה מחוזית בהתאם לסעיף 8 ב לחוק, וזאת במגמה לקצר באורח משמעותי את הליכי התכנון ולחסוך מיליוני דולרים מכספי הציבור.

פניה זו לשר הפנים באה בעקבות הרצאתו של האדריכל אברהם געש, מתכנן ערים במחוז המרכז במשרד הפנים, שציין בפני שמאי המקרקעין בכינוס השנתי של הלשכה כי "הקמצנות שמונעת ליווי בוועדות המחוזיות על־ידי שמאי מוסמך עולה למדינה הרבה מאד כסף".

התוצאה היא שהניצול הכלכלי של התוכניות איננו אופטימלי ותהליך התכנון נמתח זמן רב בשל התנגדויות צודקות של בעלי קרקעות עקב פגיעה בנכסיהם. אילו היו משלבים שמאים כבר בשלב התכנוני הראשוני, היו נמנעות התנגדויות ותביעות והליך התכנון היה מתקצר.

געש הציג עוד בפני השמאים את האבסורד הקיים בעת הכנת תכנון דרכים מהירות במסגרת תוכניות ארציות.

לתוכניות מסוג זה לא דרושה הפקדה לצורך התנגדויות והן מאושרות על ידי הממשלה ללא בדיקה מוקדמת על ידי שמאים. על פי חוק יוגשו תביעות הפיצויים נגד הרשות המקומית ולא נגד המדינה. בכל שנה מוגשות מאות תוכניות בבנין ערים ואף לא כ־10% מהן מלוות בהערכות של שמאי מקרקעין לגבי ההוצאות התקציביות העלולות להיגרם לרשויות המקומיות. לכן דורשים, כאמור, ראשי הלשכה משר הפנים לשנות מצב אבסורדי זה.

"דרעד" בונה באשדוד 144 יחידות דיור

ברובע י"א באשדוד החל באחרונה בבניית "בניני צמרת" – 144 יחידות דיור חדשות בארבעה בנינים של תשע קומות. הפרוייקט, הנבנה על־ידי חברת "דרעד", כולל, זו הפעם הראשונה באשדוד, גם בריכת שחיה ומועדון בריאות וספורט לשימושם הבלעדי של הדיירים.

הפרוייקט מאופיין באיכות גבוהה וכל הדירות בנות שלושה וחצי, ארבעה וחמישה חדרים משקיפות על הים וכוללות סלון, פינת אוכל, פינת טלוויזיה ושירותים כפולים.

כ־20 מיליון דולר יושקעו בבית אבות במעוז אביב

כ־20 מיליון דולר יושקעו בבית האבות החדש של "משען" שיוקם במעוז אביב בתל־אביב על שטח של 11.5 דונם. העיריה נתנה את הסכמה.

בבית האבות יתגוררו כ־450 דיירים בארבעה מבנים. לדברי מנכ"ל "משען" יכלול בית האבות רצף מסגרות דיור שונות בהתאם לצרכיהם האישיים ומצבם התפקודי השונה והמשתנה של הדיירים. הדגש מושם על טיפוח ועידוד תפקוד עצמאי ועל תנאי מגורים המבטיחים פרטיות מירבית וחיים בכבוד גם במצבים של טיפול סיעודי.

התכנון כולל הקצאת שטחים מרווחים לצרכים טיפוליים וציבוריים כמו מבנן [illegible] מתנות ועוד.

ההרשמה לבית אבות זה, המיועד לתושבי תל־אביב, תיעשה במתכונת חדשנית שלא היתה נהוגה עד כה ב"משען".

ביקוש גובר לדירות באפרת

משרד השיכון הבינוי אישר בימים אלה בנייתן של עוד 400 יחידות דיור בעיר אפרת שבגוש עציון. ההיתר ניתן כדי לענות על העליה בביקוש לדיור באזור שחלה בעקבות תחילת סלילתו של כביש חדש שיחבר בין ירושלים לגוש. הכביש יקצר מ־18 ל־12 ק"מ ויעקוף את הכפרים הערביים בסביבה.

"עבודות אפרת", חברת הבת של "אגד עבודות", בעלת הבלעדיות לבניה קבלנית באפרת, מסלימה בימים אלה בנייתן של כ־100 יחידות דיור ובקרוב תחל בבניית 100 יחידות נוספות אשר מועד הכניסה אליהן יהיה בעוד כשנה עד שנה וחצי.

שני טיפוסי הדירות המוצעות למכירה הן: וילות וקוטג'ים דו־משפחתיים בני 5 ו־6 חדרים בשטח של מ־135 מ"ר ל־218 מ"ר (במחיר 115,00 דולר ויותר כולל מע"מ) ודירות גן מדורגות בנות 4 חדרים על שטח של מ־94 מ"ר עם אפשרות להגדלה, במחיר 75,000 דולר (כולל מע"מ).

משרד השיכון מעניק לרוכשים משכנתאות מוגדלות ללא הגבלת שטח ובתנאים נוחים במיוחד: זוגות צעירים זכאים למשכנתא רגילה עד 48,500 ש"ח צמודה למדד, ללא ריבית ועם עדכון הצמדה אחת ל־3 חודשים.

בעלי דירה זכאים למשכנתא של עד 22,000 ש"ח צמודה למדד+6% ריבית. עדכון ההצמדה נעשה כל 3 חודשים. עולים חדשים, הזכאים אף הם למשכנתאות ללא הגבלת שטח, יקבלו, נוסף על המשכנתא הרגילה, הלוואת מקום בסך 12,000 ש"ח צמודה ללא ריבית. כל רוכשי הדירות, ללא יוצא מן הכלל, זכאים למשכנתא משלימה בגובה 13,000 ש"ח צמודה למדד+ריבית 9%.

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5843.53	5804.00	ברן	525.29	515.15	כתר	1306.60	1287.49	ערוני	596.55	584.91
אבוקה	385.15	377.81	ביא	118.57	117.70	להב	5289.91	5252.26	ערמון	128.68	127.81
אגוז	304.14	302.08	ביל	3520.32	3496.36	לפסגה	140.06	138.26	פרא	1748.88	1736.32
אגם	117.64	116.84	בלית	735.17	729.76	לפיד	309.64	303.70	צבר	565.12	561.19
אדיר	2062.08	2047.24	הדקים	395.64	392.94	לקח	2204.67	2187.20	צופית	525.37	515.21
אדום	160.94	159.80	חכימת	568.50	557.43	לשם	455.24	453.18	צוק	142.99	142.99
אמפיר	185.52	184.27	הלב	280.15	277.93	מבחר	1588.92	1577.77	צמיד	1305.04	1294.95
אדר	452.36	448.67	הורן	166.11	163.05	מבטח	4594.94	4563.34	צפירה	574.45	566.26
אדירון	128.94	127.98	רותן	316.97	311.12	מגן	299.95	297.80	צמרת	163.73	162.56
אדולי	333.67	331.28	הליה	632.30	620.28	מגדל	4253.54	4223.82	צריה	116.55	114.96
אורן	938.60	931.96	הדור	349.56	343.50	מוד	1745.08	1733.21	קלע	182.94	182.48
אייל	6215.21	6093.60	היקל	378.58	375.94	מורן	956.64	949.67	קשת	120.80	118.47
איריס	6163.02	6073.92	הדס	434.77	431.75	מכה	27581.10	27173.00	רונית	18199.85	18041.06
איתן	907.77	889.62	הילה	455.55	453.50	מיבד	1193.52	1185.05	רימון	154.06	153.79
אלון	730.06	724.29	הוד	624.10	612.39	מכלול	100.14	99.44	רקפת	1005.81	989.57
אלמוג	743.58	728.90	הדר	124.73	123.79	מסוף	5113.27	5077.57	רשף	471.21	467.59
אנליסט			דר	154.17	152.98	מעיין	809.01	803.40	שביט	540.77	530.32
אג"ח	116.12	115.10	זינוק	109.82	107.53	מקפה	454.89	452.84	שחם	390.35	388.29
אנליסט			זיק	84.21	82.18	מרוות	144.79	144.25	שוהם	111.40	109.23
גמישה	112.50	109.83	זמיר	443.67	435.04	מרום	1567.01	1556.06	שידה	493.33	489.82
אנליסט			זהות	190.35	189.06	נטה	166.35	165.09	שכיר	478.73	475.27
מניות	106.51	103.95	חליפין	163.40	162.97	נכסי	289.10	287.90	שמש	725.62	720.37
אבקוד	104.99	103.28	חלמיש	235.04	233.96	נבע	488.55	481.15	שסק	759.25	754.05
ארז	210.71	206.63	חן	169.88	169.20	ניל	135.90	134.89	שפע	—	—
אש	149.21	145.92	כספי	130.58	129.41	סביון	681.87	668.72	ששר	204.61	203.18
אשל	199.65	198.29	טל	6939.09	6849.10	סגולה	152.29	151.16	תאנה	267.57	265.67
אתגר	91.44	89.70	יובל	539.28	528.84	סלע	439.65	437.58	תדהר	568.05	566.61
אתרה	292.45	290.36	יהלום	175.11	173.94	סנונית	623.63	619.50	תירוש	636.91	632.27
בדולח	154.10	153.08	יסודות	383.63	380.04	סער	417.34	409.28	תנופה	115.48	114.60
ברוש	591.05	586.96	יעדה	—	—	ספיר	179.12	179.11	תפוז	299.61	297.64
ברק	308.28	504.32	כוכב	305.10	299.21	עדיף	394.58	387.01	תפוח	231.79	230.18
בריכה	356.98	355.36	כפל	137.28	136.35	עדית	828.95	825.11	תרשיש	125.43	124.55
ברש	1718.13	1706.11	כלכלית	689.57	676.36	עידן	575.63	567.25	תשרי	615.06	609.93
גבע	128.58	127.65	כספית	299.82	298.39	עמבר	119.21	118.18			
			כרמל	—	—	ענת	2354.12	2536.59			

هكذا من الاصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

„הצעירה פחדה שאביה ישחט אותה ואמרה להגנתה שאנסתי אותה"

מאת סופר „דבר" בגליל המערבי

„אני בטוח שכל הסיפור הזה ייגמר בטוב. אני לא מפחד משום דבר. המצפון שלי שקט. כנראה שהיו אנשים ברמאללה אשר רצו לחסל אתי חשבון והם מצאו הזדמנות פז לעשות זאת", טען אתמול נעים שנאן (23) מהכפר חורפיש שבגליל המערבי, אשר שירת עד לאחרונה כרב־סמל פלוגתי במשמר הגבול ביחידה המשרתת בממשל ברמאללה.

על פי פרסומים מאתמול, שיצאו מגורמים צבאיים, השוטר פוטר מתפקידו ויועמד לדין לאחר שתושבת מחנה פליטים ברמאללה התלוננה כי נעשה בה מעשה מגונה.

שנאן, בן העדה הדרוזית, מכחיש מכל וכל כי קיים יחסי מין עם הצעירה בת ה־22. על השתלשלות הפרשה הוא מספר: „ערב אחד, כשהייתי בבניין הממשל ברמאללה, התקשרה אלי וסיפרה כי היא מכירה אותי מאחר שראתה אותי בסיורים ברמאללה שם שירתתי שלוש וחצי שנים. עוד סיפרה לי שהתחתנה בגיל צעיר והתגרשה כעבור זמן קצר לאחר שבעלה נסע ללמוד בירדן.

„יום אחד, בערב יום כיפור, כשהייתי בסיור שגרתי, עצרתי ליד ביתה ונכנסתי לראות מה היא רוצה. התפתחה בינינו שיחה ידידותית שבמהלכה רמזה כל מיני הצעות. סירבתי לה ואחר כך הלכתי. בדיוק אז הגיע אביה שכנראה תיאר לעצמו מי יודע מה עשינו. הוא הרביץ לה מכות חזקות והיא נבהלה, פחדה שישחט אותה ואז אמרה להגנתה שאנסתי אותה. אביה, כך התברר לי מאוחר יותר, הכריח אותה להגיש תלונה במשטרת רמאללה כדי ששם המשפחה לא יוכתם".

סיפור זה, לדברי שנאן, הופץ בבסיס. „אנשים התחילו לדבר אחרי הגב שלי והרגשתי מאד לא נעים", אמר. „כעבור חודש זומן לחקירה במטה הארצי של המשטרה בירושלים בחשד שאנס את הערביה.

„שם עשו לי מסדר זיהוי ואבא שלה זיהה אותי. המסדר היה מיותר לגמרי ואמרתי לחוקרים שהייתי בבית. מלבד זה לא הודיתי בשום דבר אחר. אף פעם לא אמרתי אפילו ששכבתי אתה מרצונה", סיפר.

כיוון שהחקירה קיבלה תאוצה החליט מפקד משמר הגבול ביהודה ושומרון להשעות את השוטר מתפקידו עד תום משפטו, אולם בשלב זה החליט שנאן להתפטר.

„על פי הסיפור שהופץ עלי אני אמור להיות אדם מסוכן לציבור, אדם אלים שצריך לשבת במעצר עד תום ההליכים, אבל עובדה היא שאני מתהלך חפשי", והוסיף כי לפני שבועיים נפגש עם אבי הבחורה בנוכחות מפקד משטרת רמאללה, רב פקד דייך, והם קיבלו ביניהם סולחה. לדבריו, האב אף הבטיח לבטל נגדו את התלונה במשטרה.

זהות דוקרו של הנער הערבי ידועה למשטרה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

נער ערבי בן 13 מחיפה נפצע אתמול באורח בינוני בתגרה שפרצה בין חבריו לקבוצת נערים יהודים בני גילו.

הנער נדקר בסכין ספטים בריאתו וככל הנראה גם בטחול. הוא אושפז ברמב"ם בחיפה, אך לא נשקפת סכנה לחייו.

סמוך לשעה 1.30 בצהריים הזעיק קצין הביטחון של „המשביר" ברחוב יונה בעיר את המשטרה וסיפר כי בפתח החנות נמצא נער פצוע. השוטרים שהגיעו למקום עצרו ארבעה נערים, שניים יהודים ושניים ערבים. הם הובאו אל מחלק הנוער ובחקירתם ספרו כי בין שתי החבורות, שמנו יחד ששה נערים, שלושה ערבים ושלושה יהודים, כולם מחיפה, שנקלעו לקומת קלטות הווידיאו שבחנות, נתגלע ויכוח על תמונות המתנוססות על חלק מן הקלטות.

הרוחות התלהטו ושתי החבורות „הסכימו ליישב את הסכסוך ביניהן" בחניון הבניין. כשהגיעו לשם שלף אחד היהודים סכין ספטים, דקר את הערבי ונמלט. זהותו ידועה למשטרה והוא ייעצר בקרוב.

אונ' חיפה העניקה תואר דוקטור כבוד לשלושה

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

תואר דוקטור כבוד לפילוסופיה הוענק אתמול באוניברסיטת חיפה, במעמד שגרירים, אנשי מדע ואנשי ציבור לשלושה אנשי מדע ואמנות ידועי שם בעולם.

בתוארים זכו:

★ רגינה חיים, פסלת מצידיך, בזכות אישיותה רבת הפעלים וכהוקרה לתרומתה לפיתוח לימודי האמנות באוניברסיטת חיפה. רבות מיצירותיה, ויטראז'ים ופסלים, מעטרות מוסדות חינוך וציבור בארץ.

★ פרופ' ויקטור פרנקל, פסיכיאטר ונוירולוג מאוניברסיטת וינה – כהוקרה על תרומתו לפיתוח תורת הלוגותרפיה והפצתה בעולם. תורותיו נלמדות באוניברסיטאות בעולם, לרבות החוגים של בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת חיפה.

★ פרופ' גידו קלברזי, דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת ייל – על הישגיו בחקר המשפט, אשר באמצעותם תרם תרומה משמעותית בהתפתחותה של החשיבה המשפטית בת זמננו. פרופ' קלברזי סייע רבות לפיתוחה של ההשכלה הגבוהה בעולם ובישראל.

המשטרה נטלה מסמכים מעיריית נצרת עלית עקב תלונת אי־סדרים

מאת יצחק מרידור

שוטרי השלוחה הצפונית של מחלקת ההונאות פשטו בסוף השבוע על משרדי עיריית נצרת עלית ולקחו מסמכים, בהמשך לחקירה שקטה שהחלה לפני חודשים אחדים בעקבות תלונות שהוגשו למשרד הפנים, למבקר המדינה ולמשטרה, על ידי חבר העירייה מטעם הליכוד, צבי ארבל, ועורך דינו יהושע רובין, שהיה שנים יו"ר סניף הליכוד בנצרת עלית ואף נשא עיניו לראשות העירייה.

ארבל, שמונה לפני פחות משנה כחבר ועדת המכרזים של עיריית נצרת עלית, טען במכתבים ששלח למשרד הפנים ולמבקר המדינה על „אי סדרים חמורים" בסדרי עבודת ועדת המכרזים בעירייה. פרסום תלונות אלה על ידי ארבל במקומונים שונים, גרר תביעת דיבה נגדו מטעם העירייה וכעת מתנהל משפט על כך בבית המשפט המחוזי בנצרת.

אתמול התיצב ארבל במשטרת נצרת עלית והתלונן על איומים עליו בטלפון.

את תגובתו של ראש העירייה, מנחם אריאב, אי אפשר היה לקבל אתמול בגלל היותו בשליחות עליה בדרום אמריקה.

דוברת העירייה, ציבה פנקן, אישרה את נטילת המסמכים על ידי המשטרה. „אנו מניחים שפעולותיה של המשטרה נעשות בעקבות תלונות שכמותן כבר היו בעבר והוכחו כחסרות שחר לחלוטין", אמרה.

איום־השבתה ב„דלתא" כרמיאל בגלל כוונה להביא זרים

מאת יוסי ליבוביץ' סופר „דבר"

ועד עובדי מפעל „דלתא" כרמיאל מאיים להשבית את העבודה במחאה על כוונת ההנהלה לקבל לעבודה עובדים מפורטוגל.

במפעל מועסקים 550 עובדים, בהם 148 יהודים והיתר בני מיעוטים.

נציגי העובדים טוענים כי הכוונה להביא עובדים זרים היא אמצעי לחץ לוותר על תביעות שכר, לגיטימיות לדבריהם. הם מתלוננים כי הם נאלצים לעבוד שעות רבות, כולל שבתות וחגים, אך שכרם זעום.

יו"ר הוועד, גרליה גסנר, מסר אתמול כי בימים הקרובים ייפגש עם ההנהלה וועד העובדים הארצי של „דלתא" ורק בתום השיחות ייקבע סופית אם יוכרז על סכסוך עבודה במפעל. אמר גסנר: „לא ראיתי שום מודעת 'דרושים' בעתונים מטעם ההנהלה המציעה עבודה בסריגה לעובדים מהארץ. באיזור שלנו יש אבטלה ולפני שמחפשים כאן עובדים, ההנהלה רצה כבר לחו"ל".

מהנהלת „דלתא" נמסר כי אומנם הועלה רעיון להביא עובדים מפורטוגל, אך הם יהיו עובדים מקצועיים בתחום הסריגה שקשה למצוא בארץ.

במפעל אחר בכרמיאל, „ציקלון", נתקבלו באחרונה 10 עובדים מאנגליה ומפורטוגל. מדובר במבנאי מסוסים שיועסקו עד מאי 1989.

יצויין כי קבלת הזרים לעבודה נעשתה באישור משרד העבודה ובהסכמת ועד העובדים שהשתכנעו כי אין ביכולת ההנהלה לגייס כאן עובדים מקצועיים. ממועצת פועלי כרמיאל נמסר כי תוקף העסקת העובדים הזרים תוגבל לחמישה חודשים, עד שיסתיים קורס למבנאות שמקיים המפעל.

במשפט הפגישה הלילית

כספי: אמרתי לעצמי: אזולאי פנטזיונר שמישהו מניע אותו

(עז). – עו"ד רם כספי, מנאשמי הפגישה הלילית, העיד אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב כי הוא היה זה שייעץ לח"כ שלמה עמר לפנות בכתב אל שר הביטחון בבקשה להורות על חקירת ההאשמות שהוטחו בו ב„ידיעות אחרונות". לפי האשמות אלה הוא נתן שוחד לאלברט אזולאי, כדי שידאג לכך שעמר, שנקרא לשירות מילואים, ישרת בתחום מדינת ישראל ולא בבטיחה שבלבנון.

עו"ד כספי טען כי יעץ לעמר להודיע בריש גלי כי חבר הכנסת שעליו היה מדובר בכתבה העיתונאית, זה הוא עצמו ובכך להסיר חשד מעל יתר חברי הכנסת.

כספי סיפר, כי נדהם כאשר שמע מעל גלי האתר את אזולאי טוען כי כספי, עמר ועוזר וייצמן התארחו בביתו בקריית שמונה. לדבריו, התקשר טלפונית ל„קול ישראל" וביקש לפרסם הכחשה ולידיעתו גם וייצמן עשה כן. „15 שנה לא הייתי בקרית שמונה. מאותו רגע ששמעתי את אזולאי, אמרתי לעצמי שיש לי עסק עם אדם הוזה, פנטזיונר שמישהו מניע אותו".

כספי סיפר, כי יעץ לח"כ עמר שלא להיפגש עם אזולאי. „אמרתי לעמר: אתה רואה עם מי יש לנו עסק. אל תיפגש איתו, כי כל פגישה כזו יהיה מי שידאג לפרס אותה".

כספי אמר עוד, כי הוא מרגיש שהוא חב תודה מוסרית כלפי עו"ד יגאל ארנון, כיוון שהוא היה זה שביקש מארנון ל„היכנס לכל העניין הזה". כספי גילה, כי היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ביקש ממנו שלא לפרסם בעתונות את גרסתו בקשר לפרשה וביקש ממנו שלא לפרסם בעתונות את גרסתו בקשר לפרשה וביקש ממנו להמתין עם החומר שברשותו.

עוד סיפר כי העורך הראשי של „ידיעות אחרונות" התנצל בפניו על ההדגשה הרבה לה זכתה הידיעה על חקירתו במשטרה באותה תקופה. „זכיתי לכך ששמי יופיע בכותרת הראשית של „ידיעות אחרונות", ועוד ביום בו הגיע ג'ורג' שולץ לביקור בארץ. העורך התנצל והודיע לי כי ביום בו התפרסם הדבר, לא היה כלל במערכת".

בהתייחסו למערכת יחסיו עם לקוחו ח"כ עמר, אמר כספי, כי בעקרון הוא האמין לעמר, כיוון שהוא נוהג להאמין ללקוחותיו. אולם, כאשר הוא מגלה שלקוחו משקר לו, משתנה עמדתו כלפיו. כספי אמר, כי עמר לא סיפר לו, בעת שהגיע לפגישה במשרדו יחד עם הבלש הפרטי אביטל למברסקי, כי הלה היה בעבר איש משטרה. לדבריו, אמר לו עמר למברסקי הוא חבר שלו, והוא, כספי, היה סבור שלמברסקי נמנה על ועדת הפיקוח של אגד.

כספי הכחיש כי קיבל מלברסקי מידע על עבודת איסוף החומר שלו ושל אהרון יקים שערכו בקריית שמונה על אזולאי בשביל ח"כ עמר. לדבריו, לא היה כל ניסיון להשפיע על אזולאי, כפי שטוענת התביעה בכתב האישום. כספי נשמע כועס כאשר אמר כי לא הובאה לידיעתו העובדה שאזולאי היה צריך לבוא ולומר לי שמתנהלת חקירה כזו. היה ברור מעל לכל ספק שתתנהל חקירה וזה לא הפריע לי, כי אני דרשתי את החקירה, באמצעות המכתב לשר הביטחון", אמר.

בהתייחסו לאירועי הפגישה הלילית, אמר שלא ניתן לצפות ממאן דהוא שיבוא ויאמר בצורה רצינית מה היה במהלך הדיון לאחר פרק הזמן שחלף.

„אני מקיים מדי יום בין 10 ל־15 פגישות ובחודש כ־300 ישיבות. מאז הפגישה ועד לחקירתי במשטרה קיימתי כ־2000 ישיבות. מישהו מצפה שאזכור במדוייק מה קרה שם? מה קורה פה במשפט הזה? אסור להתגונן?".

מת הנער שנפצע ברולטה רוסית

מאת אמיר רוזנבליט סופר „דבר"

יאיר וייצמן, בן 17 וחצי, שנפצע בשבת, לפי סברה אחת, בעת משחק רולטה רוסית, בביתו בערד, מת אתמול בבית החולים סורוקה בבאר שבע.

לפני כן צוותה שופטת בית משפט השלום בבאר שבע, רות אבידע, צוותה לעצור עד מחר אורח אמריקאי, תושב באר שבע, שנמנה על חבורת הצעירים שהשתתפה במשחק הרולטה הרוסית.

בקשת המעצר של הצעיר, לורנס ג'ייסון (21), שהוגשה לבית המשפט, מייחסת לו חשד לרשלנות פושעת, שימוש בסם מסוכן והחזקת נשק שלא כדין.

בא כח המשטרה, רס"ל משה גולן, ביקש לעצור את ג'ייסון לשבעה ימים לצורך הכנת כתב אישום מאחר שלדבריו נמצאו בדירה כלי עישון לסמים. לכן יש לחקור אם אכן היו גם סמים במקום וכן לקבל חוות דעת של מומחה בעניין זה.

השופטת אבידע ציינה כי אכן התוצאה מאותו מפגש היתה איומה, אולם לדבריה גם אם עולה מהעדויות כי אומנם היתה כוונה לקיים מסיבת סמים בדירה מכיוון שהיתה נוכחת במקום נרקומנית הנמצאת בהליכי גמילה, בפועל לא הובא סם למקום. לדבריה יש לקבל עתה חוות דעת של מומחה באשר לקיום או אי קיום סם בכלי העישון שנמצאו וכן ליטול טביעת אצבעות מהמעורבים בפרשה.

השופטת צוותה, כאמור, להאריך את מעצרו של הצעיר עד מחר בלבד וציינה כי אם לא יוחלט על הארכת מעצרו, אפשר יהיה לשחררו בערבות עצמית וצד ג' בסך 10,000 שק כל אחד וכן יופקד דרכונו האמריקאי במשטרה. כמו כן הוציאה נגדו צו עיכוב יציאה מהארץ.

במכללה למינהל בבאר שבע שררה אתמול תדהמה בעקבות המקרה. תלמידי כיתה י"א אקסטרנית, בני כיתתו של יאיר ויצמן, למדו אתמול רק שלוש שעות, שמרביתן הוקדשו לשיחות ולהסברים מפי מחנכת הכיתה, תחיה ארזי, והיועצת החינוכית של בית הספר, תגית לוריא. השתיים עברו בכל הכיתות והקדישו את שעות הבוקר לנסיונות להרגיע את הרוחות בקרב התלמידים.

יו"ר הנהלת ביה"ס והמחנכת מכחישים גרסת משחק הרולטה
אמריקאי מהחבורה בערד נעצר עד מחר

יו"ר הנהלת בית הספר, שלום פרי, אמר אתמול לסופר „דבר": „המקרה הזה אומנם די הדהים אותנו, אנשי הצוות הניהולי, אבל החלטנו לקיים מתכונת לימודים רגילה ככל האפשר בבחינת 'ביזנס איז ביזנס' (העסקים כרגיל), שכן אנו אמורים להיות החלק השפוי בבית הספר, הן כלפי המורים הן כלפי התלמידים. אנו מקיימים שיחות הסברה ואנו עומדים בענין זה בקשר ישיר עם הצוות הפסיכולוגי בבית החולים סורוקה".

פרי אמר כי מבדיקה ראשונית עולה כי האקדח שבו פצע את עצמו וייצמן, מוחזק ברישיון על שמו של התלמיד. „לפי כל הסימנים", הוסיף פרי, „הצעירים לא התאספו בביתו של יאיר באופן מתוכנן כדי לשחק במה שמכנים רולטה רוסית. הוא פשוט לקח את האקדח לידו ושיחק עמו כאשר הקנה מכוון לראשו. אינני חושב שמדובר כאן בסימפטום חברתי כלשהו. בסך הכל מדובר בילדים נהדרים מאוד, מה שקרוי 'מלח הארץ'. אני מאד חושש שבעקבות הכינוי הלא מוצלח 'רולטה רוסית' למה שהתרחש במוצאי שבת בערד, עלול הענין ליהפך לאופנה בקרב הצעירים בארץ".

המחנכת ארזי הוסיפה אתמול: „כל הסיפור על רולטה רוסית מצוץ מהאצבע. יאיר פשוט לקח את האקדח לידו ובצחוק הצמידו לרקה. לפתע נפלט כדור ויתכן אף שהוא לא ידע כי האקדח טעון. אני יודעת על מה אני מדברת כי אני מכירה את הנפשות הפועלות ומדובר בסך הכל בילדים טובים".

יאיר נקלט לפני כחודשיים בכיתה י"א אקסטרנית לאחר שעזב את לימודיו בבית הספר המקיף בערד, עיר מגוריו. בת כיתתו, שסרבה להזדהות בשמה, אמרה אתמול: „המעשה שהוא עשה פשוט לא מתאים לו. הוא אומנם בחור תוסס, אבל ניחן בהיגיון בריא וכל מעשיו היו שקולים. אולי הדבר נבע מעודף ביטחון עצמי, שכל כך בלט אצלו לאורך כל הדרך. לא למדנו היום. איך אפשר ללמוד אחרי מקרה כל כך טראגי?".

כף ידו של צעיר התרסקה בהתפוצצות נפצים

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

גיא לוריא, בן 21, ממושב בית שערים בעמק, נפצע במוצאי שבת קשה בידו מהתפוצצות נפצים בחדרו שבבית הוריו במושב. הצעיר, שהשתחרר משירות סדיר בחיל השריון לפני שבוע, הועבר לבית החולים בעפולה, שם נותח.

אביו יגאל מסר אמש ל„דבר" שאף כי כף ידו של גיא רוסקה בהתפוצצות, יש תקווה שמאמצי הרופאים יעלו יפה והבן יוכל להשתמש בשלוש מאצבעות היד הפגועה.

עוד סיפר האב כי ההתפוצצות ארעה שעה שגיא ניקה את חדרו והיה בדרכו להשליך את הנפצים שמצא.

ממשטרת מגדל העמק, החוקרת את המקרה, נמסר שבחיפוש שנערך בחדרו של גיא נמצאו אמצעי לחימה וחומרי נפץ רבים והם הוחרמו.

קולק מחרים את „יום המלך" הבלגי

מאת יהודה לוי סופר „דבר" בירושלים

ראש עיריית ירושלים טדי קולק ממשיך להחרים קבלות פנים שעורכות נציגויות זרות לרגל חגן הלאומי בשל קיום מסיבות נפרדות ליהודים ולערבים.

קולק הנחה את בכירי העירייה לא להשתתף בקבלת הפנים לרגל „יום המלך", אחד משני החגים הלאומיים של בלגיה שייערך מחר על־ידי הקונסול הכללי הבלגי בירושלים ברנאר פייר.

חומר חדש על החשוד ברצח הילד חנן זגורי – מעצרו הוארך ב־15 יום

מאת יוסי ליבוביץ' סופר „דבר"

מעצרו של נפתלי בוגלו, החשוד ברצח הילד חנן זגורי בן השמונה וחצי מקריית טבעון, הוארך אתמול בפעם השישית ב־15 יום.

נציג צוות החקירה, פקד דוד סולטן, אמר לשופט ראובן ברזוזין כי בידי המשטרה חומר חדש, שעוד לא הוצג בבית המשפט בעת הליך המעצר הקודם. הוא הציג חומר חקירה חסוי שהוא מסרב להפנותו לסניגורית עו"ד תמר אולמן.

פקד סולטן ביקש להאריך את מעצר החשוד כדי להשלים את תיקי החקירה ולהעבירו בתוך תקופת ימי המעצר לפרקליטות מחוז חיפה להכנת כתב אישום נגדו.

לעומתו טענה עו"ד אולמן, כי בוגלו כבר עצור 74 יום ולאחר שאין מאפשרים לה לעיין בחומר החקירה, היא אינה מסוגלת להגן על החשוד בהארכת המעצר. עוד טענה כי אם בוגלו יישלח להסתכלות פסיכיאטרית, כבקשת המשטרה, הוא לא ישתף פעולה עם הרופאים כך שממצאי הבדיקה לא יוכלו להעלות מסקנות חד־משמעיות.

בפסיקתו להאריך את מעצר בוגלו ב־15 יום מצא השופט ברזוזין כי יש לכאורה בחומר החקירה שהוצג בפניו חומר כדי לקשור את החשוד לרצח.

סופר „דבר" מעיר כי זו פעם אחרונה שהמשטרה תבקש להאריך את מעצר החשוד מאחר שהחוק אוסר להחזיק אדם במעצר לתקופה העולה על 90 יום אם לא יוגש נגדו כתב אישום.

האגודה לרפואה ולמשפט בישראל — משרד החינוך והתרבות

הקונגרס העולמי העני על סמים ואלכוהול

בחסות
מר **יצחק נבון**
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות

ייפתח היום, יום שני, ה' בכסלו תשמ"ט, 14.11.88 בכפר המכביה ברמת־גן
במסגרת הקונגרס יתקיימו ימי־עיון על בעיות השימוש בסמים, חינוך ומניעה ואכיפת החוק.
הכניסה לפי הזמנות.

יש לך מילוות חובה?
אתה זכאי לתנאי הארכה משופרים

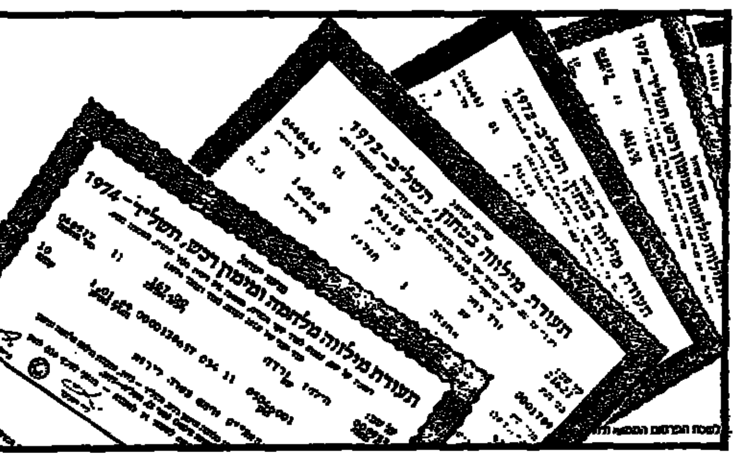

אם ברשותך תעודות מילווה בטחון 1972 או תעודות מילווה מלחמה ומימון רכש 1974 תוכל להחזיק בהן 4½ שנים נוספות ולזכות בתנאי הארכה משופרים:

■ ריבית דריבית מצטברת בשעור של 3% לשנה. ■ הקרן וגם הריבית יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן. ■ מענק מדדים - המדד הבסיסי למאריכי המילווה יהיה מדד אפריל 1988, המדדים שבין אפריל 1988 עד חודש הפדיון המקורי יתווספו כמענק. ■ אפשרות לפדיון עם הצמדה חלקית גם לפני תום תקופת ההארכה. ■ פטור מלא ממס.

אם בחרת בתנאי ההארכה והתעודות שלך מופקדות למשמרת בבנק, עליך להודיע לבנק עד 15 יום לפני תאריך הפדיון המקורי על רצונך להמשיך ולהחזיק בהן.
אם התעודות שמורות אצלך, עליך רק להמשיך לשמור אותן ותנאי ההארכה יחולו עליהן.

האוצר/אגף שוק ההון

לחברנו **מיכה שביט**
אתך באבלך על מותו ללא עת של בנך
גיורא ז"ל
תנחומינו לבני המשפחה
מרכז הסתדרות הגימלאים בישראל

לחברנו **דב שי**
אתך באבלך
במות
אביך ז"ל
בית ברל

במלאת שלושים לפטירת חברתנו
חסידה אבס
(לבית סוכובולסקי) ז"ל
נפקוד את קברה ונעלה את זכרה ביום רביעי ז' בכסלו תשמ"ט 16.11.88 בשעה 15.00.
המשפחה
ובית גנוסר

יחד עם המשפחה
אבלים על
דודו הראל
בית נתיב הל"ה
לקבלת פרטים על מועד ההלויה נא להתקשר לטלפון 02-910212

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של
רבקה לבנר
ההלויה תתקיים היום יום שני ה' בכסלו תשמ"ט 14.11.88 בשעה 15.30 בבית השיטה.
המשפחה ובית השיטה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
פרידמן אליהו (אליק)
ההלויה תתקיים היום.
פרטים בטלפון: 04-374808
אשתו: פרידה
בתו וחתנה: אסתי וצדוק אדרעי
ונכדיו

קבלת מודעות 24 שעות ברחוב
מודעות משפחתיות, דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל„הלוח הכללי"
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב„דרזון" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל. 246363, 239952

עיריית חולון
ועדה משנה לתכנון ולבניה – חולון
ת.ב. 1060
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 416 בגוש 6021 רח' פבריגט מס' 28 חולון הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 5% משטח ½ המגרש, 2/11 מ"ר בקומת הקרקע בלבד.
ב. קוי בניה 10% בקו הבנין הצדדי. החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' – 1.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
עו"ד ת. שרון
ראש העיר
ויו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
האגף לאיגוד מקצועי — אגודת המתרגמים בישראל

פרסים לתרגומי ספרות מעברית לערבית ומערבית לעברית

ביוזמת מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר הוחלט על הענקת שני פרסים ע"ש פרופ' חיים בלנק ז"ל לתרגומי ספרות מצטיינים מעברית לערבית ומערבית לעברית בשווה ערך של אלף דולר כל אחד.
המעוניינים להגיש תרגומיהם לוועדת הפרס, יגישו לכל היותר שתי יצירות מתורגמות.
כל תרגום המועמד לפרס יישלח בשלושה העתקים מודפסים בדואר רשום לאגודת המתרגמים בישראל, ת.ד. 9082 ירושלים מיקוד 91090 עבור פרס ע"ש פרופ' בלנק.
המועד האחרון להגשה – 31.1.89.
המעוניינים לקבל תקנון הפרס ופרטים נוספים, יפנו לת.ד. הנ"ל.

משתתפים בצערם של
תמר נורית רחל המשפחות
וקבוץ בית השיטה
במות
חברתנו
רבקה לבנר
קבוץ עמיר

לחברינו **מרים ויעקב חנין**
ברכת מזל טוב להולדת הנכדה
אושרית
בת ליוסי ודליה אטיאס
אחות ליעקב ואשר
בית „דבר"

יכין חקל בע"מ
מכרז רכב 3/88
מוצעות בזה למכירה מכוניות לפי הפירוט דלהלן:
מכונית נוסעים קורטינה 1600 אוטומ'
שנת יצור 1979 מס' רישוי 528129
מכונית נוסעים הוריזן 1100
שנת יצור 1981 מס' רישוי 81-129-25
טנדר סובארו 1600
שנת יצור 1980 מס' רישוי 80-327-59
את המכוניות ניתן לראות בחניון משרדינו „בית יכין" רחוב קפלן 2 ת"א החל מיום שני 14.11.88 ועד יום חמישי 17.11.88 בין השעות 08.30 ועד 12.30.
הצעה בצירוף המחאה בנקאית בשעור 10% מערך המכונית, אפשר להגיש למשרדינו הנ"ל בתיבת המכרזים חדר 213, לא יאוחר מיום חמישי 17.11.88.
אין ההנהלה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
לבחירה של הטנדר ימוסף מע"מ.
יכין חקל בע"מ

לחברתנו **אהובה ממן**
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף נוה יעקב
ההנהלה והעובדים

דבר היום

המל"פ: לא רק ל"פ

תולדות אש"ף רצופות בהונאות ובהטעיות מהסוג המכונה במילון הבטחוני ל"פ, לוחמה פסיכולוגית. פעמים רבות כבר עמד הארגון הפלשתיני להודיע על הגמשה משמעותית בעמדתו, בכיוון של קבלת החלטה 242 של מועצת הבטחון והשלמה עם קיום מדינת ישראל. בכל הפעמים הללו התבדו הציפיות והלוחמה הפסיכולוגית פעלה לרעת יאסר ערפאת, שרכש לעצמו דימוי של תכסיסן בינוני שאינו מסוגל להתעלות ומעדיף את שלמות ארגונו על טובת עמו.

הפעם, מבטיחים באש"ף, תהיה התוצאה אחרת. כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר שנפתח במוצאי־שבת אמור להגיע לשיאו בהכרזה על מדינה פלשתינית. זו תהיה הכרזת ט"ו בנובמבר, שעיתויה נועד להציב עובדה חדשה בפני הממשלה הנרקמת בישראל, בפני מימשל בוש ובפני עצרת האו"ם, שם מקווה ערפאת לנאום בכ"ט בחודש, יום השנה ה־41 להחלטה 181 – אותה החלטה שהפלשתינים הואילו לקבל באיחור של ארבעה עשורים.

הבעיה המיידית שמעורר מהלך זה היא בתחום האבטחה והשיטור בשטחים. הנהגת אש"ף, שהופתעה מפרוץ האינתיפאדה לפני 11 חודשים והזדרזה לעלות על גב המתקוממים, מבקשת עתה להערות דם נוסף על גלגלי המהפכה. צה"ל וכוחות הבטחון האחרים חייבים להיערך למהומות אלימות בשטחים, כעיבוי מקומי להכרזות אלג'יר וכלחץ תקשורתי על גורמים בינלאומיים. ראוי לקוות שהמאמץ שהשקיעו בשבוע האחרון מפקדים בכירים בשינון הוראות הפתיחה באש אכן יביא לאיפוק מירבי בקרב הכוחות: כל הרג רק יחזק את אש"ף ויחליש את ישראל.

מדינית, הכרח שממשלת ישראל תנתח בכובד ראש את היבטיו של המצב החדש, שיש בו סיכויים לצד סיכונים. אש"ף מתון מבעבר עשוי לזכות בתמיכה בינלאומית נרחבת ואולי אף במעמד מתוגבר באו"ם, אך אפשר גם שהוויכוח על הקו ידחוף את הקהילה הפלשתינית לפשרה היסטורית עם ישראל. די בכך שהפלשתינית איחרו בעשרות שנים: אל לישראל לאמץ שגיאה זו לעצמה.

על בטוח ממשלת אלג'יר לא לקחה סיכונים והטילה שמירה כבדה על קלאב דה־פין, מקום הכינוס של חברי המועצה הלאומית הפלשתינית. בתמונה: שניים מאנשי הבטחון השומרים על חברי המועצה. ברקע – ספינת מלחמה אלג'ירית הנוטלת אף היא חלק במבצע (צילום אי.פי.).

שינוי השיטה / אמיר רוזנבליט

איך למנוע את התיקו

מחקר חדש באוניברסיטת באר־שבע קובע: מוטב לאמץ בישראל את שיטת הבחירות על־פי בסיס אזורי, בשילוב רשימה מרכזית

בעקבות תוצאות הבחירות האחרונות בישראל שוב נשמעים הקולות הדורשים לשנות את שיטת הבחירות היחסית הנהוגה בארץ. ממחקר, שניהלו בימים אלה באוניברסיטת בן־גוריון בנושא הרפורמה בשיטת הבחירות בארץ, עולה, כי שילוב בין שיטת הבחירות היחסית לשיטת הבחירות האזורית עשוי לצמצם את מספר המפלגות ולחזק את כוחן של הגדולות. בדרך זו, מאמינים עורכי המחקר, היה אפשר למנוע מצב של תיקו או תלות במפלגות הבינוניות (הדתיות).

כותב עבודת המחקר, אלי טרבלסי, בוגר החוג לגיאוגרפיה באוניברסיטה, טוען, כי השילוב בין השיטות עשוי לייצג ביתר נאמנות את משאלות העם ולהביא להכרעה ברורה בין שני הגושים הגדולים.

שיטת הבחירות היחסית הנהוגה בארץ עוצבה עוד בקונגרס הציוני הראשון בבזל ואושרה בקריאה שלישית כבר בחוק יסוד הכנסת, ב־1958. למעשה, נכון להיום, ישראל והולנד הן המדינות היחידות שבהן לא קיימת חלוקה לאזורי בחירות גיאוגרפיים. המועמדים לכנסת כלולים ברשימות כלל־ארציות. האזרח בוחר בעצם במפלגה ולא בנציגיה. כל מפלגה הזוכה באחוז אחד של קולות הבוחרים זכאית לייצוג בכנסת יחסית למספר הקולות שקיבלה. מצב זה מעודד אמנם ייצוג הוגן, אך בו בזמן מסייע לשגשוגן של מפלגות קטנות, לעתים גם קיקיוניות, ולכינונן של ממשלות בעלות הרכבים קואליציוניים.

בעבר ניסו להפחית מחשיבות הייצוג האזורי והדגישו בעיקר נושאים לאומיים אלקטורליים. ההנחה היתה שאצלנו נושאי בטחון, יחסי חוץ, חינוך, עליה ושיכון משקלם רב יותר ממשקל בעיות פיתוח הגליל, הנגב וירושלים.

אלי טרבלסי טוען לעומת זאת, כי "הפוליטיקה הריכוזית ושיטת הבחירות הארצית הגבירו את ההתעלמות מבעיות מקומיות ואת חוסר הרגישות כלפיהן, דווקא בתקופה שבה מתגברת בעולם המערבי בכלל ובישראל בפרט המגמה של מעורבות אזרחים בענייני קהילתם ובענייני אזורי מגוריהם".

בעבודת המחקר שלו, שבוצעה במסגרת הסמינר בגיאוגרפיה פוליטית, בהדרכתו של ד"ר דוד ניומן, בוחר טרבלסי, כאמור, בשיטה הממזגת אלמנטים של בחירות אזוריות ובחירות יחסיות. בחינת התוצאות הצביעה בבירור, הוא טוען, על יתרונות בלתי־מבוטלים. השיטה, שעל עקרונותיה המליצה ועדת דב יוסף עוד בשנת 1968, מתבססת על שישה אזורי בחירה, על־פי החלוקה האדמיניסטרטיבית בישראל. שישה אזורים אלה יבחרו ב־80 חברי כנסת; מספר הנציגים בכל איזור ייקבע על־פי כוחו האלקטוראלי של האיזור. עוד 40 חברי כנסת ייקבעו על־ידי רשימה מרכזית, כפי שהיא באה לידי ביטוי בשיטה היחסית הנהוגה כיום בישראל. הבוחר ישים בקלפי שתי מעטפות – באחת יהיה שם המועמד האזורי שבחר בו ובשניה שם הרשימה המרכזית. כמובן, המועמדים האזוריים יצטרכו להיות תושבי האיזור שבו הם מבקשים להיבחר. שיטה זו לא תחולל שינוי גדול בתוצאות הבחירות, אך היא תפתור שתי בעיות יסוד שבגללן מועלית מדי פעם ההצעה לקיים בחירות אזוריות: יתהדק הקשר בין הבוחר לנבחר ויצומצם מספר המפלגות.

בשלב זה יישם טרבלסי את שיטת הבחירות שהוא מציע על תוצאות הבחירות לכנסת ה־10 וה־11. מהבדיקה עלה, כי השיטה אינה מעוותת עיוות קיצוני את התוצאות. יתרונותיה של השיטה, לדבריו, טמונים בכך שהיא מגדילה במעט את כוחן של המפלגות הגדולות ומקטינה את הייצוג של המפלגות הקטנות והבינוניות (מפד"ל, אגודת־ישראל, ר"צ וכדומה) ועל־ידי כך מייצבת את השלטון.

גרמניה / שלמה שפיר, מינכן

היובל העגום

נאום יֶנינגר והסערה שקמה בעקבותיו חוזרים וממחישים, כי הגרמנים עדיין מתקשים להתמודד עם העבר הנאצי ועם טבעו הנפשע של אותו משטר דיכוי והשמדה

נשיא הבונדסטאג המערב־גרמני פיליפ יֶנינגר, שהשמיע נאום שלא הלם את יום הזיכרון לפרעות הכל־ארציות שחולל המשטר הנאצי לפני חמישים שנה, נענה בתוך יממה ללחץ הציבורי והתפטר מהתפקיד הרם שמילא ארבע שנים. בניגוד לפרשיות אחרות בזירה הפוליטית המערב־גרמנית לא היתה הפעם סחבת. אולם הנאום עצמו והסערה שקמה בעקבותיו חוזר והמחישו, כי אף שעברו יותר מ־43 שנה מאז חיסול המשטר הנאצי עדיין מתקשים הגרמנים בני דורנו להתמודד עם העבר הנאצי ועם טבעו הנפשע של אותו משטר דיכוי והשמדה.

צריך להדגיש כאן, שאין לפקפק בכוונותיו הטובות של ינינגר וביושרו האישי. בשנות כהונתו הוכיח ינינגר הבנה וידידות רבה למדינת ישראל ואין הוא שייך למחנה הימין במפלגה הנוצרית־דמוקראטית השלטת. מטרת נאומו היתה להצביע את התמודדות עם העבר" – אף שאינו כופר בפשעים

פרוש ינינגר. כוונות טובות

שנעשו "בידיים גרמניות" נגד העם היהודי – והזדהה עם האגף הרוויזיוניסטי בוויכוח ההיסטוריונים המערב־גרמנים בשנים 1986–1987.

למעשה לא התלהבו הדמו־נוצרים מזימון הישיבה המיוחדת של הבונדסטאג. והיא היתה בעיקר פרי מאמציו של ינינגר. הנאום שנישא בבונדסטאג, ושהוכן על־ידי עוזרו הוותיק של ינינגר, ספק אם היה מעורר סערת רוחות אילו הושמע בכינוס היסטוריונים, גם אם הנימה שלו היתה שונה מזו של נאומי הנשיא ריכארד פון וייצזקר. ואולם התוכן של נאום ינינגר לא הלם כלל את מעמד הזכרון לקרבנות, ומוטב היה לו שמר להזדמנות אחרת את ההסבר כיצד הלכו גרמנים כה רבים אחרי היטלר עד פרוץ מלחמת העולם השניה – אגב, הם שמרו לו אמונים גם לאחר מכן, כאשר ההצלחה לא האירה לו פנים, עד הסוף המר.

התפטרותו המהירה של ינינגר בלחץ מפלגות האופוזיציה בבונדסטאג ומרבית הפובליציסטים והפרשנים באמצעי התקשורת, ובעידוד אישים רבי משקל גם מקרב הקואליציה הנוצרית־דמוקראטית־ליבראלית בבון, המחישה את הרגישות הקיימת בגרמניה בנושא זה. גם משאלי דעת־הקהל הראשונים העידו כי יותר מ־60 אחוז מהגרמנים סברו שעל ינינגר לפרוש מתפקידו. אולם לפחות אחד האישים המועמדים לרשת את תפקידו של ינינגר, ראש הסיעה הדמו־נוצרית אלפרד דראגר, ידוע בנטיותיו השמרניות והימניות. חילופים כאלה לבטח לא יהיו לטובת העניין, גם אם בתוך הסיעה הפרלמנטרית של המפלגה השלטת יש פוליטיקאים החותרים לרשת את תפקידו הנוכחי של דראגר והרואים במצב שנוצר הזדמנות להיפטר ממנו בהנהגת הסיעה, שמבחינתם היא עמדה חשובה יותר מהתפקיד הייצוגי של נשיא הבונדסטאג.

אף כי פרשת ינינגר והתפטרותו "גנבו את ההצגה", עובדה היא שמעולם לא זכה ציון יום הזיכרון לפרעות נובמבר לתשומת־לב כה מרובה ברחבי גרמניה כמו הפעם. שמעתי היסטוריונים בדיונים רבי־משתתפים באוניברסיטת מינכן ובמכון להיסטוריה בת־זמננו מקסים אם לא היתה הפרזה במספר האירועים בערים הגדולות ובהתחרות בין הארגונים בעניין זה. נמצאו טוענים שמוטב להעמיק את התודעה בכל ימות השנה. אך לדעתי הצדק עם אישים כמו יו"ר איגוד המורים ד"ר דיטריך ונהדר, המתייחס בחיוב להתעוררות זו, ואין לפקפק במניעיו של איש זה הידוע היטב לעמיתיו בארץ.

יש להעיר, כי בניגוד לינינגר לא נכשל הפעם הקנצלר הלמוט קוהל בנוסח הדברים שהשמיע בטקס הזיכרון בבית־הכנסת בפרנקפורט. קוהל לא דיבר על "חסד הלידה המאוחרת", אלא על חובת הבושה גם כיום. אישיות דמו־נוצרית בכירה אחרת, ראש ממשלת הֶסן ואלטר ואלמן, הזכיר אף הוא במפורש את הייחוד של מה שעוללו גרמנים לאזרחים היהודים בארצם.

מבחינת התוכן של הדו־שיח הגרמני־יהודי־ישראלי לאחר

(המשך בעמוד 8)

חשבון נפש / ח"כ מיכה חריש

לא בכל מחיר

ישיבה באופוזיציה אינה שאיפתה של מפלגה גדולה, אבל השתתפות בשלטון בכל מחיר היא מתכון בדוק להתפוררות פנימית ולאיבוד אמונו של הציבור

השתתפות מפלגת העבודה בממשלת כשלון בראשות יצחק שמיר או הרכבת ממשלה מצומצמת עם המפלגות החרדיות ועם עבד אל והאב דראושה – תוך הישענות על הימנעות חד"ש ו"המתקדמת" – ישאירו את עם ישראל ללא תקוה של אלטרנאטיבה ויסכנו לאורך זמן את המשטר הדמוקראטי במדינת ישראל.

לכאורה, המאמץ העיקרי בימים־אלה מכוון במפלגת העבודה להידברות עם ש"ס, בגלל הנוהג ואגודת־ישראל. ברור שאם השיחות האלה יגיעו בכלל לרגע של אמת, מבחינת מפלגת העבודה, היא תידרש לשנות את עמדתה בעניין "מיהו יהודי".

עניין "מיהו יהודי" נקבע על־ידי מפלגת העבודה כ"קו אדום", על־פי הצעתו של שמעון פרס, מתוך ידיעה שמשמעות השינוי היא פילוג בעם היהודי וקרע עם הרוב המכריע של יהדות ארה"ב. והרי יהדות זו היא עמוד־השדרה של התמיכה האמריקאית – גם הממלכתית – במדינת ישראל.

יש הטוענים, שלמען מדיניות השלום, שזכתה לעדיפות ראשונה במצענו, צריך לעשות ויתורים בתחומים אחרים, ואף ויתורים כואבים. לצערי, אינני מאמין שממשלה צרה, הנשענת על ש"ס ואגודת־ישראל מצד אחד ועל דראושה מהצד האחר, ותלויה בחסדי ההמנעות של חד"ש ו"המתקדמת", תוכל לקדם את השלום בתנאים המסובכים שאנחנו ניצבים לפניהם.

תחילתו של משא־ומתן עם המלך חוסיין לא תשים קץ לאינתיפאדה. נהפוך הוא, כל הגורמים הבטחוניים משוכנעים שבעת משא־ומתן יגברו המהומות ונסיונות הטרור.

הסדר מדיני, תוך ויתור על השטחים צפופי האוכלוסיה הפלשתינית, הכרחי לפתרון של שלום יציב לישראל, אך אין לצפות לשקט בעת המשא־ומתן לשלום. הוא יהיה ממושך, מסובך ומלווה במשברים, כפי שהיה המשא־ומתן עם מצרים, שנמשך כשנתיים, גם לאחר ביקורו של סאדאת בירושלים.

ממשלת ישראל וגורמי הבטחון ייאלצו לפעול ביד תקיפה כנגד המהומות ונסיונות הטרור, כדי למנוע ויתורים בניגוד לאינטרסים של מדינת ישראל, רק בגלל לחץ האינתיפאדה. משבר עם דראושה, עם חד"ש, עם "המתקדמת" ואפילו עם ר"צ הוא בלתי־נמנע במצב עניינים כזה.

מהצד האחר צפויות הפגנות סוערות של הימין וגוש־אמונים. אלה, נוסף על עמדתו העקרונית נגד כל ויתור על שטחים של ראש חב"ד, הרבי מלובביץ', יהיו לחץ בלתי־נסבל על ש"ס ועל אגודת־ישראל ואני מטיל ספק בהישארותם בקואליציה בראשות שמעון פרס בתנאים אלה. אנחנו יודעים שכבר בימים אלה גרמו האיומים שכוונו כנגד הרב עובדיה יוסף ומנהיגים אחרים בש"ס לשינוי עמדה לצד הליכוד, למרות שרבים ממנהיגי ש"ס מתייחסים לשמעון פרס באמון רב יותר מאשר ליצחק שמיר.

האפשר להניח שש"ס ואגודת־ישראל יחזיקו מעמד בממשלה בראשותנו בימים שבהם יהודים ייפגעו, בעת משא־ומתן, מבקבוקי תבערה או מפעולת טרור, כפי שזה קורה גם בימים אלה? סביר יותר להניח שלא.

הסיכום עלול להיות הרסני מבחינת מפלגת העבודה. כדי להקים ממשלה צרה כזאת, בראשותה, תצטרך המפלגה לתת יד לפילוג העם היהודי והתוצאה עלולה להיות – כשלון, הן בתפקוד הממשלה והן בהשגת יעדי השלום והבטחון.

לעומת המאמץ הגלוי של ההידברות עם החרדים, קיים במפלגת העבודה ובצמרתה תת־זרם שקט, שחותר לממשלת ליכוד־מערך, גם אם פירוש הדבר הוא, שיצחק שמיר יהיה ראש הממשלה במשך כל הקדנציה.

הגדרתי ממשלת ליכוד־מערך, בראשות יצחק שמיר, כממשלת כשלון, מפני שזאת בדיוק הממשלה המכהנת בישראל זה יותר משנתיים, מאז הרוטאציה, והיא נכשלה כשלון חרוץ, מה שנשתכח כנראה מלב תומכי הרעיון הזה. אם נמשיך לקיים את המתכונת הזאת, אנו יכולים להיות בטוחים שהיא תיכשל שוב, בגלל אותן סיבות:

● אי־הסכמה מוחלטת וניגוד תפיסות קיצוני בתחום מדיניות החוץ והבטחון יביאו לשיתוק בתחומים אלה, כפי שהביאו בשנתיים האחרונות.

● חולשתו של יצחק שמיר כמנהיג וכראש ממשלה תחריף את המשברים שהתהוו תחתיו בשנתיים האחרונות בתחומי המדיניות הכלכלית, החקלאות, הבריאות, החינוך ותחומים נוספים, שמחייבים יוזמה ומעורבות של ראש הממשלה.

● בגלל תוצאות הבחירות וחלוקת המאנדטים בכנסת אין אפשרות למפלגה כלשהי להקים ממשלה יציבה. התקרבנו במידה מסוכנת לתופעות שאיפיינו את הרפובליקה הרביעית בצרפת ואת רפובליקת ויימר בגרמניה שלפני היטלר. שיטת הבחירות היחסית הקיימת קידמה אותנו צעד נוסף אל המשבר במשטר הדמוקראטי, שאנו כה חרדים מפניו ושדוד בן־גוריון כבר הזהיר מפניו מתוך ראייתו את הנולד.

הקמת ממשלה גדולה ליכוד־מערך, בראשות יצחק שמיר, לא תצמצם את הסכנות אלא תחריף אותן. כשלון ממשלה כזאת, הצפוי לאור נסיון השנתיים האחרונות, יתרום בתחום רבים נוספים נגד שתי המפלגות הגדולות. הכוח שיתוסף למפלגות הקטנות למיניהן יגביר את תהליך ההתפוררות של המשטר הפארלמנטרי. במצב שנוצר, הקמת אלטרנטיבה ומימוש התקווה הם תפקיד לאומי ממדרגה ראשונה.

ישיבה באופוזיציה אינה שאיפתה של מפלגה גדולה כמפלגת העבודה, אבל השתתפות בקואליציה ובשלטון בכל מחיר היא מתכון בדוק לאיבוד אמונו של הציבור. יש בכך כאילו יתרונות מסוימים בטווח הקצר, אך הטווח הזה הוא מאוד מאוד קצר והיתרונות קטנים ביותר. המחיר, לעומת זאת, הוא גבוה מאוד, הן למדינת ישראל והן לעם היהודי.

על מפלגת העבודה עובר משבר. יש בה סימני עייפות וחולשה; יש בה גילויי נכונות לקבל מעמד של השפעה משנית בממשלת הליכוד. תוצאות הבחירות רק החריפו תופעות אלה, שהיו הגורם המרכזי להפסדה בבחירות.

אני משוכנע שלמפלגת העבודה יש גם היום תפקיד היסטורי בעיצוב דמותה ועתידה של מדינת ישראל ובקביעת גורלו של העם היהודי. מדיניותה ועקרונותיה הן התשובה הנכונה היחידה בתקופה זאת. במבחן עומדת הנכונות להלחם על העקרונות ועל המדיניות, והמבחן הראשון הוא להיות מסוגלים לומר: אמנם שאיפתנו היא לשבת בממשלה, אבל לא בכל מחיר.

גלוי ומכוסה / יצחק רועה

שאריות

1. ביום ראשון, כשבאלג'יריה דנים ב"מסמך העצמאות", יושבת בירושלים ממשלת ישראל, זאת שנשארה לנו מהבחירות הקודמות, ודנה בהטלת עונש מוות על מחבלים. שר המשפטים הליברלי מציע, ושר הבטחון של המערך תומך בהצעת שריד זה, סימן לאחדות נמשכת.

2. מחר־מחרתיים יתפוס את כס יו"ר הכנסת שפרינצק זה, מזקני כנסת אחרונה, משרידי כנסת ראשונה, שפרינצק שנשאר לנו מהיו"ר הראשון, להשביע את חברי הכנסת אמנים. זה האיש שעשה את הטראנספר לגיטימי.

3. כמה זמן עוד נמשיך לומר מצד אחד "טראנספר" ומצד אחר "מחבלים", ולעצום עיניים אל מה שהולך כאן, מרחשים במלים שנשארו לנו מפעם?

מינימונולוג / עוזי נרקיס

ריבם הוא ריבנו

מינימונולוג של עוזי נרקיס, ראש מחלקת ההסברה של הסוכנות היהודית, על המשבר שעלול לפרוץ אם יתקבלו דרישות המפלגות החרדיות

"אכיפה דתית חריפה כזאת בישראל, לא לזה התכוונו אבות המדינה כאשר חלמו על הקמת מדינת ישראל, ומי שחושב אחרת ראשי לעיין בכתבי הרצל, חוזה המדינה.

"מאז נשברו חומות הגטו חיים יהודי העולם כאזרחים שווי זכויות בקהילות שלהם. החברה הכללית קיבלה אותם באופן מלא. המגע היום־יומי הקבוע של היהודים עם סביבתם שינה את פני הקהילות היהודיות ללא הכר ויצר פלורליזם חזק ביותר שלא ידעו כמוהו בעבר.

"למרות הפתיחות העצומה, היהודים רוצים להישאר יהודים. מאחר שאין הם שומרים על תרי"ג מצוות, אחד הדברים שמאפשרים את הקשר שלהם עם היהדות הוא הזיקה שיש להם לישראל. כאשר מצלמים את הקהילות היהודיות ברנטגן, מבחינים בהרבה גוונים שנעים מאולטרה חרדים לאולטרה רפורמים. המכנה המשותף שלהם הוא ישראל. זה מאפשר למי שאינם מקיימים מצוות להרגיש יהודים.

"אם אותו מכנה משותף יתערער, תהפוך ישראל למדינה של גוון אחד בלבד. במצב הזה יהיה ליהודים קשה מאוד להזדהות איתנו. תהיה נסיגה בכל התחומים, ויהודי העולם יתקשו להעניק לנו תמיכה פוליטית וכספית.

"אני רוצה להפנות קריאה לרפורמים ולקונסרווטיבים. אילו הייתם באים לישראל, לא רק בתור תיירים אלא להשתקע כאן, היה לחילונים שחיים כאן הרבה יותר קל לריב את ריבכם שהוא ריבנו".

דניאל בן־סימון

בחירות 88' / הדס מגן

מחפשים את הרוצח

נציגי המערך והליכוד התכנסו לביצוע פוסט מורטם של מערכת הבחירות. השאלה שריחפה בחלל האולם היתה אם יצליחו החוקרים לפענח את פרשת הרצח, קרי: מערכת הבחירות שהביאה לתבוסת שתי הגדולות

"באולם הזה הולכים לקיים את עימות המובסים. אנו נמצאים עם שני גושים שנוצחו בבחירות. אם אשתמש באגאתה כריסטי, הרוצח נמצא פה באולם. כאן יושבים משתפי הפעולה והבודדים בשתיקה. ננסה עד סוף הערב למצוא את הרוצח". כך פתח דן שילון את המפגש, שעימת בין הליכוד והמערך, שני הגושים הגדולים שהפסידו, במטרה למצוא את קצה החוט שיוביל לפענוח הרצח, קרי: הכשלון הגדול.

האנאליזה נעשתה באמצעות הפגשת מי שהיו ממונים על מערכת הבחירות של שני הצדדים. שתי גופות עמדו לרשות הפאתולוגים – הליכוד והמערך – והשאלה שריחפה בחלל האולם היתה אם יצליחו החוקרים לפענח את מהלכי פרשת הרצח, קרי: מערכת הבחירות שהביאה לתבוסה. הרוצחים היו כאן גם החוקרים, ולהיפך. מובסי הימין היו ראש מטה ההסברה, חה"כ רוני מילוא והפרסומאי אורי סלע מ"דחף". מובסי המערך היו ראש מטה הבחירות של המפלגה, השר עזר וייצמן (שהפגין, אגב, מצב רוח מרומם להפליא), וראש מטה ההסברה שלה, נסים זווילי (שהפגין, אגב, מצב רוח ירוד ביותר). הפרסומאים של המערך, שנתנו ידם במעל, היו משה תאומים ואריה רוסנברג. לאיזון התמונה קיבלנו גם את ד"ר מינה צמח מ"דחף" ואת פרופ' סטיב כהן, מ"גרסימה". על מלאכת הפענוח ניצח דן שילון.

המטרה היתה להניח לעניינים הגדולים – לתפיסות המדיניות, הכלכליות והחברתיות של המפלגות – ולהתמקד בניואנסים הדקים, שאולי הם שהביאו לנבירת הגרם מצד זה לאחר הכריעו את הכף. "יש גנראלים שאומרים שהפסידו כי לא היה להם מספיק ציוד. יש גנראלים שאומרים שניצחו למרות שלא היה להם מספיק ציוד. אני שותף לכך שלמערך יש היום 39 מנדטים ולא 42 או 43 כפי שציפינו", אמר וייצמן.

דבר אחד היה ברור מעל לכל צל של ספק – אחד הכשלונות הגדולים של בחירות 88' היה העובדה שאף סקר לא צפה, ואפילו בחלומות הפנטסטיים ביותר, את עלייתם המטאורית של הדתיים. "ראינו ולא ראינו את התהליכים", אמרה ד"ר צמח. "אבל בואו נזכור", היא אינה שוכחת לטפוח לעצמה על השכם, "שלגבי המפלגות הגדולות נתנו תחזית מדויקת".

מילוא הודה שהצהרתו של וייצמן במיגזר הערבי סייעה לליכוד. "אנחנו לא התווכחנו עם האנשים, אלא עם התפיסות. רצינו להבליט את העובדה שמדיניות המערך תוביל בהכרח להוועידה בין־לאומית, מדינה פלשתינית וחזרה לגבולות '67. הדברים שוייצמן ביטא עזרו לנו להבליט את העובדה הזו, כמו גם הרבה דברים אחרים שאמר המערך. למשל, 'גדר האלופים'".

גורם נוסף שהביא לדעת מילוא את הנצחון לליכוד היה פגישת פרס־חוסיין בהנחייתו של טד קופל. לטענתו, היה זה מפגש פאתטי ומגוחך, ששימש כלי ביד הליכוד להכשת המערך. "כמובן, מה שהדריך את העניינים במהלכים זריזים יותר היתה עובדה, שקופל, שהוא אובייקטיבי ולא מכאן, הביע את דעתו. ניסו לנצל אותו כגימיק בחירות והוא התרעם על כך, ובצדק. על פי התחושות שלנו, השידור גרם נזק עצום למערך. לא מישהו בישראל, לא הליכוד, אלא קופל ופרידמן תקפו את פרס ואנשיו בצורה חמורה. הם אמרו שזהו טריק בחירות שנעשה בצורה מגוחכת. אילו העיתונות בארץ היתה פחות לצד המערך, גם היא היתה קורעת אותם לחתיכות. האסטרטגיה של הליכוד לשכנע את הקהל הצף והתשדיר של קופל עזרו".

וייצמן לא הסכים עם טענה זו, כמו גם עם הטענה שהפיגוע ביריחו הביא לבריחת שלושה ואולי ארבעה מנדטים מהמערך. בכלל, הוא טוען, אין לייחס חשיבות מרובה מדי לתשדירים, לפרסומות ולג'ינגלים. "הבעיה היא הרבה יותר בסיסית: מה קרה לליכוד ומה קרה למערך בהצגת הנושאים שלהם?" מבחינתו, שתי המפלגות נוצחו במערכת הבחירות האחרונה ואין משמעות להפרש בסדר גודל של מנדט אחד.

האם המערך נכשל, כפי שטענו רבים, משום שקמפיין הבחירות שלו סבב סביב אישיותו של פרס? האם ניתן להסביר את כשלון המערך בעובדה שנעשתה רדוקציה של המסרה הראשונית – ובמקום דגש על מדיניות המפלגה, עסקו באישיות אחת ויחידה? משה תאומים – "האיש שכולם אוהבים לשנוא עכשיו", כפי שהגדיר דן שילון – דוחה טענה זו מכל וכל. מחשבות מסוג זה הן איוולת, לדבריו: "גם אם היו מבקשים ממני היום לבנות קמפיין, הייתי בוחר בשמעון פרס. עסקנו במי שמתאים יותר להיות ראש ממשלת ישראל בממשלה הבאה". בכלל, הוא מוסיף, אין

(המשך בעמוד 8)

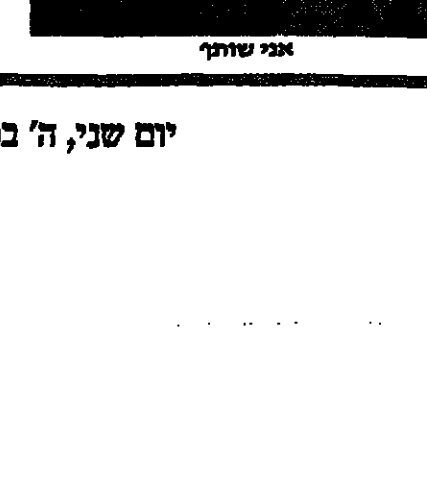

אני שותף

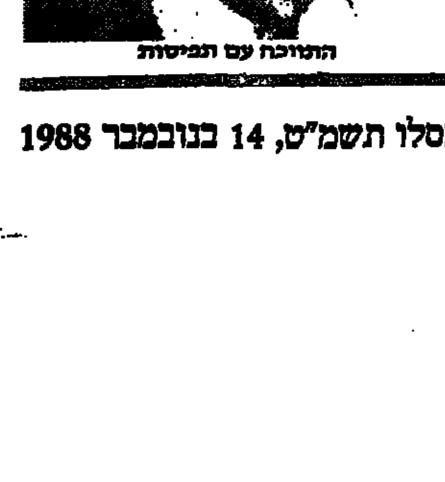

התווכחנו עם התפיסות

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

לזכור

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר ברית האיגודים המקצועיים המערב־גרמנים ארנסט ברייט היו מאוחדים בדעתם לגבי חשיבות זכרון השואה, כבסיס להמשך היחסים בין גרמנים ויהודים – הדבר בלט בדברי הסיכום שלהם בסמינר היסטורי שנערך במינכן, למחרת יובל ליל הפרעות. על מקום פרעות נובמבר בתולדות גרמניה והיהודים הגרמנים הרצה פרופסור ריינהארד בירום מהאוניברסיטה הטכנית בברלין, ועל הנושא "גרמנים ויהודים מליל הפרעות ועד היום" – ד"ר שלמה שפיר. עקיבא לוינסקי סיפר על ביקורו האחרון בגרמניה ב־1939, ערב פרוץ מלחמת העולם השניה. חברת הוועדה המרכזת רעיה רטיג היקשתה, מדוע לא היתה בגרמניה תנועת התנגדות כמו בארצות השכנות, וחיים ליכטנברג שאל, לאן נעלמו אנשי הרוח בעלי המצפון. יוחנן רמתי, נציג הליכוד במשלחת, הסב את תשומת הלב לנימה האנטישמית בעתונות המצרית חרף חוזה השלום.

בעזרת השם

המלך חוסיין חוגג היום את יום הולדתו ה־53. לכבוד המאורע חנך המלך בראשית השבוע תחנת שידור חדשה באחד האתרים בירדן וכן מוזיאון למטבעות עתיקות ברבת עמון. באותו בטקס הפתיחה אמר המלך – שחזר זה עתה ממסע גיוס תרומות ממדינות המפרץ הפרסי – שלדעתו ירדן תתגבר על המשבר הכלכלי הפוקד אותה כפי שהתגברה על משברים דומים בעבר.
דן אבידן

אקטואלי

כולם היו שם, מנשיא המדינה ומטה. שם – פירושו בביתם של רחל וישראל פולק (בתמונה), במוצאי־שבת, במפגש רעים. זה לא נאמר במפורש אך אפשר להניח כי האירוע החברתי נערך לכבוד הענקת תואר דוקטור לשם כבוד למארח. כל הקרואים באו כמעריכים ואוהבים אותו. דיברו שם הרבה פוליטיקה (קואליציה, קואליציה). עזר ויצמן ציטט את אביו שציטט את שמריהו לוין שאמר כי "העם היהודי הוא עם חכם רק אין לו שכל". כמה אקטואלי.

יומולדת

הנסיך צ'רלס חוגג היום את יום הולדתו ה־40. הנסיך ואשתו חזרו אתמול מביקור בן 5 ימים בצרפת. הנסיכה דיאנה שבתה את לב הצרפתים בהופעתה האלגנטית, והנסיך צ'רלס – באגמוג בצרפתית הנונה. בפתח ביקורם, אשר הצרפתים התיחסו אליו כאל ביקור ראשי מדינה, קיבל את פניהם ראש ממשלת צרפת ונפרש לפניהם שטיח אדום, אשר תאם את חליפתה האדומה של הנסיכה, בסגנון הקלאסי של מהכנות האופנה קיקי שנל. בארוחת הערב שערך לכבודם נשיא צרפת בארמון אליזה, לבשה הנסיכה שמלת ערב לבנה בוהקת, והנסיך דיבור על חזונו – אירופה מאוחדת עם ערכים משותפים. הנסיך מוולס, אשר מבטא תכופות את השקפותיו, השנויות במחלוקת, על ארכיטקטורה, שיבח את צרפת על ששמרה על אחידות עריה וחוקקה חוקים לשימור המורשת הארכיטקטונית והתרבותית. בטקס יום הזכרון לחללי שתי מלחמות העולם הניחו הנסיך והנסיא פרנסואה מיטרן זרים על קבר החייל האלמוני – מהווה יוצאת דופן כלפי מי שאינו צרפתי.
דליה שחורי, לונדון

בטקס הזכרון ל"ליל הפרעות", שנערך בשבוע שעבר בדכאו מטעם האיגודים המקצועיים הגרמניים – (מימין לשמאל): מזכ"ל ההסתדרות **ישראל קיסר, ארנסט ברייט**, ראש ברית האיגודים המערב־גרמניים **והארי סיש**, ראש ברית האיגודים המזרח־גרמניים.

אין מקום לחשש

הפיסיקאי הסובייטי אנדריי סחרוב חזר והצהיר כי יש לתמוך במדיניות ה"פרסטרויקה" של מיכאיל גורבצ'וב. במהלך נאום קצר שהשמיע ביום שישי באקדמיה למדעים של ניו־יורק, הטעים חתן פרס נובל לשלום, כי מדיניות הרפורמות הסובייטית החדשה "זקוקה לתמיכה". "אין מקום לחששות בעולם המערבי שמא תצליח מדיניות הפרסטרויקה, יש לחשוש מכשלונה". אם אכן ייכשלו הצעדים לחולל רפורמה בכלכלת ברה"מ, יצטרכו מנהיגי הקרמלין לחתור להתפשטות מחוץ לגבולות ארצם, מה שיהיה מסוכן יותר מכל המזימות הסובייטיות בחו"ל בעבר. סחרוב נתקבל בהתלהבות. יואל ליבוביץ, אחד מחברי ועד המדענים למען זכויות האדם באקדמיה של ניו־יורק התחבר עמו כמה וכמה פעמים ואמר: "זה חלום, זה חלום שהפך למציאות". בהתייחסו לביקור סחרוב בארה"ב. סחרוב, שזה לו הביקור הראשון מחוץ לגבולות ברה"מ, קיבל בשבוע שעבר בניו־יורק את פרס זכויות האדם שהוענק לו ב־1973.

צוננים

נאנסי רייגן אומרת, כי ראיסה גורבצ'וב, רעיית המנהיג הסובייטי, היא לא מנומסת "לפי הסטנדרטים שלנו". שתי הנשים נפגשו בז'נבה, וואשינגטון ומוסקווה במהלך השיחות שקיימו בעליהן ובדיווחי העיתונות נאמר, כי שררו ביניהן יחסים צוננים. "מן הראוי לציין שאנו באות משתי תרבויות שונות לחלוטין וניסינו להיפגש זו הפעם הראשונה. ייתכן שצד אחד אינו מבין מה מתרחש אצל הצד השני." אמרה האמריקאית והוסיפה, "אני סבורה שהקדישו תשומת־לב רבה מדי לכל העניין הזה". הדברים נאמרו בראיון ל"לוס אנג'לס טיימס", שנערך בבית הלבן ב־18 באוקטובר, על־פי הסכם שקבע, כי הערותיה של גבסי רייגן לא יפורסמו לפני שיתקיימו הבחירות לנשיאות.

מסכימים

הבמאי הבריטי סיר ריצ'רד אטנבורו עומד להפיק סרט על חייו של צ'רלי צ'פלין (בתמונה) לאחר שמשפחתו של גדול קומיקאי הסרט האילם הסירה את התנגדותה לכך. הוא יגיע בינואר להוליווד להכנת התסריט ולעריכת תכנית הצילומים. מפיקת הסרט תהיה חברת יוניברסל סטודיוס, שהקציבה למטרה זו 75 מיליון דולר. צ'פלין, שבאפריל ימלאו 100 שנה להולדתו, ניהל חיים סוערים. נישא 4 פעמים ונודע בריבוי פילגשים. את חייו המקצועיים החל בגיל 8 כרקדן בלונדון. בגיל 21 היגר לארה"ב ועשה יותר מ־70 סרטים קצרים בטרם הקים חברת סרטים משלו, "יונייטד ארטיסט". בגלל התנגדותו הנמרצת למקארתיזם, נאלץ צ'פלין לעזוב את ארה"ב ב־1952 היגר לשוויץ ומת שם ב־1977 והוא בן 88.

נתונים

פסל הברונזה של דגה, "רקדנית קטנה בת 14" הוצע אתמול למכירה פומבית בניו יורק. בתמונה: מרילין מונרו בצילום ישן של ג'יש לגאן, מתבוננת בפסל בביתם של ויליאם ואדית מאייר גץ, שברשותם נמצא אוסף מרשים של אמנות מודרנית.

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

מפלגת העבודה למען יהודה ושומרון

תוצאות הבחירות לכנסת ה־12 הן מכה נוספת לאופציה הירדנית ששבקה לחלוטין בשנה האחרונה. אין מנוס ממסקנה מדינית חד־משמעית שבמציאות המדינית של 1988 אין כל סיכוי לקדם את הגישה של "שטחים תמורת שלום". עתה העיתוי הטוב ביותר להודות בכך.

במילים אחרות, מפלגת העבודה חייבת לאמץ גישה מדינית חדשה ביחס ליהודה ושומרון. עיקרה של גישה זו צריך להיות: ייזום חזית לאומית ומאמץ לאומי למען החלת ריבונות ישראל ביהודה ושומרון תוך יציאה מרצועת עזה בהקדם ופעולה לצמיחתה כעיר־מדינה נוסח סינגפור או אמירות מוסלמית נוסח בחריין. מפלגת העבודה תציע שתבלי ישראל וחבלי יהודה ושומרון יעוצבו יחדיו כפדרציה מדינית וכלכלית נוסח שוויץ שתושתת על מערך של קנטונים יהודים וערבים שייכונו משני עברי הקו הירוק. משמעה של תפיסה זו היא, מחד, שינוי גישתה של מפלגת העבודה בנושא ההתנחלויות ביהודה ושומרון עד לכדי תמיכה בהתיישבות יהודית המונית בחבלים אלה ובמקביל, יוזמה רחבה לטיפוח דיאלוג מדיני עם האוכלוסיה הפלשתינאית בשטחים למען פיתוח דו־קיום משותף בין הרוב היהודי והמיעוט הערבי בארץ ישראל אשר נגזר עליהם לחיות יחדיו.

רבים יראו בקביעות אלה סטיה חדה ביותר ממצע מפלגת העבודה. ייקבע, אין מנוס מכך בשל ההקצנה שחלה בירדן ובקרב הפלשתינאים ההופכת את מצע מפלגת העבודה הנוכחי ללא מציאותי ובלתי־ניתן לקידום. זאת ועוד, על בסיס של גישה מדינית חדשה זו יכולה מפלגת העבודה בנקל להרכיב את ממשלת ישראל החדשה. *ההסתדרות הכללית, התק"ם, חברת העובדים* ושאר זרועות תנועת העבודה ייטיבו עם עצמם, עם מפלגת העבודה ועם המדינה כולה במידה ויאמצו בהקדם גישה מדינית חדשה ונועזת זו.

אריה הס
חבר הוועדה המדינית
של מפלגת העבודה

העבודה לממשלת אחדות

המאבק על שלום וביטחון הוא המאבק המרכזי העומד לפני המדינה ב־4 השנים הקרובות. מאבק זה לא יוכרע בהחלטה גדולה אחת כמו ועידה בין־לאומית כן או לא, אלא באלפי הכרעות קטנות של האנשים העושים בשטח, תוך ניצול הזדמנויות שונות שעשוי להביא לנו העתיד.

אלפי ההכרעות הקטנות הללו וניצול או אי־ניצול ההזדמנויות שיביא העתיד תלוי בעיקר באנשים שישתתפו בממשלה ושישאו בתפקידי שיא בה. הוא לא ישפע כלל מדעותיהם ודבריהם של אנשים היושבים באופוזיציה, גדולה ומכובדת בכל שתהא. יוזחה

במצב הנוכחי חשובה יותר ישיבתה של מפלגת העבודה בממשלת אחדות תוך מאמץ יומיומי להטות את ההחלטות הקטנות קצת יותר לכיוון הנכון, מאשר ישיבה יוקרתית ועקרה באופוזיציה.

רבין כשר הביטחון וצוות של שרי המערך כשותפים בהחלטות היומיומיות של הממשלה יתנו לנו יותר שלום וביטחון, מאשר החלטות מעשיות בתחומים אלה בידי ממשלה ימנית קיצונית.

רצינו בהרבה שלום והרבה שפיות. את זאת לא העניק לנו הבוחר. הברירה העומדת לפנינו היום היא – קצת יותר שלום וקצת יותר שפיות וזאת נשיג כשהמערך יהיה בממשלה. אני קורא איפוא למפלגת העבודה ללכת לממשלת אחדות.

גרי גולן
קיבוץ חולתה

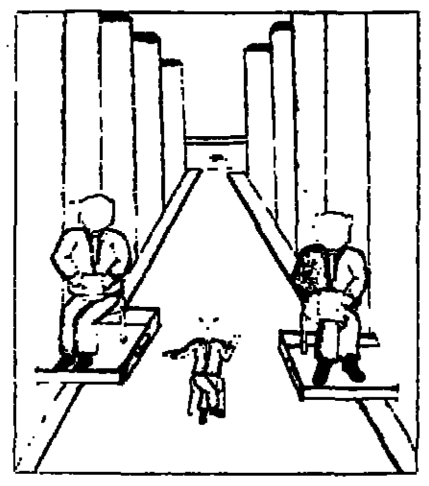

מה באמת רוצה הבוחר?

קומץ פוליטיקאים, מימין ומשמאל, כמעט הצליח להחדיר בעם הזה רגשי אשמה על שכבה קרה לו. "זה היה רצון הבוחר", הם מתחסדים ומתחרים במאמצים להשליט עלינו מיעוט של חרדים, שרובם אינם ציונים כלל, ואין להם כל זכות לקבוע את אורחות חיינו במדינה שהקמנו ללא תרומה מצידם.

למעשה, לא רצה הבוחר לתת את השלטון הבלעדי במדינה לא לליכוד ולא למערך. העם לא היה בעד הקיצוניים משני הצדדים, והנה עכשיו מנהלים ראשי המפלגות מו"מ דווקא איתם, כל אחת מהן מנסה לכפות עלינו את מה שאמרנו בפירוש שאיננו רוצים.

למה אי־אפשר לקיים ממשלה שבה ישתתפו רק שתי המפלגות הגדולות, אשר קיבלו יחד 65% מקולות הבוחרים? הקרקע לכך תוכשר אם כל אחת מהן תבין, כי היא מוותרת לפי שעה על הגשמת דרישותיה הקיצוניות, יהיו חיוניות בעיניה ככל שיהיו...

יכריזו איפוא ראשי שתי המפלגות הגדולות, כי בארבע השנים הבאות ישתפו פעולה בנושאים שעליהם יש קונצנזוס: שינוי שיטת הבחירות, צמיחה כלכלית, הבראת מערכת הבריאות, קידום החינוך, שיכון, בלימת הקטל בדרכים. ממשלה זו תכהן קדנציה מלאה, ולא עד לשינוי שיטת הבחירות בלבד.

נגה מרון
רמת גן

עוד קצת אמת

מרתק נראו ההולנדים בעינינו – היהודים – כשייכים לגזע המלאכים, כחסידי אומות העולם ולא אמרתי "הולנדים" אלא "ההולנדים", כלומר, כולם. והנה טוען שמואל הכהן ("דבר" 26.10.88), שאין הדברים בדיוק כך. כלומר, שהמציאות היא אחרת. ואולי אוסיף אני, שפשוט אסור להכליל.

תודות למפעל הבין־לאומי של ערים תאומות, זכתה עירנו כפר סבא בעיר־אחות בהולנד, ומשנות השבעים אנחנו מנהלים בינינו יחסים קרובים בשילוח משלחות, באירוח והתארחות בבתי המארחים, וכל מה שמתבקש מכך. בזכות הקשרים האמיצים שקשרה משפחתי עם אחת המשפחות הנהדרות משם, עלה בידי להכירם קצת לפני ולפנים – מכל הבחינות.

הנה כבר בפגישה הראשונה בינינו, שם, בבית המארח, כשניסיתי להביע במילים חמות את רחשי ליבנו, הישראלים, למפגש הזה, אמר לי מארחי הצעיר: "אל תגידי ההולנדים, אלא אמרי הולנדים – כלומר, לא כולם. ואל תגידו הצילו את היהודים, אלא הצילו יהודים". אז תמהתי על המעטת המעשה, כפי שאנחנו ידענו אותו, אבל בוודאי שידידי ידע טוב ממני את האמת לאמיתה.

בהזדמנות שניה אמרו לי מארחי, כי ההולנדים נוהגים להסות אוזן ומגישים עזרה למי שרע לו והוא צועק. פעם זה ליהודים, פעם אחרת לפולנים. וכך גם אנשי אש"ף נכללים בקטגוריה זו. כך שהאמת טמונה בין הסיפורים, כי היו כאלה והיו גם אחרים.

יש לציין, שההולנדים המשתייכים למעגל מכרינו וידידינו, הם לעיתים ציונים טובים ו"יהודים" בגישתם, ומפתיעים גם אותנו ברגשותיהם החמים המופנים אלינו.

תמר כהן
כפר סבא

אני מאשימה

אני מאשימה את ועדת הבחירות המרכזית לכנסת על יחס של זלזול, על גרימת עוול, על הצלפה אלימה במאות או אולי באלפי נכים, מרותקים לכסאותיהם, או למיטותיהם, שאתם שללתם מאיתנו את הזכות האלמנטרית להצביע לכנסת.

מדי ערב שמעתי בטלוויזיה את אלברט כהן מכריז בטון חגיגי: "לכל אזרח זכות להצביע. המצביע – משפיע". נעשו סידורים מסידורים שונים להבטיח הסעה למי שנמצאים הרחק ממקום הקלפי שלהם, לחיילים ולחיילות, ולאסירים בבתי־הכלא. ורק לנו מוכי־גורל – לא ראגו כלל.

כל התירוצים וההנמקות ששמעתי – אינם עומדים בפני העוולה הנוראה שנעשתה לנו.

חמדה לוינטון
מחלקה סיעודית

דרך חדשה

"הדרך לפריצת הדרך" היתה דרך של כישלון טקטי ואסטרטגי של מערכת ההסברה והתעמולה של המפלגה, שאחראים לה עזר וייצמן וחבורת תלמידיו, וממשיכיו של יוסי שריד, שנשאר במפלגה.

למפלגה דרוש מעתה שינוי מהותי ולא רק שיקום ארגוני. שינוי בהנהגה, בסגנון ובדרך.

עזר וייצמן הוריד את המערך מהשלטון פעמיים. פעם ראשונה כאשר היה ראש המטה של הליכוד ופעם שניה כשהיה ראש המטה של העבודה.

אם אין ברירה, על חברי מפלגת העבודה לרדת לאופוזיציה ממלכתית במדינה ולבניית אופוזיציה פנימית במפלגה.

מתי דויד
רמת אפעל

לפני 60 שנה

ארכאולוגיה

ד"ר א.ל. סוקניק חקר מערת־קברים יהודית שהיתה פתוחה מזמן בנחל קדרון. במערה נמצאו גלוסקמאות שאחת מהן נשאה את הכתובת שמי ביריהוסף. הגלוסקמאות עברו לאוסף הארכאולוגי של האוניברסיטה.

קונצרט אחר

האחיות מרגוזי בנטביטש תלמה ילידבנטביטש עם רבקה בורשטיין אורבך נגנו בקונצרט בתל־אביב. התכנית כללה נגינת דואטים לכנור ולצ'לו והקסימה את הקהל. האחיות בנטביטש תחלנה בקרוב בפעולתן הפדגוגית המוסיקלית בתל־אביב.

לפני 40 שנה

מצב "כיס פלוג'ה" מחמיר

"כיס פלוג'ה" המכותר כליל הוחמר. לאחר כיבוש עראק סואידן ובית עפא, נוספו פיות נוספים למחנה הנצור המונה כ־2500 איש. שמועות מוסרות שהגיים המכותר עומד להגיח את נשקו בכל רגע.

בניית הפרלמנט הישראלי

מתכננים תכנית לבניית הפרלמנט בו תנוהל האסיפה המכוננת ובה ישבו 120 הצירים. קרוב לוודאי שבקרוב תאשר מועצת המדינה את חוק הבחירות. הבחירות עצמן תתקיימנה ארבעים ושמונה יום אחרי אישור החוק.

בולים

אהרון קלוג בבולי פרס נובל

מאת אריה לינדנבאום

אין ספק שבולים לכבוד יהודים מקבלי פרס נובל הם פרק נכבד באלבום בולי "יודאיקה" ולא רק איכותית. זה כנים ששוודיה וגם מדינה אחרות מנפיקות בולי דואר לכבוד מקבלי פרס נובל וביניהם לא מעט יהודים. דואר שוודיה נהג להנפיק בולים כאלה לכבוד אישים שזכו בפרס נובל מראשיתו, כך, שהבולים הראשונים התייחסו לבעלי פרס נובל מלפני עשרות שנים. באחרונה אנו עדים לבולים עם בעלי פרס נובל גם מן השנים האחרונות וקרוב היום שנראה בוודאי את ש"י עגנון ונלי זקס בבולי שוודיה.

השנה צפויים 4 בולים לכבוד מקבלי פרס נובל ביניהם בול אחד עם דיוקן אהרון קלוג, בעל פרס נובל משנת 1982, יהודי.

אהרון קלוג הוא יליד דרום אפריקה (1926), שחי ופועל באנגליה ובעל קשרים הדוקים עם מדענים במכון וייצמן ברחובות.

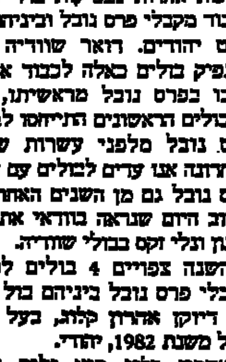

קלוג קיבל את פרס נובל על גילוי ופיתוח מיקרוסקופ אלקטרוני שאיפשר להבחין בחלבונים ותמצות גרעיניות. את הפרס הוא קיבל בשנת 1982.

גם שאר הבולים שבסידרה מוקדשים לבעלי פרס נובל בתחום הכימיה: האמריקאי פרנק ואלארד ליבי, שזכה בפרס בשנת 1960 על המצאת שיטה לשימוש בפחמן 14,

בגילויים ארכיאולוגיים, גיאולוגיים, גיאופיסיים ושטחי מדע אחרים: המערב גרמני – קרל ציגלר, יחד עם האיטלקי ג'יוליו נאטה שזכו בפרס בשנת 1963 על גילוייהם בשטח פיתוח הפלסטיקה ואהרון אחרון, המדען הבלגי, יליד רוסיה – איליה פריגוגין שתרם במחקריו תרומה גדולה בחקר מקור החיים על כדור הארץ.

הופיע קטלוג "מישל" 1989

עונת הקטלוגים מביאה עימה קטלוגים חדשים והאחרון שקיבלנו פרסים עליו הוא קטלוג "מישל" הגרמני, המופיע בכרכים רבים ומקיף את בולי כל העולם. "מישל" הוא מן הקטלוגים הנפוצים ביותר. הוא בשפה גרמנית ומופיע בחלוקה מיוחדת במינה:

גרמניה המערבית, מזרח גרמניה בכרך אחד ומדינות מערב אירופה בכרך נפרד ושניהם מופיעים כל שנה.

בתדירות שונה מופיעים כרכים מיוחדים למדינות צפון אמריקה, דרום אמריקה, המרכז, נסיכויות המפרץ הפרסי, אפריקה, אוסטרליה ואוקיאניה, אסיה וכן כרך אחד לבולי כל העולם. נוסף להלוקה זו מופיעים קטלוגים של "מישל ספציאל" לבולי שווייץ וליכטנשטיין, אוסטריה, אנגליה, גרמניה ואף קטלוג מיוחד לגיליונות־מזכרת (בלוקים).

הכנס השנתי נדחה לדצמבר

הכנס השנתי של בולאי ישראל 1988 נדחה מסיבות שונות לדצמבר 1988. הכנס יערך בתל־אביב ולעצמתות תישלח הזמנה מיוחדת.

בתכנית הכנס הרצאות, שאלות ודיון בנושאים אקטואליים בהשתתפות אנשים מרכזיים מטעם ההתאחדות, השרות הבולאי ורשות הדואר.

הכנס ייערך בעילה של 50 שנה להתאחדות ו־40 שנה לעיתון הבולאי הראשון של התאחדות בולאי ישראל.

מבצע אחיד ב־17 מדינות

מבצע בולאי מיוחד במינו צפוי השנה בבת אחת ב־17 מדינות וטריטוריות. במלאות 300 שנה לחברת הביטוח "לויד" יונפקו בולים בנושא ביטוח ובמיוחד ביטוח ימי ב־17 מדינות – בכל אחת לפחות שני בולים.

המדינות: אסונסיון, בהמס, ברבדוס, ברמודה, פוקלנד, ליבריה, מלאווי, איי ניירים, סט. הלנה, סט. לוציה, סיישלס וויל סייסל, וגואמו, תריסטיאן דה קונה, ג'ורג'יה הדרומית ואיי שלמה.

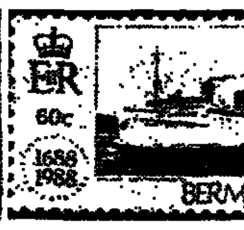

במויות בולים שמכירתם הופסקה

הבול	ערך נקוב שייח	הכמויות שנמכרו (באלפים)
יום הזכרון תשמ"ז	0.20	1,430
עיד אל פיטר	0.30	1,464
מוסדות יהודיים בארה"ב (היברו יוניון קולג')	0.50	1,023
מוסדות יהודיים (בית המדרש לרבנים)	0.50	1,148
מוסדות יהודיים (אוניברסיטה ישיבה)	0.50	782
"אמריפקס 86" בארה"ב	3.–	231
עיד אל נבי סבלאן	0.40	1,981
בול "לא לגזענות"	0.60	1,182
בול יוסף שפרינצק	0.80	1,254
נמל התעופה בן גוריון	0.90	1,096
מועדים לשמחה התשמ"ז	0.20	1,396
מועדים לשמחה התשמ"ז	0.40	2,011
מועדים לשמחה התשמ"ז	0.90	1,146
100 להולדת בן גוריון	1.–	1,223
גליון תערוכת "נתניה 86"	3.–	208
יובל השירות המטאורולוגי	0.50	1,238
בול נצרת	0.70	1,076
הוברמן וטוסקניני (1.50+1.50)	3.–	912
עופות מן המקרא	0.30	1,287
עופות מן המקרא	0.40	1,293
עופות מן המקרא	0.50	1,304
עופות מן המקרא	0.80	1,344
גליון מזכרת – עופות מן המקרא	3.–	201

היובל העגום

(המשך מעמוד 7)

לקחי השואה נודעה חשיבות מיוחדת לטקס הזיכרון שערכה ברית האיגודים המקצועיים המערב־גרמניים בדכאו בהשתתפות ההסתדרות ובנוכחות יו"ר האיגודים המזרח־גרמניים ונציגים מאיגודים מקצועיים רבים ממערב וממזרח. יו"ר הדג"ב ארנסט ברייט הציע באותו מעמד להקים בגרמניה יד זיכרון לשואה, ועל אף התייחסותם המודגשת של ישראל קיסר ושל המארחים ל"עבר שלא יחלוף" שווה הטקס תקווה באשר לקידום יחסי־הגומלין בין שתי תנועות העבודה בעתיד.

החידוש העיקרי באירוע היה השתתפותו של ראש האיגודים הקומוניסטים במזרח־גרמניה הארי טיש, שהוא גם חבר בכיר בפוליטביורו במזרח־ברלין, בטקס הזיכרון. כמו דוברים אחרים בטקס הזיכרון במזרח־גרמניה ציין טיש את מחאת המפלגה הקומוניסטית המחתרתית בנובמבר 1938 נגד הפרעות, הזכיר את הסולידאריות של "ההתנגדות האנטי־פאשיסטית" עם היהודים, ומנה את כל מה שנעשה באחרונה במדינתו בשימור בתי־קברות ובשיקום בית הכנסת והקמת מרכז תרבות ברחוב אורניינבורג שבמזרח־ברלין. את ישראל לא מצא לנכון להזכיר.

רבים מהמארחים היו מאוכזבים מהעדר "גלאסנוסט" בדברי האורח הקומוניסטי רב־המעלה, ופרשת יינינגר שהתפוצצה למחרת אותו טקס נתנה לעתונות המזרח־גרמנית הזדמנות נוספת לתקוף את השותפה־היריבה המערב־גרמנית. ואולם עם כל המגבלות הללו ספק רב אם לפני שנה־שנתיים ניתן היה להעלות על הדעת מפגש משולש כזה בין ראשי האיגודים המקצועיים של שתי הגרמניות ושל ההסתדרות, ולעובדה זו כשלעצמה יש משמעות חיובית.

מחפשים את הרוצח

(המשך מעמוד 7)

החלטה אחת שנגעה לאסטרטגיית התעמולה, שהצא אינו שלם אתה בצורה מלאה.

בשלב כלשהו נטה הדיון לפסים מגוחכים, והמשתתפים פנו לעסוק בשאלה לאיזו מן המפלגות היתה נקודת פתיחה נמוכה יותר. משהו בנוסח: מי היה יותר מסכן ויותר דפוק? ושוב, כנראה, הדבר היחיד שמוסכם כאן, הוא עניין הדתיים. אורי סלע הודה, שאילו צפו הסקרים את עליית הדתיים, היה נותר חסר אונים ולא היה מסוגל למצוא שימוש הולם בנתון זה.

תשדירים מוצלחים יותר ומוצלחים פחות היו לשתי המפלגות. לשאלתו של שילון, איזה משדר של המערך הזיז לו משהו בבטן, ענה מילוא כי שני תשדירים עשו זאת: המשדר על ועידת "חרות", והמשדר "הבטחנו – קיימנו", שבו הציג המערך כיצד ביצע את שני הנושאים שהבטיח לטפל בהם – הורדת האינפלציה והיציאה מלבנון. שני אלה, התוודה מילוא, היו משדרים חזקים שפגעו במטרה.

המשדרים המוצלחים ביותר היו אלה שעשו שימוש באלמנט ההפחדה, והטלוויזיה היתה האמצעי האידיאלי לכך. המדיום הטלוויזיוני, אומר רוטנברג, הוא אמצעי הפחדה יעיל ביותר. הוא עובד על האספקט האמוציונאלי של העם. מאידך, כאשר מעוניינים לשכנע באמיתותה ויעילותה של תכנית כלשהי, או כאשר מעוניינים להשחיל פתח תקווה, כוחו של המדיום הנ"ל יורד פלאים.

סלע: "מבחינה אמוציונאלית המערך פתח בנקודה הרבה יותר טובה. היה לו משהו שנראה דינאמי. לעם היתה תחושה שצריך לעשות משהו בנוגע לאינתיפאדה וזה פעל על האמוציות של הציבור. בסך הכל לא היה ממש אף באחת מהתכניות (של המערך ושל הליכוד). כולנו יודעים שהרבה יותר קל לפרסם מוצר כשיש משהו חדש. אנחנו היינו במצב הרבה יותר קשה. יכולנו רק לומר שהאריזה החדשה ריקה מתוכן".

זו היתה בעיית הבעיות של קמפיין הליכוד. אולם למערך לא היה קל יותר. תאומים: "היה לי קשה להתמודד עם קופת חולים בשבוע הראשון, עם סאבה בשני, עם 'כור' בשלישי, עם הפיגוע בלבנון ברביעי, עם הצהרות עזר וייצמן בחמישי, ועם נושא ירידו בשבוע האחרון". עם זאת סיכם זוהילי את מערכת ההסברה, שהוא היה מופקד עליה, כמוצלחת מבחינתו. "ההתלבטויות שלי היו אם לקחת את הסקרים בחשבון או להתעלם מהם ולנהל את מערכת ההסברה לפי תחושות של פוליטיקאים. ההחלטה שלי, להתבסס על שני הדברים יחד, התבררה כהחלטה נכונה. היה שימוש נכון באינטואיציה ובנתונים מספריים".

בבחירות הקודמות, כזכור, תיכלו אמנים את תשדירי הבחירות. כך התענג הציבור על ספי ריבלין, שהופיע מטעם הליכוד, והתבדר באמצעות "הגששים", שהופיעו למען המערך. האם היה מקום לשילובם של אמנים במערכת הבחירות האחרונה? צמח: "אם המטרה היתה למשוך אחרי צפייה גבוהים יותר, אז כן. אבל האמנים לא העבירו שום מסרים, אלא הסיטו את תשומת הלב מהמסרים האמיתיים". וחתם רוטנברג: "השתחררנו הפעם מאלמנט הבידור. אני מקווה שבבחירות הבאות נפסיק את השימוש באלמנט ההפחדה".

ב"פינג־פונג" בין שילון לשר יצחק מודעי אמר האחרון: "לא חשוב כמה גולים נכבוש מכל צד, חשוב הנצחון. נכון, לא אל הילד הזה בדיוק התפללנו, אבל זה בכל זאת ילד".

של היום הוא חדש

אופוזיציה / גרשון זק

עלבון וביזוי

להיות אופוזיציה בונה אך תוקפנית, בלי לפזול לשלטון. לספר לעם את כל האמת, ובלשון בוטה. אופוזיציה תורה היא

מעשה ביהודי, סוחר בעיירה, שצריך היה להגיע לעיר המחוז בענייני עסקיו. שכר לו מקום ישיבה בעגלה הנוסעת לשם. אך יצאו את גבולות העיירה והנה שטח בוצי לפניהם. ביקש העגלון מהנוסעים לרדת מהעגלה. יצאו מן הביצה והגיעו למורד של ההר. ביקש העגלון מן הנוסעים לרדת, שמא לא יוכלו הסוסים לעצור במדרון. לא עבר זמן רב והגיעו לעליה. שוב ביקש העגלון מהנוסעים לרדת ולעזור לסוסים למשוך את העגלה במעלה ההר.

כשהגיעו למחוז חפצם, אמר הסוחר לעגלון: אני לא כל־כך מבין את העניין. מילא, אתה נסעת, אני מבין: פרנסתך היא. אני נסעתי, כי תקווה יש לי לעשות כאן עיסקה טובה. אבל את הסוסים למה טחבת לכאן?

הרבי שוחר השלום מכאן, הרב שמתיר נדרים בעזרת חבורת לובשי שחורים מכאן, והרב הספון בהיכלו בברוקלין ומשדר ציוויים משיחיים לצאן מרעיתו משם – על־פיהם תישק הדמוקרטיה הישראלית? „אנחנו נעשה" – אומרים חסידיהם – „מה שהרבי יצווה". הגדיל לעשות אחד החסידים השוטים שהודיע, כי לא הם, שנבחרו לכנסת ועתידים לקבוע גזרות, לא הם כי אם שליחים מטעם הרבי ינהלו את המו"מ. הם אף לא יהיו באותו מעמד. הם יישבו בחוץ וודאי יספרו להם כמה מדובר.

מה זה אם לא עלבון צורב לשכל הישר וביזוי יסודות הדמוקרטיה?

במערך משחיזים סכינים. „היה כשלון בהסברה, במסר שהובא לעם". „צריך לערוך בדק בית". זה טוב תמיד. לא היום.

מאוד לא נעים לי, אבל אציג את עצמי. מאז 1945 ועד סוף שנות השישים הייתי חבר בכל ועדות ההסברה של המפלגה, ולפעמים בראשן ואני מעיד: מאז אותן שנים ועד הבחירות האלה, לא היתה הסברה אמינה כל־כך בהדגשת המסר היסודי, כמו הפעם. המסר היה חד כתער. שלום תמורת שטחים. תכנית של ארבע שנים הונחה על השולחן. תכנית מעשית. לא מבצע ארוך כאורך הגלות. תכנית עם תאריכי ביצוע.

מתי היה כזאת?

מחציתו של העם נפתתה ללכת אחרי הדיבור השקרי של הליכוד. הם הבינו את המסר של המערך ולא רצו בו. המחצית הזאת של העם נטעתה להאמין כי אפשר לספח שטחים, ובני־האדם היושבים עליהם יחזפו באוויר. זה היה הנגד. מה יכול המערך היום לתקן, לשנות? היש לו דגל אחר זולת דגל השלום?

טוב לקיים בדק־בית רעיוני. אסור לקיים בימים אלה בדק־בית פרסונאלי.

החץ השלוח אל שמעון פרס, אין מקורו טהור.

יש אנשים המתנפחים בהגיעם אל תפקיד רם ויש הגדלים עם התפקיד.

שמעון פרס נתגדל עם תפקידו.

אם וכאשר יישב המערך באופוזיציה, כדי להיות אופוזיציה בונה, יהיה עליו להיות גם אופוזיציה תוקפנית, בלי לפזול לאפשרות של לקיחת חלק בשלטון. יהיה עליו לספר לעם את כל האמת ולהציג את השלטון בכל מערומיו, ובלשון בוטה. אופוזיציה תורה היא, ולימוד היא צריכה.

קואליציה / אריה ארד

רק רבין יכול

יש להקים ממשלה רחבה בראשות הליכוד ובהשתתפות כמעט שווה של מפלגת העבודה

עכשיו מאוחר מדי ומוקדם מדי להתפלמס על תעמולת מפלגת העבודה לקראת הבחירות לכנסת הי"2. מאוחר מדי, כי החלב כבר נשפך; מוקדם מדי, כי יש משימה דחופה יותר. המשימה כעת היא להרכיב במהירות ממשלה שתשקף את רצון הבוחר. שהרי זה הכלל: במשך ארבע שנים מקבל הבוחר את דין נבחריו, ואילו בשנה הרביעית מקבלים הנבחרים את דינו של הבוחר.

מתוצאות הבחירות עולה בבירור, שהבוחר סירב לאפשר אף לאחד משלושת הגושים הגדולים לבצע את מדיניותו עד תום, אך ביקש שיגיעו לפשרה סבירה שתביא בחשבון את עמדת שלושתם. הבוחר דחה חד־משמעית את ההצעה להאיץ את התהליך המדיני באמצעות ועידה בין־לאומית – אילו רצה בכך, היה מעניק עוד כמה מושבים בכנסת למפלגות שחרתו רעיון זה על דגלן – אבל גם סירב לאפשר תנופת התיישבות בלתי מבוקרת ללא חיפוש רעיונות חדשים להאצת ההידברות על הסדר אפשרי. בה במידה סירב הבוחר לאפשר את פריצת הסטטוס קוו בענייני דת, אך גם סירב לתת את ידו לחקיקה דתית מחמירה. הציבור הישראלי מוכן למשא־ומתן ממושך להקמתה של ממשלה, ובלבד שבמהלך המשא־ומתן הזה יימצא איזון בין דרכם של שלושת הגושים העיקריים.

הדבר המעורר סלידה הוא שיש מפלגות המבקשות לנצל את כוחן לא רק כדי לעצב את דרכה של המדינה, אלא כדי להאדיר את עוצמתן הגשמית, בהנחה שזו בתורה תגדיל את הישגיהן בבחירות לכנסת הי"3.

ואולם הדבר מעורר לא רק סלידה, אלא גם מוביל למבוי סתום. ככל שמנהיגי המפלגות הגדולות רוצים בהרכבת ממשלה בראשותם, הם חוששים, בדין, מהשלכות מעשיהם בעת על דינו של הבוחר בעתיד. ויתור על תפיסות־יסוד בהשקפת־עולם יערער את האמון בכל מה שיאמר אחר כך המפריז בפשרותיו. תכופות מפסידים בחירות לא בשל תבניות־סרק מדיניות או כלכליות, אלא בשל אבדן האמון במתווה התכניות.

משום כך השאלה המטרידה כעת את הציבור היא כיצד להגיע לתכנית־פעולה מאוזנת, הפולמוס על מה שנעשה ומה שלא נעשה במהלך תעמולת הבחירות מעניין רק את הנוגעים בדבר וכמה שוחרי רכילות. מעצבי דעת־קהל, העוסקים עכשיו בפולמוס זה, מועלים בתפקידם לא פחות ממנהיגי מפלגות המחפשים דרכים לעוות את רצון הבוחר.

המשמעות המעשית של הדברים היא, שצריך להקים ממשלה רחבה בראשות הליכוד, שהיה לאחר הבחירות לגדולה שבמפלגות, ובהשתתפות כמעט שווה של מפלגת העבודה, שסיעתה קטנה אך בחבר אחד מן הליכוד. שתי המפלגות חייבות ויכולות להסכים על תכנית־פעולה מדינית, כלכלית וחברתית, ועל דרך שתביא להנהגת סיגור שיאפשר לבוחר להגיע בפעם הבאה להכרעה ברורה יותר בין אלטרנטיבות רעיוניות ואישיות.

גודל מחור והפכפך הביא לכך, שדווקא שמעון פרס אינו יכול למלא כעת תפקיד עיקרי ביצירתה של תכנית־פעולה הולמת, וגם בכך אפשר לראות דינו של בוחר. מוקדם מדי ומאוחר מדי לדון בשאלה רבת־הפנים, מדוע דווקא מנהיג שהגה לפני שני עשורים את שיתוף־הפעולה עם הליכוד, כמעט עד כדי הקמת ממשלה משותפת באמצע שנות השבעים, מדוע דווקא הוא מוצא עצמו מחוץ לתחום זה. עובדה פוליטית היא, שרק יצחק רבין יכול עתה להוביל לשיתוף־הפעולה הנגזר מתוצאות הבחירות.

רק רבין יכול להגיע עם הליכוד לסיכום שיאפשר יוזמה מדינית ההולמת את השעה, גמישות כלכלית שתאפשר את הבראת המיגזר היצרני במינימום הכרחי של מכאובים, יצירת ארח־חיים סביר בענייני דת והנהגת משטר מדיני ראוי. כיוון שכך, זכותו של רבין למלא את המשימה.

מנוחת המנצח הנשיא הנבחר של ארה"ב ג'ורג' בוש נסע לחופשה בפלורידה כדי להתאושש מהמירוץ שמאחוריו ולאגור כוחות לקראת כניסה לנעליו של האב הגדול רייגן. דיג, כך נראה, לא עושה לו טוב (צילום אי.פי.)

כשלי „העבודה" / יחזקאל דרור

מהקאדר ועד לצמרת

המערך לא עיצב מדיניות ולא העמיד צמרת שיענו על הצרכים הלאומיים ועל רצון הבוחרים. עכשיו הזמן לעשיית הניתוח הכואב אך החיוני

כשלון מפלגת העבודה בבחירות הוא המשך ישיר של המפלה ב־1977 ונובע מהעדר תהליכי לימוד נכונים, מהותיים ואלקטוראליים.

מהותית לקתה המפלגה בטעות היסטורית חמורה בהמשך דבקותה בפתרון חוסייני לסוגיה הפלשתינאית. המחשבה כי מלך ירדן יקלוט בחזרה את תושבי יהודה ושומרון ללא נסיגה ישראלית כמעט מלאה לגבולות הקו הירוק היא אשליה, שכן הדבר מבטיח את חיסול השושלת ההאשמית. יתר על כן, תכנית אלון כבסיס לבטחון ישראלי נעשתה מיושנת לאור שינויים בטכנולוגיה של המלחמה הגוררים „שדה קרב עמוק" והמחייבים חלישה בטחונית ישראלית על מרבית יהודה ושומרון.

גם הוועידה הבין־לאומית, היא מקובלת כגלגל ויתור על הדרישה הישראלית למשא־ומתן ישיר, שהיתה מקובלת כגלגל פתיחה בדינאמיקה של מעורבות המעצמות העלולה לכפות על ישראל ויתורים יתרים. אם לוקחים בחשבון שאין סיכוי לגיוס תמיכה של רוב ממשי של הציבור הישראלי בוועידה בין־לאומית – הרי שמכל הבחינות התכנית המדינית של המפלגה היא שגויה.

הדרך המדינית בה בחרה המפלגה היא טעות מכובדת הנובעת משאיפה נכונה להבטיח את אופיה היהודי של מדינת ישראל ולקדם תהליכי שלום. לא זה הדין בטעות החמורה של הזנחת התחום החברתי־תעשייתי. אין בסיסמאות שבמבצע כדי לטשטש את העובדה המרה שמפלגת העבודה, גם כאשר ראשות הממשלה היתה בידה, לא פיתחה תכנית חברתית־תעשייתית של ממש. עיקרה של מדיניות חברתית הוא בהבטחת מקומות עבודה וגידול בהכנסה לכל שכבות העם. לכך חיונית מדיניות תעשייתית שתעזור בבניין מחודש של המשק תוך דעיכת ענפים מיושנים ויצירת מקומות תעסוקה חלופיים.

זרי הדפנה של בלימת האינפלציה אינם יכולים לכסות על העובדה שכושר התחרות של ישראל נמצא בירידה ושינויים מבניים כואבים הם תנאי לצמיחה של ממש. לכך דרושה מדיניות חברתית־תעשייתית ולא הבטחות סרק על הגדלת ההקצאה לבריאות ונסיון־נפל לקיים מפעלים כושלים. תכנית חברתית־תעשייתית אמינה היא חיונית מבחינה לאומית לשכנוע הציבור ברצינותה של מפלגת העבודה כמנהיגת הלאום. שום דבר בכיוון זה לא נעשה ולא הוצג בפני הבוחר.

מהעדר תפיסה חברתית־תעשייתית נגזרת גם שמרנות בכל הנוגע להסתדרות, חברת העובדים וקופת חולים. בלי לזלזל בשיפורים שהונהגו, הם רחוקים מהתמורה הרדיקלית הנדרשת במבנים של מוסדות אלה, ובכלל זה הטלת אחריות אישית על הכשלונות. העדרה של פעולה מפלגתית נמרצת לרפורמה מרחיקת לכת בגופים אלה היא „מחדל" [illegible] פגיעה בסיכויים האלקטוראליים.

הדבקות בשינוי שיטת הבחירות כתרופת־פלא לבעיות המערכת הפוליטית הישראלית היא כשל נוסף. הרעיון אינו נכון לעצם העניין ואין בו תועלת אלקטוראלית. כמעט כל המומחים למדע המדינה בארץ אינם תומכים בשינוי שיטת הבחירות, שכן הנסיון הבין־לאומי מוכיח, כי אין בו כדי לחולל שיפורים חדים בפוליטיקה ושעצם השינוי צופן בתוכו סכנות ליציבות המערכת הפוליטית והידרדרות נוספת ברמתם של חברי הכנסת. גם אם יש אולי יתרונות בשיטת בחירות אחרת, כמעט שאין לצפות ממנה לגדולות. יתר על כן, אם בזמן ממשלת האחדות הלאומית לא היתה התקדמות לקראת שינוי שיטת הבחירות אלא במלל לבד, לא יהיו לה עתה סיכויי מימוש רבים. שינוי שיטת הבחירות והבטחת „חוקה" (גם היא הצעה מוטעית מבחינה עניינית) לא יועילו כדי למשוך את קולות הציבור.

עד כמה שלמדתי את נסיונן של מפלגות אחרות שנכשלו וחזרו ונכשלו בבחירות, אין כמעט סיכוי לבניה מחדש של מפלגה והעלאתה לשלטון ללא החלפת מרבית הצמרת. הדמוקרטיזציה במפלגת העבודה הביאה אמנם להתקדמות, אך תחלופה בצמרת היא עדיין חיונית. מרביתם של בכירי המפלגה שהובילו אותה לכשלון ב־1977 ממלאים עדיין תפקידי צמרת. מצב זה פסול מבחינה עניינית, שכן אין לצפות ממרבית הנכשלים למידת החדשנות הדרושה כדי לבנות מחדש את המפלגה ואת מדיניותה. אלקטוראלית, אין בריבוי פנים חדשות ברשימת המועמדים לכנסת כדי לטשטש את עובדת היסוד שהצמרת כמעט ולא התחדשה.

גם ה„פנים חדשות" ברשימת המערך לכנסת אינם עונים על צרכי החדשנות. שכן רובם באים מבין עסקני המפלגה הוותיקים. חמור מזאת, רבים מ„הפנים החדשות" אינם מצטיינים בכישורים הדרושים ואילו טובים מהם לא עמדו במבחן הבחירות במרכז המפלגה. אין זה אלא סימן נוסף לאוזלת ידה של הצמרת שלא ליוותה את הדמוקרטיזציה בתהליך חינוכי הולם לצורך העמידה בבחירות איכותית חדשה. בלעדיו מפלגה המונית אינה יכולה להבטיח את איכותה העניינית ואת נצחונה בבחירות בלי לפתח קאדר פעילים רציני.

בקיצור: מפלגת העבודה לא עיצבה מדיניות ולא העמידה צמרת העונים על הצרכים הלאומיים ועל רצון הבוחרים. ארבע פעמים נכשלה בבחירות ולא הפיקה את הלקחים הנכונים. אם גם הפעם נהסס מלבצע את הניתוח הכואב החיוני אזי רב החשש לשקיעה נוספת של המערך על הנזק הלאומי החמור שבכך, ועל כן חיוני לגבש קו מדיניות שיש בו באמת משום „פריצת דרך" ולהחליף את חלק גדול מהצמרת.

ארה"ב / מרים פוקס

יהודים מעדיפים את דוקאקיס

רוב המצביעים היהודים שמרו אמונים לעקרונות הליבראליים של המפלגה הדמוקראטית; מצליחנים צעירים ואורתודוכסים אהבו את בוש; נשים יהודיות – לא

פחות משליש המצביעים היהודים בבחירות לנשיא ארה"ב קיבלו בסיפוק את הידיעה שהנשיא הנבחר, ג'ורג' הרברט ווקר בוש, יישב בבית הלבן בארבע השנים הקרובות. יותר משני שלישים מתוכם, כפי שמלמדים חמישה סקרים שונים, היו מעדיפים לראות שם את מועמד המפלגה הדמוקראטית, מייקל דוקאקיס.

במערכת בחירות זו השקיעה המפלגה הרפובליקאית מאמצים ומשאבים גדולים במיוחד בנסיון לרכוש את קולותיהם של יהודי ארה"ב. העניין הרב שגילתה המפלגה הרפובליקאית בקול היהודי יש לו סיבה מעשית מאוד: אף שהיהודים הם רק 4 אחוזים מכלל בעלי זכות ההצבעה בארה"ב, הם מתגוררים ברובם במרכזים העירוניים של מדינות כמו ניו־יורק, קליפורניה ואילינוי, שמשקלן בבחירות מכריע – לכל אחת מהן מספר אלקטורים גדול מאוד. חשיבות הקול היהודי בלטה בבחירות הללו, כאשר בעזרת 78 אחוז של הקולות היהודיים ו־90 אחוז של הקולות השחורים, זכה דוקאקיס במדינת ניו־יורק וב־36 האלקטורים שלה.

את פעילותה בקרב הקהילה היהודית פתחה המפלגה הרפובליקאית כבר בראשית הקיץ, תחילה בנאומים בבתי־הכנסת ואחר־כך בפרסומים בעתונות היהודית. הם לא חדלו מלהזכיר ליהודים את תמיכתו של הכומר השחור ג'סי ג'קסון בהגדרה עצמית לפלשתינאים, ואת קשריו עם לואיס פאראחן, האנטישמי. מטה הבחירות של הדמוקראטים טרח הרבה פחות. רק כחודש לפני הבחירות התארגנה קואליציה יהודית למען דוקאקיס. בשלב הראשון פתחה במסע פרסום בעתונות היהודית ובשלב השני נקטה גם היא תכסיסי הפחדה משלה – יהודים לעולם לא ירגישו בנוח במפלגה הרפובליקאית, טענו הפרסומים, מפני שזו מושכת אליה אנשים בעלי דעות אנטישמיות. כראיה לכך הצביעו על שבעת המנהיגים מהקואליציה האתנית הלאומית, שהיו פעילים במערכת הבחירות של בוש ונאלצו להתפטר בספטמבר, לאחר שהתפרסם שהם השתייכו בעבר לארגונים אנטישמיים או ניאו־נאציים.

על־אף מאמצי הרפובליקאים הצביעו, כאמור, המוני היהודים, על־פי הסקרים, בעד דוקאקיס. כיצד רואים פעילי שתי המפלגות את ההצבעה היהודית? מתברר כי אלה גם אלה שבעי־רצון. כל מפלגה מפרשת את הסקרים כפי שנוח לה. מרטין ביומן, דובר מטה הבחירות של הרפובליקאים, אומר שהרפובליקאים ציפו שרק אחד מכל ארבעה מצביעים יהודים יבחר בבוש, ולכן מפלגתו רואה הצלחה בכך שאחד מכל שלושה בחר בו. לא כל שכן רק 15% מהמצביעים היהודים רשומים כחברים במפלגה הרפובליקאית. לפופולאריות גדולה זכה מועמד הרפובליקאים בקרב היהודים האורתודוכסים – על־פי סקר של רוברט טיטר, עורך הסקרים של מפלגה זו, שני שלישים מתוכם הצביעו בעד בוש; אוהבים אותו גם גברים יהודים בני 18 עד 44 – 46 אחוז מהם בחרו בו. לא כן הנשים היהודיות – רק 27 אחוז מן היהודיות בנות 18 עד 44 נתנו קולן לנשיא הנבחר.

בורשטיין, מהקואליציה הלאומית היהודית בוושינגטון, ארגון יהודי של המפלגה הרפובליקאית, מרוצה גם הוא. לדבריו, המפלגה הרפובליקאית פונה בשנים האחרונות ליהודים מצליחים, והסקר אמנם מלמד, לדעתו, שגברים יהודים במיטב שנותיהם ובפסגת הצלחתם תומכים במפלגה. עוד מדגיש בורשטיין, שכשליש מכספי המפלגה שגוייסו למערכת הבחירות, נתרמו על־ידי עשירים יהודים. בין הפעילים במיוחד היה המולטי־מיליונר מאקס פישר, לשעבר יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית, שגייס מיליוני דולרים למערכת הבחירות הרפובליקאית. את עזרת הגבירים היהודים לא תשכח המפלגה הרפובליקאית, אומר מרטין ביומן.

בחדרי חדרים, ושלא לציטוט, אפשר לשמוע דברים שונים מאלה שאומרים בחוץ הפעילים הרפובליקאים. רק ליהודים החוצפה להצביע נגד הרפובליקאים ומועמדם בוש, ואחר־כך לפנות לבית הלבן ולבקש תמיכה, העיר אחד הפעילים והוסיף, נסיונותיו של בוש לרכוש את הקול היהודי נכשלו, והוא מודע לכך. האם מתפרשים הדברים כאכזבה? ואולי כאתראה? מכל מקום, במחנה בוש לא כולם מרוצים.

לדמוקראטים יש סיבה טובה להיות מרוצים מהצבעת היהודים. 71 אחוז מקולותיהם, לפי הסקר של רשתות הטלוויזיה איי.בי.סי. ואן.בי.סי. ניתנו למועמד מפלגתם. לפי הסקר של הקונגרס היהודי האמריקאי, הידוע בגישתו הליבראלית, 77 אחוז מהקולות היהודיים ניתנו למייקל דוקאקיס – בתשעה אחוזים יותר משקיבל בבחירות 1984 מועמד הדמוקראטים אז, ולטר מנדייל. הנרי סיגמן, מנכ"ל הקונגרס היהודי האמריקאי, רואה בכך תעודת־כבוד ליהודי ארה"ב: בשעה שבקרב האוכלוסיה הכללית נוטות, בדרך כלל, דעותיהם של אנשים לכיוון המפלגה הרפובליקאית ככל שהם עולים במעמדם הכלכלי והחברתי, נשארים היהודים שבתוכם נאמנים לעקרונותיהם

כמעט נשיא דוקאקיס. 71 עד 78 אחוז מהיהודים תמכו בו.

הליבראליים בנושאי כלכלה וחברה. לדעתו, היהודים הצביעו בעד דוקאקיס לא מתוך לויאליות למפלגה הדמוקראטית – רק 51 אחוז מהנשאלים בסקר טענו שהמפלגה הדמוקראטית טובה ליהודים יותר מהרפובליקאית – וגם לא מתוך הערכה למנהיגותו של דוקאקיס אלא משום שהם מעדיפים את עמדות המפלגה הדמוקראטית בנושאי כלכלה וחברה על־פני אלה של הרפובליקאית.

אירא סילברמן, מנכ"ל הוועד היהודי האמריקאי, הארגון היהודי הוותיק ביותר בארה"ב, אינו יכול שלא להסכים עם עמיתו. לדבריו, הצבעה זו מאשרת את המחויבות המתמשכת של הקהילה היהודית לערכים הליבראליים של המפלגה הדמוקראטית, ואין זו סיבה לדאגה אלא לגאווה. מנתוני הסקר התברר עוד, שהיהודים לא נתפשו לחרדה מדעותיו של הכומר ג'קסון בנושא המזרח־התיכוני ולא נבהלו מקשריו עם מנהיג אנטישמי. כן לא נבהלו מהשפעתו במפלגה. אם כי 40 אחוז מאלה שהצביעו בעד דוקאקיס הביעו, בסקרים, חשש מדעותיו של ג'קסון, חשש זה לא היה גדול עד כדי להצביע בעד בוש. אדרבא, 55 אחוז מהמצביעים בעד מועמד המפלגה הדמוקראטית הביעו חשש מהימין הקיצוני, שלדעתם יש לו השפעה במפלגה הרפובליקאית.

בעתיד ידונו ודאי הרבה בסוגיית הקול היהודי. לפי שעה שתי המפלגות נראות מרוצות. ולמה לא? הרי שתיהן יצאו זוכות, האחת בנשיאות והאחרת בקול היהודי.

מינהל מקרקעי ישראל

מינהל מקרקעי ישראל, מחוז ירושלים — ערים, חברה לפיתוח עירוני בע"מ

הצעה להחכרת 9 מגרשים לבניה חד משפחתית ודו משפחתית בשכונה ט' – במבשרת ציון

מכרז מס' ים/70/88

מינהל מקרקעי ישראל מבקש הצעות לחתימה על חוזה פיתוח מהוון בגין קרקע שפרטיו בעת פרסום המכרז הן כדלהלן:

תב"ע מספר	מגרשים מספר	ישטח בגדר בער"מ	מס' יח"ד	מחיר מינימום נדרש בש"ח (לא כולל מע"מ)	**הוצאות פיתוח בש"ח (לא כולל מע"מ)	גובה מקדמה בש"ח
מ.י./437	43–35	5,630	13	561,826	184,583	25,000

* במגרשים 35–38 ניתן לבנות 2 יח"ד בשיעור בניה של 35% בקומה אחת או בשתי קומות. במגרשים 39–43 ניתן לבנות יחידת דיור אחת בשיעור בניה של 30% בקומה אחת או בשתי קומות.

** התשלום הנ"ל מתייחס להוצאות „תשתית על" של השכונה ואינו מתייחס לאגרות והיטלי הפיתוח שיגבו ע"י הרשות המקומית. ההוצאות הפיתוח צמודים למדד בניה חודש ספטמבר 1988 (29784 נקודות) וישולמו ישירות לחברת „ערים" במזומן תוך 60 יום ממועד הזכיה במכרז.

על היזם להשלים את הפיתוח הצמוד בהתאם להנחיות מהנדס המועצה המקומית (ראה נספח ז').

את חוברת מסמכי המכרז ניתן לקבל תמורת 50 ש"ח במזומן (כולל מע"מ) שלא יוחזר במינהל מקרקעי ישראל מחוז ירושלים רח' בן יהודה 34 (קומה 12) בירושלים, טלפון 02-224121. בימים ובשעות העבודה המקובלים.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הוא 8.12.88 שעה 12.00. הצעה שלא תימצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורים מסיבה כלשהיא – לא תדון.

אין מינהל מקרקעי ישראל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

מהלך חדש בהסתדרות

„און" אגודה חקלאית שיתופית להזרעה מלאכותית בע"מ

הזמנה לאסיפה כללית

שתתקיים ביום חמישי 17.11.88 ח' בכסליו תשמ"ט בבית הארחה בקיבוץ שפיים בשעה 08.00.

סדר היום:
1. אישור מאזנים לשנים 1986־1987.
2. השתתפות החברים בהון האגודה.
3. דו"ח ועדת ביקורת.
4. מילואים לדו"ח מנהלים.
5. בחירות: ועד הנהלה, ועדת ביקורת, ועדת טיפוח.
6. שונות.

באם תוך שעה לא יהיו נוכחים רוב חברי האגודה תתקיים אסיפה נדחית בשעה 12.00 באותו יום ובאותו מקום ותיפתח בכל מספר של נוכחים.

בשם ההנהלה
נפתלי שור, מזכיר האגודה

אלמקס משחת השיניים במניעת עששת — יעילה פי 3

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב: מרכז הצפון – בן יהודה 200 – 5464777; קופ"ח מכבי – בן יהודה 26 – 203492
חיפה: יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה: קופ"ח כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן: רפה – ז'בוטינסקי 65 רמת־גן – 7514483
בת־ים – חולון: מור – הכיכה רייק 20 בת־ים – 583360; אהרון – הפרין 52 חולון – 889153; מכבי – שנקר 35 חולון – 895571
רחובות: מעיין – בנימין פ. מגוח"ב – 461212
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון: מגריאל – דרך מגריאל 54 הוד השרון

אלמקס — תוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ בהרשיון GABA שוויץ

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג ובן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב: רחוב בר כוכבא 49 – טלפון 03-281449. בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00, בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00, שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה: רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04-523566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

אזור ירושלים: בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים רופא תורן הנותן טיפול חירום לסובלי שיניים בהדסה עין כרם במרכז המיון – 02-446220
עזרה ראשונה נפשית: בתל־אביב – 03-5461111; קו לילדים ונוער – 03-261113; ירושלים – 02-227171; חיפה – 04-672222; נתניה – 053-335316; כרמיאל (גליל) – 04-988410; כפר־סבא – 052-913999; באר־שבע – 057-418111
קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער: בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה: בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקשישים 02-690685
האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – שדרות רוטשילד 108 בימים א'–ה' מ־8 עד 16.00, טל' 5619463.

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התיכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית שמעונים הופקדה תכנית הנקראת מפ' 368/03/7 – נחל גרר, ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות התכנית: הקמת מבנים חקלאים לצורך מרעה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית: שטח התכנית: 2,900 דונם גוש: 11, 13, 14, 15, 5, 6 חלקות: 7, 4, 1, 2 (חלק) מקום: נחל גרר.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. ההתנגדות בכתב במידות המקובלת בלווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום ויניר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

ועדה מקומית לתכנון ולבניה – חולון

ת.ב. 308
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 233 בגוש 6746 רח' הפרין מס' 53 חולון הכוללת מתן הקלה ב:
א. אחוזי בניה 6% סה"כ משטח המגרש 455 מ"ר בכל הקומות.
ב. קו בנין צדדי מזרחי 2.70 מ' במקום 3.00 מ'.
ג. מקלט עילי במקום מקלט תת קרקעי.
החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ד'.
את התוכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.
התנגדות שתוגש חייב להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שורין
ראש העיר
ויו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון

פתחו את השער – לאגודה למלחמה בסרטן

במבצע הארצי המסורתי „הקש בדלת" שיתקיים מחר, ייאספו המשאבים הדרושים לא רק להסברה ולמידע על המחלה הקשה אלא גם לעזרת מערכת הבריאות שאינה עומדת במשימה בעצמה

מאת הדס מגן

מחר, כבכל שנה, מתקיים המבצע הארצי „הקש בדלת", למען המלחמה בסרטן. 40,000 מתנדבים יפקדו 800,000 בתים ב־900 נקודות יישוב בארץ. האגודה למלחמה בסרטן, שבאופן הגיוני וטבעי אמורה היתה לפעול בנושא הסברה ושיקום בלבד, מצאה עצמה, בגלל הנסיבות המיוחדות של מערכת הבריאות בישראל שאין הצורך לפרט אותן, כמי שתומכת בשירותי הבריאות במקום שהמצב יהיה הפוך.

זה זמן רב שהאגודה אינה מתפקדת כקטליזטור בלבד. פעילותה, שהיא אינטנסיבית כיום, חרגה בהרבה מעבר למטרה העיקרית־ראשונית שלשמה נוצרה ובשמה היא פועלת. עיקר העיקרים של דבר האגודה עוסק בגילוי מוקדם של מחלת הסרטן. אם עניין זה ייכנס לתודעת הציבור, ייחסך כסף רב שאפשר יהיה להפנות לעניינים החשובים. „בכל העולם", אומר שלמה בציא, מנכ"ל האגודה, „עוסקות האגודות למלחמה בסרטן בעיקר בהסברה, הדרכה ומחקר. אנחנו עוסקים בפועל בששה תחומים: שיפוץ והרחבת מחלקות אונקולוגיות בבתי חולים, רכישת ציוד רפואי, עידוד מחקר, עידוד רופאים, שיקום ורווחה, הסברה והדרכה". לפני שנתיים הקימה האגודה מחלקה במרכז הרפואי „רמב"ם" בחיפה. שני מיליון דולר נתקבלו מכספי האגודה ו־400 אלף דולר נתן משרד הבריאות. ללמדכם מהו כובד תפקידה של האגודה, או, לחלופין, עד כמה מצבה של מערכת הבריאות כאן עגום. האגודה רוכשת גם מכשירים רפואיים חדישים, אפילו כאלה שמחירם קופץ מעלה עד למיליון דולר, כמו מאיץ קווי, המשמש לקרינה בעוצמה ובעומק, כך שרק התאים הסרטניים יחוסלו, שנרכש עבור ששה בתי חולים המטפלים בסרטן. חוקרים צעירים יקבלו מימון, אם יביעו את רצונם לערוך מחקרים בתחום הסרטן. ולקם אף מועסקים ע"י האגודה.

ומה באשר לשיקום? אומר בציא: „האגודה, באמצעות ועדות סוציאליות, מקבלת בקשות הן של העובדים הסוציאליים והן של המשפחות. במסגרת זו, יזכו החולים בשירותים שונים כמו הסעה לבי"ח, עזרה ביתית ומזון מיוחד, ואפילו קניית פיאה נכבנת למי ששערו נשר. זה שלוש שנים מארגנת האגודה קייטנות נופש לחולים ולמשפחותיהם. למשך ימים מספר משתחררות המשפחות מהלחץ המתמיד שהוא תוצאה נלווית למחלה. המגע עם מי שמצויים במצב דומה מעניק להם שלוות־דעת ועידוד.

ואם כבר בנושא השיקום עסקינן, איך אפשר שלא להזכיר את ההוסטל בגבעתיים, המיועד לחולים שמקום מגוריהם מרוחק מביה"ח, ששוהים שם במשך השבוע, ואת ההוספיס בתל השומר, שמאפשר לחולי הסרטן שימיהם ספורים לסיים את חייהם בצורה מכובדת, כשסביבם סובבות אחיות־מלאכיות. בציא מספר, שמחזיקים במקום פסיכולוג, לא למען החולים, גם לא למען בני משפחותיהם, אלא למען האחיות, המתמודדות עם המוות יומיום, כמה פעמים ביום לפעמים.

הפעולות שמקיימת האגודה בנושא ההסברה מכוונות להביא לידיעת הציבור אינפורמציה על המחלה. כיום, אומר בציא, יש לחולה אחד מתוך שניים סיכויי החלמה, כמובן בהתאם לסוג הסרטן. משאבים לא מעטים מוקדשים ללימוד גילוי מוקדם, שמשמעותו היא קריטית בכל הנוגע לסרטן. „הוכח, שבמקרים מסויימים, גילוי מוקדם יכול למנוע את המחלה. פחות חולים, משמעו פחות עלויות". את דברה זה מפיצה האגודה באמצעות עלונים ותשדירי הדרכה בטלוויזיה. „היד רועדת לי", מספר בציא, „כשאני רושם צ'ק לטלוויזיה. כשאני יודע שבכסף הזה הייתי יכול לרכוש עוד מכשיר". לאחרונה אף החל להכניס הסברה לבתי הספר בנושא עישון, תזונה נכונה ומחלת הסרטן באופן כללי. לקוריקולום של בית הספר לרפואה נוספו קורסים באונקולוגיה. „תחום הסרטן אינו תחום אהוב על הרופאים. לכן צריכים לעודד אותו. ככל שנעלה את רמת האונקולוגיה, זה ימשוך יותר ויותר רופאים להתמחות בתחום". את הסקטור הרפואי מנסים לפתות גם באמצעות קיום ימי עיון וסמינרים ואף מימון נסיעה לקונגרסים בינלאומיים וקניית ספריה מקצועית נרחבת.

לשאלתי, בדבר המודעות הקיימת בקרב הציבור, עונה בציא, שיש אכן התקדמות, אך עדיין המצב רחוק מלהיות מספק. „בארה"ב המודעות יותר גבוהה, כי לאגודה שם יש תקציב של 500 מיליון דולר לשנה. הואיל והתחומים העיקריים הם הדרכה ומחקר, הם מקציבים לזה משאבי ענק".

המתנדבים הראויים להערכה של האגודה הם אנשים מקשת רחבה של הציבור, ופנסיונרים, שזמנם בידיהם וכלה באנשים שסדר יומם עשיר, אך ראו לנכון להקדיש את המעט שבאפשרותם למטרה נעלה זו. „מקבלי המשכורות המעטים", אומר בציא, „הם לדידי במעמד של מתנדבים". זאת, כמובן, בהתחשב בגובה הנמוך של המשכורות. תקציב האגודה בא כולו מתרומות, ואך ורק מתרומות. בעיקר מהציבור הרחב, אך גם מתורמים „כבדים" או מעזבונות של אנשים שהלכו לעולמם. כאמור, לא רק שאין המערכת הציבורית מעניקה תמיכה כספית לאגודה, אלא האגודה היא שתומכת במערכת הציבורית. הבעייה היא, שגם בעניין כה מקודש, הרצון לזכות בתהילה אינו נעלם, ובמידה מסויימת של צדק. „לאוניברסיטאות קל יותר להשיג תורמים. אפשר לקרוא אולם על שם התורם, ספרייה, או אפילו בניין. איך אני יכול לתת הכרה ציבורית לתורם? או אני קורא חדר בבי"ח על שמו. וזה, כמובן, זה לא אותו הדבר. אם היו התורמים מוכנים רק לתרומות אנונימיות, היה קל יותר".

שלמה בציא: הכל תרומות

אמהות במשבר

כתבה וצילמה: בלהה רבורי

„אם הבנים שמחה" אומר הפסוק ואכן כך הוא. אך על מנת להגיע אל אותה שמחה, על האשה־האם לעבור כברת דרך רגשית רבה. כך סבורות ענת גור ומאיה גובר, עובדות סוציאליות ותיקות, אשר החליטו לא מכבר להקים סדנאות תמיכה לנשים אחרי לידה. הסדנאות תפעלנה ברחבי הארץ באמצעות המחלקה לבריאות הציבור, הרשויות המקומיות וארגונים פרטיים, ומטרתן להגביר את המודעות והלגיטימציה החברתית לתקופה הקשה שאותה עוברת האשה לאחר הלידה. יצירת קבוצות תמיכה לנשים אחרי לידה תאפשרנה, לדברי השתיים, מתן הזדמנות לחלוק בסבל הרגשי; לדעת שרגשות הדו־ערכיים כלפי התינוק, הבעל המשפחה המורחבת הינם חלק מן התהליך האנושי של תקופת המעבר להורות.

ענת גור: לאחר שילדתי את בתי השניה התחלתי להיות מודעת לעובדה שקיים מצב של בדידות אחרי הלידה. החברה לוחצת על האשה אשר זה לא מכבר ילדה, בגישות סטריאוטיפיות: „ילדת ילד בריא, את צריכה להיות מאושרת". לעיתים קרובות חשה האשה גם תחושות אחרות. לפתע חל שינוי מהותי במסגרת חייה. היום, כאשר הנשים עובדות מחוץ לביתן, הדבר חריף יותר. לעתים קרובות מרחיקה האשה תחושות ועם תיסכול עם אירוע הלידה אשר „מנתק" אותה מעצמה. באותן הכותי האירוע" משסה אותה ואינו בלתי צפוי... הרגשות ה„לא חיוביים" כלפי התינוק (כצד אהבת אין קץ, כמובן) מניבים בלב האשה תחושת תסכול. נוצר מעגל סגור, ללא מוצא. לדעת מאיה גובר וענת גור, האמהות איננה כבדר אינסטינקט מולד. האמהות היא מיומנות שיש לרכוש. מאיה גובר: „האשה המודעת לקיום רגשות 'שליליים' בתוכה כלפי תינוקה חשה אשמה משום שהתגבה על מיתוס האמהות ובתודעתה האשה היא סמל הפריון, בעלת ירכיים ושדיים, היולדת ומניקה כחלק מהגשמה עצמית, לאו דווקא מתוך מגמה להגשים ציפיות אותן תולה בה החברה ... בגלל היותה אשה".

ענת גור: „אחרי הלידה קיימת תחושת שבר מסויימת. האשה אשר צריכה לתפקד כסמל מגלה כי יש בה דברים אחרים נוספי לאמהות: ודרישות, רגשות, מחשבות. הדברים מצטברים, חוסר היכולת לפרוק את הרגשות המודחקים גורם לדיכאון, לדימוי עצמי נמוך. נראה לנו כי יש מקום לחזק את האשה האם מיד לאחר הלידה בכך שהיא תדע, כי „הרגשות האפלים" אינם נחלתה בלבד, אלא חלק מתהליך נורמטיבי – צפונה ההתאוששות".

★

אין ספק, התקופה אחרי לידת ילד – הראשון, השני, השלישי ואולי יותר – זכורה כמאושרת. אני זוכרת שריבתנו על משקל התינוק, על „מה הוא כבר עושה" ולא עלה בדעתנו לספר לחברתנו בגינה, שתינו עם התינוקות המטופחים, שלעיתים כמעט שאפנו לחנוק את התינוק בלילה, כאשר טרד את מנוחתנו, ועד כמה קשה לנו לסלוח לו על שבעטיו נבלמה הקאריירה שלנו, הפסקנו ללמוד באוניברסיטה, ירדה רמת הדיור שלנו ועוד ועוד ועוד. אז לפני שאתן, הקוראות, תגענה ברגע זה לשלב ההכחשה, מן הראוי לציין כי לדברי ענת גור ומאיה גובר, מחקרים מראים כי הדיכאון שלאחר הלידה פוקד במידה זו או אחרת כל אשה לאחר לידה וסיבותיו הינן פיזיולוגיות, פסיכולוגיות וחברתיות. הסדנה, שהיא חדשנית בארץ, נבנתה על סמך נסיון רב שנצבר בסדנאות דומות בארצות־הברית ובאנגליה, הדגש הוא על יצירת קבוצות תמיכה, סיוע, עידוד ופיתוח מודעות עצמית ומימוש עצמי כאדם וכאם.

ענת גור: „המודל נבנה מתוך ידיעה כי מתן תמיכה לנשים בתקופה זו יכול להקל על תקופת המעבר וההסתגלות ובמקרים קיצוניים אף עשוי לתרום רבות למניעת בעיות קשות כגון אלימות במשפחה, ילדים דחויים והידרדרות למצב דכאון פתולוגי. ההשתתפות בסדנה מיועדת לנשים „נורמליות" ואינה באה במקום טיפול פסיכולוגי.

מאיה גובר (מימין) וענת גור: בלי רגשות אשמה

הקאם־בק של השמן־דג

זו איננה הפעם הראשונה שכל מיני תרופות אליל, שהיו נהוגות לפני 50 שנה או פחות ושהושמצו, גורשו ונרמסו כעפרא דארעא וכאמונות תפלות (או טפלות?) שאין מאחוריהן שום בסיס מדעי (איזה משפט ארוך), זו איננה הפעם הראשונה שתרופות אלו צצות ועולות ומתגלות לפתע כבעלות ערך רפואי מבוסס, נתמך ע"י מחקרים ורופאים כאחד. ורק השד יודע איך הסבתות שלנו ידעו כבר אז מה שרופאים חוקרי מדע מגלים היום מחדש.

אז הפעם זה השמן־דג, שרבים מאתנו עדיין זוכרים את טעמו הנורא, שהכריחו אותנו לבלוע אותו מדי בוקר.

בזמנו כפו אותו עלינו כמקור לויטמין A ו־D ואילו היום גילו שהוא נורא עוזר במניעת טרשת העורקים ומחלות לב, ועוד ידו נטויה.

דבר אחד לא השתנה – טעמו הנורא...

ואם פעם זה לא היה איכפת לאף אחד מפני שנתנו אותו לילדים וילדים, כידוע, אפשר להכריח לעשות כל דבר, הרי שהיום, כיוון שמבוגרים צריכים לצרוך אותו, דואגים לספק אותו בצורה טעימה.

אז כבר ראינו את השמן־דג בצורת כמוסות לבליעה ובתוך מעדן שוקולד להסוואה ועכשיו מציעים אותו בצורת שמן תיבול לסלט. שמן שמיוצר בצרפת על ידי מעבדות מחקר לתזונה ומטבוליזם (!!!) ומיובא על ידי האחים מילצ'ן, שגם דאגו לעסוף לנו את המוצר החדש במסיבת עתונאים.

המסיבה נתקיימה, כראוי לשמן סלט מצרפת, במסעדה „אלוף", מסעדה צרפתית ידועת שם ומפורסמת והכל כדי להעלים את טעמו הנורא של שמן הדגים שחשיבותו לבריאותנו הוכחה מחדש. ומעכשיו נוכל לבחור בין כמוסות לבליעה, ממתק שוקולד ושמן לסלט. אגב, שמו המסחרי של השמן הוא „אפאליך" והוא עולה 17.50 ש"ח ל־500 גרם. יקר? אבל בריא...

איזי לרנג

על כאילו חסילונים וכאילו שמן זית

הסל של מרתה

מאת מרתה מיילס

נראה כאילו אין סוף להמצאות הקולינאריות המופיעות על מדפי המרכולים בזמן האחרון. למשל: בשופרסל צצו ה„שרימפס (חסילונים) הכשרים". סגן נשיא הרשת, מרדכי קריינר טילפן לי בהתרגשות לא מכבר והזמינני לבוא לטעום מעדן חדש זה, המיובא מארה"ב. מאוחר יותר, הוא מבטיח, יהיו גם „בשר סרטנים" ו„זנבות לובסטר כשרים", בינתיים למכירה רק בשופרסל ובהיפרכול. מי שמכיר את המעדנים הטרפים בוודאי יודע שהשרימפס הוא שונה, אפילו אם הטעם דומה – אבל לדתיים – וגם לחוזרים בתשובה. כך נכתב במאמר אמריקאי על מגמות באוכל הכשר – התחליפים מספקים למדי.

שם התחליף – תאמינו או לא – הוא „זה לא שרימפס". המיצרן הוא מגדל היימבל יש למוצר תו כשרות של הרבנות האורתודוכסית באמריקה עם הסכמה של הרב הראשי לישראל. עושים את הלא־שרימפס בעיקר מדג כשר הקרוי והבנון אלסקה. מרסקים אותו ויוצקים אותו לתבניות כך שייראה כחסילון גדול, ומוסיפים צבע מאכל ורדרד. המוצר מבושל מראש ונמכר קפוא. הרבנות הראשית הביעה תחילה הסתייגות מהמלה הטרפה. „שרימפס" על העטיפה אך הסכימה לבסוף לתת הכשר.

הרב הראשי לשעבר, שלמה גורן, שעמו התקשרתי כדי לשמוע דעת מתנגד למאכלים כשרים שהם חיקוי לטרפים. „צריך שיהיה הבדל מוחשי בולט לעין בין כשר לבין טמא", הוא אומר אך מסכם שאין הדבר בגדר „עבירה חמורה" – אף כי לא רצוי. אישית אין לו בעיה כזאת. הוא צמחוני ואינו אוכל דברי בשר או דגים.

קריינר הגיש לי את החסילון – לכאורה מטוגן מעט בחמאה עם מיץ לימון, רוטב שום, מלח ופלפל, וזה היה טעים – אבל כל דבר עם רוטב שום הוא טעים. כיון שמאכל זה בושל מראש, אפשר פשוט להגישו בהגשה המסורתית לחסילונים: פרוש על מצע חסה עם רוטב קטשופ או חזרת, עם מיץ לימון. אבל, אפילו אם אורחים לא מתייראים ממראה השרץ הטמא, שתהליך זה מחקה בהצלחה – המאכל יקר למדי. אריזה של 340 גר' עולה 15.95 ש"ח – כלומר כמעט 50 ש"ח לקילו. „סוכני" מגלים לי שחסילונים אמיתיים עולים די בזול עתה ביפו – 17–20 ש"ח לקילו, אבל יש לזכור שלפחות חצי ממשקלם של חסילונים טריים נזרק לפח.

בארה"ב, כך אומרים לי, עולים החסילונים הכשרים הרבה פחות מאשר האמיתיים, ואגב – פילה והבנון אלסקה קפוא, שאפשר למצוא בסרבולים, הוא מצנעי־המחיר דווקא בשוק הישראלי.

קיים כבר בשוק היקוי לבשר סרטנים והוא „אצבעות פילה" שמיובאות תבות ויליגר. משרד המסחר והתעשיה מסרב להקש להם את רשיון היבוא – והם לא יכלו להגיד לי מדוע. מקורות אומרים שהסיבה היא תו כשרות. „האצבעות" עשויות בעיקר מהבנון האוקיאנוס השקט ויש להן הכשר של הרב הייכמן מבולטימור, מרילנד. הן ארוזות בוואקום, מובנות בתהליך סטרילי ולכן אפשר לסמנן עד שנתיים – לפי התוויות שעליהן – ללא קירור. כמו חלב עמיד, למשל. מחיר אריזה של 225 גר' הוא 9 ש"ח והן מכוסות פפריקה אדומה, כדי לחקות את בשר הסרטנים האדמדם.

הבחירות והאינתיפאדה יחדיו גרמו לכך שצריכת הבשר במגזר הערבי ירדה ובהתאם ירדו מחירי הבשר בחודשים האחרונים. ה„שופרסל" פתח, על כן, במבצע מכירות, ומוכר בשר הזול ב־8.50 ש"ח לקילו „בריסקט" ועד 17.50 לנתחים המשובחים ביותר. רשת זו מנסה גם, בכמה סניפים ברחבי הארץ, מבצע מכירות של בשר כשר למהדרין, לצרכי הקהילה הדתית חרדית. למשל – בשר עודים הרועים ברמת הגולן, מכשר מראש בהכשר של הרב לנדא מבני־ברק (במחירים מ־16 ש"ח ועד 21.50 ש"ח לנתחים שונים). ההיפרשוק של תנובה ורשת פלקון הם מקומות אחרים שאפשר למצוא בהם בשר במחירים מוזלים. בפלקון מוכרים בשר טרי – אריזות מוקפאות לשם הנוחות – ושמו „בשר הבשן".

מדפי השמנים בחנויות המזון שלנו עמוסים במגוון מבלבל ממש. ספרתי, לא מכבר, 35 סוגים שונים של שמן בסופרמרקט תל־אביבי – כולל מקומיים ומיובאים. התוספת החדשה למדף היא ה„סלטית", של ויטה, בבקבוק פלסטיק ירקרק מתוצרת „מילומיד" השייך ליצרן המזון „מילואות". הסלטית היא תערובת של שמן חמניות מזוכך ושמן זית כתית, והוא מיועד למי שאוהב את טעמו וריחו של שמן הזית אבל לא יכול לעמוד במחירו. אם שמן זית עולה 16 ש"ח לליטר – הסלטית עולה רק 5.30 ש"ח, שכן שמן החמניות מחירו רק 4 ש"ח לליטר, וחלקו בשמן המעורב רב יותר מזה של שמן הזית, כך טוענים בחברה, אם כי לא מציינים אחוזי התערובת על התווית. מכל מקום, מאחר ששמן החמניות מזוכך, טעמו לא מורגש וטעם שמן הזית הוא השולט ב„סלטית".

המוצר החדש הוא הוריאציה המסחרית – של מה שעשיתי כבר מזמן בביתי: תערובת של שמן זית עם שמן סויה, טובה לסלט ולטיגון – הוא מצא חן בעיני. הוא מצליח לשמור על טעם וריח קרובים ביותר לשמן זית זך, אף כי אין הוא ירוק כמותו.

„ויטה" עושה משגה, כך נדמה לי, בהגדירה את השמן כמיועד לסלטים. אפשר בהחלט לטגן ולבשל בו – אף אם יש לויטה שמן מיוחד לטיגון – ה„טיגונית" – העשויה מזרעי כותנה שהיא חסרת טעם עם להלוטין. מדוע בחרה ויטה בחמניות ולא בשמן הזול יותר – שמן סויה? גם בשל היותו „יוקרתי יותר", מודים בחברה, וגם בגלל שיש בו שומן לארדוכי במידה הרבה ביותר מכל שמני המאכל, לבד מהזית. אלא שאין צורך להתרגש מכך: ההבדל בין כמויות השומן הלארדוכי בשמנים הצמחיים השונים אינו גדול. אפילו שמן זית מקבל על חוגים רפואיים כשמן „טוב". מכל מקום, יתכן שימיו של שמן ה„סלטית" קצרים – לפחות בצורתו הנוכחית. דניאל רייכמן, מנהל מינהל המזון במשרד הבריאות אומר לי, שאף כי שמנים מעורבים יקבלו בקרוב תקן רשמי, לא יותר ערבוב שמן מזוכך עם שמן לא מזוכך. אמנם, מודה רייכמן, אין כל סכנה לבריאותו של הצורך שמן מעורבב מסוג זה, אבל הוא יוצר לדרישות הנוהגות תקנים – בעיות של בדיקה. יורם ברגר, המנהל המסחרי של ויטה אומר שהם יילחמו בהחלטה כזו – ואם יפסידו, יוותרו ויערבבו את ה„סלטית" עם שמן זית מזוכך במקום כתית. לדעתי, ערבוב כזה יוציא את המטרה לגמרי, שכן ל„סלטית" יש ריח וטעם של שמן זית רק בגלל שמן הזית הלא מזוכך שבו.

באזור תל־אביב רבה מתרבות והתרבות המציעות ארוחות ראסה מוכנות מראש. החדשה בשוק היא „דייאט דלי", חברה פרטית מהרצליה המנוהלת בידי ... שהיא דיאטנית קלינית העובדת בבית־החולים איכילוב. אין לי ספק – ולו בשל העובדה – שהארוחות מאוזנות היטב. „רזות" ויש בהן מלח וסוכר בכמויות מוגבלות. ארוחות העוף והדגים תפלות־משהו, וטובות מהן המנות החלביות, המכילות „קישים". יש לארוחות אלה הכשר של הרבנות בהרצליה. אפשר להזמין ארוחות אלה בטלפון 052־575199 ולתקופת ההיכרות אין צורך להזמין כמות מינימלית. המנות תישלחנה לבית או למשרד. עם זאת, אחרי ההיכרות יש צורך להזמין לפחות חמש ארוחות כדי לקבל המשלוח.

מגש של ארוחה שלמה מכיל 350 קלוריות ועולה 9.90 ש"ח. הוא מכיל עוף או דג, שתי תוספות וכן סלט טרי וקינוח קל. אפשר לקבל את הארוחות חמות לאכילה מיידית או מוקפאות – ואפשר לחממן במיקרוגל או בתנור־מצבם – התבניות יתאימו לדרישה. מנות הקיש שוקלות 370 גר' ויש בהן 60 קלוריות. האפשר לקנות מנות של „דייאט דלי" גם בחנויות מעדנים באיזור. בשלב יותר מאוחר יספקו „דייאט דלי" גם מנות לחולי סוכרת ולזקוקים למזון ללא מלח.

מעילים, בלעדי לחורף

מאת ורדה צימרמן

מעיל. הפריט „הכבד" ביותר בחורף. מבחינה פיננסית, מבחינת האריג, מבחינת החשיבות. אפשר, כמובן, מצמר, מטוויד, מעור וכיוצא באלה חומרים יקרים, בממון ובאיכות. אפשר גם אחרת. ואריציות בנושא המעיל:

1. מעילי גשם. פותרים שתי בעיות בבת אחת. היום הם מתמיאים לגוף, אופנתיים וקלאסיים באותה מידה, מעט מסתתרים אי־לה־האמפרי בוגארט ולא מחייבים.
2. פרווה מלאכותית. חם מאוד, עליז, מצפצף על החומר האמיתי, היקר.
3. ג'רזי. מקום טוב באמצע בין הצמר לכותנה. נעים ונוח.
4. ויסקוזה־גברדין: „הכלאה" בין אריג אצילי לאריג פחות ממנו. ארוך ובעל נוכחות תקיפה. צבעים עזים.

לתמונות: מעילים אלטרנטיביים. מעיל־גשם: „וויסט", 390 ש"ח; פרווה מלאכותית לבנה: „וויסט", 440 ש"ח; ג'רזי: רזיאלה גרשון, 400־600 ש"ח; ויסקוזה־גברדין: „ליין", 600 ש"ח.

ומה על הרגלים?

נעלים. אפילו אם הבגד כבר עבר עונה או שתיים, הנעל כדאי לה שתתיישר עם העונה. כך נהוג לומר. נעל אופנתית מקרינה על המראה כולו. לא חייבים לבחור דווקא בנעליים מיובאות. „קליגולה". נעל תוצרת הארץ מדביקה את קצב האופנה, במחירים נמוכים יחסית. לפני שנים מספר ייצרו ב„קליגולה" נעלים שטוחות בלבד, עכשיו גם נעלי עקב, כולל עקב בארוקי בסגנון לואי ה־15 וגם: נעלי „דוקטור מרטין" בסוליה כבדה וקישוטי מתכת, נעלי מטפסי הרים, נעלי בלרינה, נעלי קולג' בסוליית סוקסוד ומגפונים. הכל בעור, בזמש ובלאק, בשחור־לבן, בחום, באדום, בתכלת, בוורוד ובסגול.

יצרן ישראלי אחר, קיבוץ גונן, משלב רפידה אנטומית בנעל אופנתית. בצבעים (סגול, חום, ירוק, חאקי, כחול ושחור) ובסגנון המתמקד בחורף זה בנעלי „בובה" מעוגלות. גם לגברים.

וגם לילדים „מגיע" נעל אופנתית. יצרן ישראלי חדש, „נעלי פופו" מייצר אותן בלאק, עם קישוטי מתכת, באימום אורטופדי. בשחור, סגול, ירוק וכחול. במחירים שבין 60 ל־65 ש"ח.

אמרת חורף, אמרת גרביים. גבוד־סבריגה מחדשת בגרבי „מלאנג'" בסגנון ג'ינסי באפור, גרב ניילון המשולב בתוכו לייקרה (יותר דקיקות, יותר התאמה לרגל ויותר אריכות חיים, לדברי החברה). גרביים מהודרים יותר, דו־צדדיים בפסי אורך בסופים ושחורים, גרביים מעוטרים לאורכם, וגרבי ברך באותן דוגמאות. מחירים: בין 3.30 (ברך) ל־15 ש"ח.

1

3

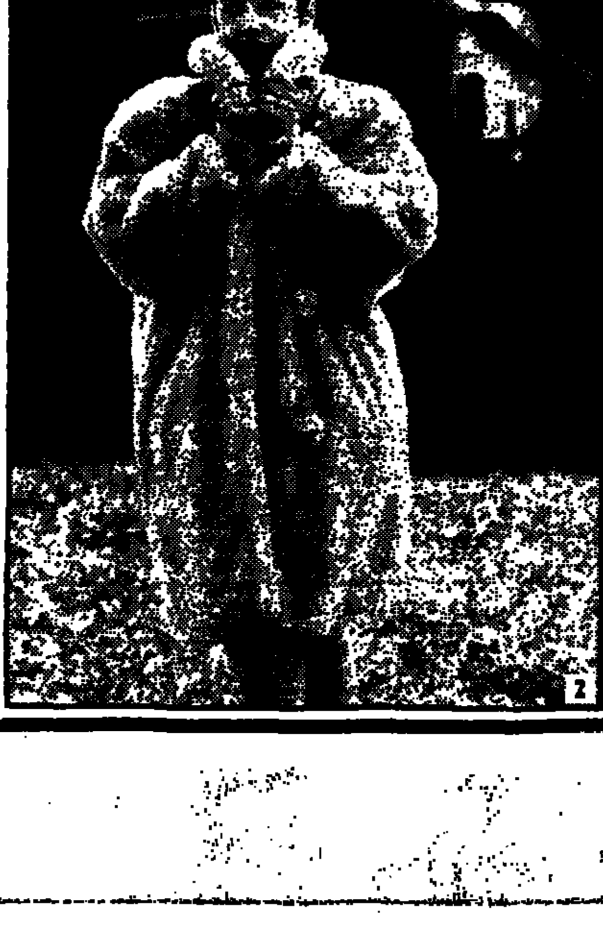
2

4

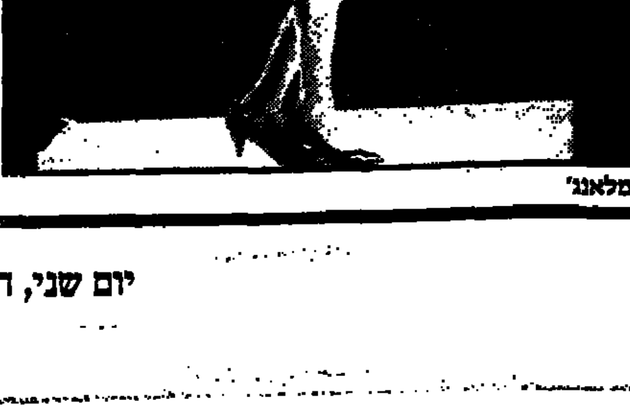
מלאנג'

קליגולה

פופו

סווינג

ב"דרבי" של גרועים – 85:97

מאת משה כהן

גם ה"דרבי" ה־104 שיך למכבי ת"א, אולם אוהדיה הקנאים של האלופה הנצחית ציפו לנצחון מוחץ יותר על היריבה המושבעת הפועל ת"א – 85:97 (42:55). כך או כך, זה היה "דרבי" של גרועים יותר וגרועים פחות.

ל"דרבי" של אמש היו חמישה גיבורים, חמישה מאכזבים וליצן אחד. במכבי נעים היה לחזות ביכולת מעולה של קוין מאגי מתחת לסלים. מאגי קלע ללא הפרעה מול שוקניה העייפים של הפועל ולא אחת נראה היה, כי לאסוף אומלל לידו. גם לאבנר מרסר עדיף הופעת בכורה מוצלחת מול חבריו מהעבר הלא רחוק. מרסר לא גילה רגשות מיוחדים ובהחלט הוא מילא אחר הציפיות, בעיקר במשחק ההתקפה. רק בהגנה הוא אכזב במעט, אבל הסך הכל שלו היה חיובי למדי.

דורון ג'מצ'י גילה כושר קליעה מעולה, אבל לעיתים כאילו נעלם מהמשחק. מוטי דניאל גילה יכולת מרשימה במחצית השניה ומכבי חייבת לו רבות. דניאל לא גילה משחק אנוכי וכמה מסירות פז שלו להבריח הפכו לסלים קלים בדקות המכריעות. יתר המכבים לא הרשימו ובעיקר אמורים הדברים לגבי קן בארלו שהיה זה אחד ממשחקיו החלשים ביותר במדים הצהובים. בארלו נכשל אפילו בפעולות כדורסל פשוטות וכדאי לו לשכוח מהר את משחק אמש...

בהפועל הרשימו שני שחקנים: ליגטון מאונס, שקלע כמטנת ידיה המכבים נראו מולו חסרי אונים. כל אימת שהכדור הגיע לידיו נכנסו שחקני מכבי ללחץ ומאונס קלע כרצונו. ג'יימס סרי לא גילה רגשי נחיתות מול הסוללה הגבוהה של מכבי, אבל כמה החטאות מרגיזות שלו פגעו במאזנו. בהפועל אכזבו בעיקר עמוס פרישמן, שלא סיכן מספיק את הסל והיה מאופק למדי ודניס ויליאמס, שכנראה נתקף בפחד במה ובמחצית הראשונה הוא נכשל בפעולות כדורסל פשוטות. ויליאמס הוכיח בכמה מבצעים כי מדובר בוירטואוז, אבל כנראה שההתרגשות פגמה ביכולתו. גם הארווי לאסוף איכזב והוא לא הצליח להוות יריב הולם לענקי מכבי. את הקוריוז של המשחק היווה שמעון אמסלם, שנכנס לשחק במטרה להפריע ולא לתרום למשחק חבריו. אמסלם ניסה ללא הרף להרגיז את גבוהי מכבי ועד כמה שהדבר נראה מוזר הוא הצליח בכך לעיתים, אבל למשחק "דרבי" לא מוסיף סגנון משחק כזה הרבה כבוד.

הפועל יכול להיות מרוצה מהתוצאה הסופית, שכן מול מכונה משומנת כמו של מכבי ת"א וללא שחקני ספסל לא ניתן לחולל ניסים ונפלאות. לזכותם של ה"אדומים" ניתן לומר כי הם לא נשברו גם כשמכבי הצליחה לעלות ליתרון של 15 נקודות ורבבת הצופים מבש יצאה מגדרה. תמיד ידע מישהו בהפועל להשתיק לזמן מה את אוהדי מכבי.

המשחק עמד ברוב שלביו ביתרון ברור של המכבים. אולם, בכל פעם הצליחו האדומים לשוב לתמונת המשחק. בדקות הסיום עלה המתח באולם, לאחר שמיתרון של 13 נקודות לזכות מכבי 53:66 הצליחה הפועל לקלוע שבע נקודות ללא מענה ולשוב לתמונת המשחק – 66:60. מכבי נכנסה ללחץ. בדקה ה־32 עמד יתרונה רק על ארבע נקודות – 70:74. זה כבר היה יותר מידי עבור הצהובים ותוך ניצול כושר גופני לקוי של שחקני הפועל העייפים הם הצליחו להגדיל שוב את יתרונם. בדקה ה־37 שוב עלה המתח באולם, לאחר שמאונס וויליאמס הצליחו לצמק בשני סלים משוגעים מטווח את התוצאה – 85:93, אבל היתה זו שירת הברבור.

הטבלה הלאומית

	הקבוצה	משח'	נצ'	הפס'	סלים	נק'
.1	מכבי ת"א	9	9	0	775:912	18
.2	הפועל ת"א	9	7	2	749:888	16
.3	גליל עליון	9	7	2	711:800	16
.4	מכבי חיפה	9	5	4	769:769	15
.5	הפועל חיפה	9	5	4	741:829	14
.6	מכבי ר"ג	9	5	4	821:840	14
.7	הפועל חולון	9	4	5	773:692	13
.8	מכבי ראשל"צ	9	5	4	845:817	12
.9	הפועל י־ם	9	3	6	814:714	12
.10	אליצור רמלה	9	2	7	907:794	11
.11	אליצור נתניה	9	2	7	848:790	11
.12	איתן/גבת	9	0	9	981:792	9

מכבי ת"א 97 (55)
הפועל ת"א 85 (42)

המצטיינים: ליגטון מאונס וקוין מאגי

המאכזבים: קן בארלו ועמוס פרישמן

שופטים: דגן ודירוזבניק

צופים: 10,000

אולם: היכל הספורט ביד־אליהו

★ מכבי ת"א: מאגי 35, ג'מצ'י 28, מרסר 18, סימס ודניאל 7 כ"א, בארלו 2.

★ הפועל ת"א: מאונס 38, סרי 24, ויליאמס 15, לאסוף 5, פרישמן 3.

אלי' רמלה 89 (45)
אלי' נתניה 88 (45)

המצטיין: מראדקיל

המאכזב: רונלד מור

שופטים: קמינר והילברברג

צופים: 700

אולם: ישורון בנתניה

★ אליצור רמלה: מראדקיל 37, סמית 21, קורנליוס 16, רימון 8, גנדלמן 7.

★ אליצור נתניה: קוק 32, נברסון 20, מור 20, גוט 10, בלאט 4, הייניק 2.

מכבי חיפה 101 (52)
מכבי ר"ג 98 (53)

המצטיין: עדי גורדון

המאכזב: גדי ריבלים

שופטים: פישר ושמוריקס

צופים: 800

אולם: רוממה

★ מכבי חיפה: רוזנברג 30, גורדון 23, אורנס 19, הלאס 16, ברנע 9, אופיר 4.

★ מכבי ר"ג: קלינג 32, מאיר 25, שילר 17, בינו 12, אדריסי 10, ריבלים 2.

הפועל חיפה 85 (48)
הפ' ירושלים 65 (38)

המצטיין: רונלד יוסמן

המאכזב: גרי גראם

שופטים: זליגר והרמן

צופים: 1200

אולם: מלחה

★ הפועל חיפה: יוסמן 30, יוסוביץ 17, יוברס 16, גודס 12, קסקי 6, חזן 4.

★ הפועל ירושלים: שפע 24, גראם 10, קרטר 9, בלקול 8, חזן ומילר 6, בג, אולס 2.

במחזור הבא

מכבי ר"ג – מכבי ת"א
מכבי ראשל"צ – מכבי חיפה
הפועל ת"א – גליל־עליון
איתן/גבת – אליצור נתניה
אליצור רמלה – הפועל ירושלים
הפועל חיפה – הפועל חולון

החמישייה

עדי גורדון (מכבי חיפה)
ליגטון מאונס (הפועל ת"א)
קוין מאגי (מכבי ת"א)
אריל ויליאמס (הפועל חולון)
דייוויד מראדקיל (אליצור רמלה)

כוכב המחזור

דייוויד מראדקיל הוליך אמש את אליצור רמלה לנצחון מדהים בנתניה. אומנם כל העיניים היו נשואות אמש ל"דרבי" הגדול של ת"א, אבל את ההפתעה הגדולה חוללה אליצור רמלה שבניגוד לכל התחזיות זכתה בנצחון שהרים אותה מהמקום הלפני אחרון בטבלה. מראדקיל עשה בנתניה ככל העולה על רוחו ולשיאו הוא הגיע בשניות הסיום בשקלע את סל הנצחון לזכות רמלה.

רמלה הנחילה הפסד לנתניה

מאת דוד בבר

[illegible] של דייוויד מראדקיל ארבע [illegible] לסיום [illegible] אמש נצחון מפתיע ודראמטי לקבוצת אליצור רמלה על אחותה מעיר היהלומים – 88:89 (45:43).

מי שחשב, כי הרמלאים ינחלו תבוסה – טעה. הם שיחקו בשאפתנות רבה ובמחצית הראשונה הצליחו ליצור לעצמם יתרון קל. נתניה נראתה חסרת אונים ובעיקר אמורים הדברים לגבי קרל נברסון, שקלע את הסל הראשון שלו רק בדקה ה־16. עובדה זו אומרת למעשה הכל.

במחצית השניה השתנו יחסי הכוחות במגרש. נתניה פתחה את המשחק בסערה ועלתה ליתרון מבטיח – 45:60. כאן ביצע המאמן הותיק, יהושע רוזין טעות, כשהוציא את נברסון, שהתעורר במקצת, למנוחה והרמלאים ניצלו זאת כדי לצמק את התוצאה ואף לעלות בדקה ה־35 ליתרון 74:78. בדקה ה־38 עלה המתח באולם – 86:86 ואז הגיעו שתי הדקות הדרמאטיות שבסיומן זכו הרמלאים בנצחון מדהים שהותיר את הנתנייתים פעורי פה.

הפועל י־ם על הפנים

מאת יצחק קליין

הפועל ירושלים על הפנים. אמש הובסה הקבוצה בביתה ע"י קבוצתה השאפתנית של הפועל חיפה בתוצאה 85:65.

שחקני עיר הכרמל נהגו מחיים קלים בירושלים הקפואה. הקור פגע כנראה דווקא בירושלמים, ששיחקו מתחת לכל ביקורת. הם נכשלו אפילו בפעולות כדורסל פשוטות והמנג'ר עתיר הנסיון, רוני שטיינץ נראה בדקות הסיום המום ולא מאמין.

חיפה נהנתה מיכולת מעולה של רונלד יוסמן, שעשה מתחת לסלים ככל העולה על רוחו. יוסמן לא התקשה לגבור על גבוהי ירושלים החלשים ובכך הוא העניק בטחון לשחקני החוץ של קבוצתו.

דקות הפתיחה לא רמזו על העתיד לקרות, שכן הירושלמים בעידוד אוהדיהם הצליחו לעלות ליתרון 4:12, אולם בהמשך נעלמו המקומיים ושחקני עיר הכרמל חגגו.

רוזנברג וגורדון הכריעו רמת־גן

מאת יוסי גלזר

יכולת מצויינת של שני הבין־לאומיים של חיפה – רוזנברג (30 נקודות) ועדי גורדון (28 נקודות) הקנתה אמש לקבוצת מכבי חיפה נצחון התגוששות לאחר שלושה הפסדים רצופים, מול מכבי ר"ג – 98:101.

במחצית הוליכה ר"ג 52:53, כאשר כוכבה הארולד קלינג קלע עד ההפסקה 24 נקודות. כאן הורה מאמנה של חיפה, פנחס גרשון לגורדון להצר את צעדיו של קלינג בשמירה אישית ואכן קלינג לא קלע במחצית השניה אף לא סל שדה אחד והסתפק בשמונה נקודות מקו העונשין, רובם כאשר המשחק כבר הכרע.

באותן דקות והתיעד סכן מאיר ואבי שילר את קבוצתם בתמונת המשחק, אולם מכבי חיפה הצליחה בכל זאת להפוך פיגור – 68:63 ליתרון ראשון מזה דקות ארוכות – 70:75 בדקה ה־29 שנשמר עד לסיום – 76:85, 85:91, 91:101 ובסיום הצליחו שחקני עיר הגנים רק להמתיק את הגלולה המרה.

כדאי לציין את שיפוטם הטוב של רמי פישר ושי שמוריקס, שלא נחשבים לשופטים הבכירים של איגוד השופטים.

קווין מגי, מול אמסלם וסרי, קולע לסל הפעול

אושר הרכב ועדות המשנה שליד מזכירות "הפועל"

מזכירות מרכז הפועל, בישיבתה אתמול, אישרה את הרכב 13 ועדות המישנה, הפועלות בסמכות המזכירות.

כזכור, המזכירות משמשת כרשות מבצעת של התאגדות הפועל והיא מוסמכת להחליט ולפעול בין ישיבות המרכז. ועדות המישנה שנבחרו רשאיות לדון או להחליט בהתאם לסמכויות שניתנו להן ע"י המזכירות.

להלן שמות ועדות המישנה והיושבי־ראש שלהן:

1. ועדה לקשרי חוץ – חיים הרפלד.
2. ועדת כספים ותקציב – יצחק אופק (ממני).
3. ועדת ספורט לעם – יעקב ישי.
4. ועדת הסברה – מוניה ארטשי.
5. ועדה לספורט נשים – שלומית סוד.
6. ועדה מקצועית – הדרכה – עמי שלף.
7. ועדת מתקן וציוד – אהרון להב.
8. ועדת נוער – מרדכי הר־אבן.
9. ועדת העיסוד "לאיש כפועלר" ולעיסור "עמית כבוד" – אריה סויג.
10. ועדת ארגון וסניפים – אליהו בבילה.
11. ועדת המינהל לספורט ייצוגי – מיכאל אלמוג.
12. ועדת תיכנון וכוח אדם – יוסף אשוח.
13. ועדת המעקב על החלטות המזכירות והועדות – יוסף עגבר.

בתחילת הישיבה שלחו מזכ"ל הפועל יצחק אופק וחברי המזכירות ברכות למיטורי מכון וינגייט ולד"ר איין פרונק על זכייתם בפרס ישראל בתחום הספורט.

חבר המזכירות הארצית של הפועל ומחזיק תיק הפועל ירושלים, חיים ממן, נשא אתמול בסערה את ישיבת מזכירות מרכז הפועל (הגוף העליון של הפועל), שרנה בהצבעותיו של מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, למנות יושבי ראש וחברי ועדות מישנה של המזכירות.

חיים ממן טען, כי מרכז הפועל מקפח לאורך הדרך את הפועל ירושלים ולא נותן לו ייצוג הולם במוסדות המרכזיים של הפועל. עוד טוען ממן, כי בישיבה זו מונו 13 ראשי ועדות ולמרות כל מאמציו לא מונה אף יד"ר מירושלים.

ממן אמר, כי יכנס תוך יומיים שלושה ישיבת חירום של מזכירות הפועל ירושלים שתחליט באלו דרכים לפעול.

בליגה הארצית:
בית"ר ת"א גבר על רמת השרון

במשחק המרכזי של המחזור ה־6 בליגה הארצית בכדורסל גברה אמש קבוצת בית"ר ת"א על רמת השרון בתוצאה 72:85 (43:36).

בליגה לנשים

אלה משחקי המחזור השמיני שיערכו הערב: מכבי קרית מוצקין – הפועל גלבוע, בני יהודה ת"א – אליצור ת"א, הפועל נהריה – אליצור חולון, הפועל ת"א – מכבי רמת־גן, אליצור קרית אונו – הפועל חיפה.

דף חשבון אחרי שבת

על שתי המובילות המפתיעות

מאת ניסן פרידמן

העיניים מתמקדות השבוע אל שתי המובילות בליגות העליונות בכדורגל. בית"ר ת"א דינקה שלשום אל פיסגת טבלת הליגה הלאומית. מחזה נדיר. 18 נקודות לאחר 9 מחזורים ו־3 נקודות יתרון על פני שלושת הדולקות אחריה, מכבי חיפה, הפועל באר־שבע ומכבי נתניה. במקום הראשון בליגה הארצית – הפועל רמת־גן. תופעה. 8 נצחונות ותיקו בודד. 25 נקודות מתוך 27 אפשריות.

בית"ר ת"א רצה בצמרת מאז פתיחת העונה. גם לפני שנה החלה בית"ר בצורה טובה את הליגה. שני נצחונות רצופים ומקום ראשון בטבלה עם... מכבי נתניה. בית"ר נפלה די מהר מהפיסגה. לנתניה לקח יותר זמן. היא אחזה בפיסגה כמעט עד סוף העונה. גם השנה היה נדמה שהבית"רים לא יחזיקו מעמד יותר מכמה מחזורים, אך "בלי עין הרע" הריצה נמשכת.

יצחק שום, שנטל לפני שנה את שרביט האימון, גיבש צוות טוב עם קישור חזק בראשות שני הכוכבים: ניסים וניסן והתקפה מסוכנת (אם כי כבשה רק 8 שערים) עם הכוכב השלישי, יורן ה"מלך השערים" הזמני בליגה, אלי בן־אמו. כשהגיע בתחילת העונה מהפועל חיפה היו שאמרו על בן־אמו "רכש רע". כדאי להזכיר בטהרות ולרכוש מזהה טובה יותר". בן־אמו הבקיע עד כה 5 שערים, רובם שערי נצחון יקרים. הרכש הנוסף, השוער אריה חביב, נוסף בטחון רב בהגנת הקבוצה, שספגה עד כה רק 4 שערים. קשה להעריך את ההמשך, אך בית"ר ת"א של העונה היא קבוצה טובה למדי, שמסוגלת למצות את הכדורגל היפה והיעיל.

הפועל רמת־גן. עדיין ללא הפסד. לקבוצה יש נציג בנבחרת הלאומית (היחיד מהליגה השניה) – השוער שולי גילרדי. אתמול, מול השוער הבין־לאומי לשעבר של מכבי פ"ת, הוכיח גילרדי מדוע עלה על הכוונת של שביאור וגרונדמן. הוא עצר "פנדל" מרגלי התותחן רודן רבינזון והגן על שערו בפני התקפות רבות נוספות. בחוריו של ליאון קונסטנטינובסקי מציגים משחק צוות יעיל, עם הגנה חזקה וריצאות להתקפות מתפרצות מהירות. כמה מהכשרונות הצעירים, שצמחו בחממה המקומית עתידים להתפרסם בכל רחבי הארץ, אם וכאשר תעפיל הפועל רמת־גן בחזרה ללאומית. לתושבי העיר, אוהדי התפוזים, מגיע קצת נחת.

חיפה תחתית וחיפה עלית

השוואה קטנה בין שתי הקבוצות החיפאיות, שעלו לכותרות השנה. מכבי חיפה דינקה שלשום למקום השני בטבלה הלאומית בזכות נצחון החוץ היפה על מכבי נתניה 1:3 ואילו הפועל חיפה "דינקה" למקום השני מהסוף (13) בליגה הארצית, בזכות התיקו הביתי מול בית"ר נתניה 0:0. לגבי הפועל של '88 זה הישג לא רע. קבוצה שפרש השינה לצחון "סוסה" תיקו מקבוצת מרכז טבלה.

בעוד שמכבי חיפה מתארגנת השנה מחדש וחוזרת למקומה הטבעי בצמרת הכדורגל, הרי שהמשבר בהפועל חיפה הולך ומעמיק, הולך ומחריף והקבוצה עושה דרך בטוחה לליגה א'. אם זה יתרחש, הרי שעד סוף העונה נתרגל לעובדה מדהימה זו. בינתיים, קשה להאמין. קבוצה ותיקה ורבת תהילה, המייצגת עיר כה גדולה בצפון המדינה, אינה מסוגלת להתעלות מעל בעיות הניהול והכלכלה. לאחר שיצאה בעמותה לדרך חדשה ומבטיחה, כשלה להלוטין. כוכבים עזבו, הקהל נטש, האמונה נעלמה, אך שום דבר שיזלזל מהמצב אינו נראה לעין.

אצל מכבי חיפה חל השינוי המיוחל. תחת הדרכתו של המאמן הנבונה אבנר הכבאי לבקביץ קמה קבוצה לתפארת. תחילה דומה היה כי הרגל שלה הוא להימה ורוח צוות, אך בכל שהמחזורים נוקפים, מצטיירת קבוצה סכנית, מגובשת וחזקה. מוקים עדיין להתמיא, אך הגנה בה קרשימה בנתניה אינה מקרית. יכולות לקרות תקלות בהמשך, אלא שהכיוון חיובי. בחושה צומח דור עתיד מבטיח, שחייבו להשתלבות בקבוצה הבוגרת ולהפיכתו לדור המנהיג. כך, ניר קלינגר וראובן עטר, השולשים היטב במרכז השדה ואולי לא ירחק היום, שבנהם ישתפו פעולה דומה במדי הנבחרת. ביחד עם תיקים כארמלי ואבוקסים מביא המאמן תוצאות.

מחר האליפות באגרוף תאילנדי

אליפות ישראל הראשונה באגרוף תאילנדי תערך מחרתיים באולם הסינרמה בת"א. לדברי מארגן האליפות, משה אלון, התמוד באיר כ־2000 מתאגפי הסגנון הזה, ההולך ותופס תאוצה. האליפות נערכת על־ידי "מג'ירג'ים", הסניף הישראלי של הרשת העולמית באגרוף תאילנדי.

טבריייני זכה בכל קופת הטוטו

"קודם כל אני רץ לבנק לשחרר את המשכנתא", אמר הזוכה היחיד בפרס הראשון בטוטו, שגרף יותר מ־800.000 ש"ח, א.י מטבריה. הוא בן 32, עובד בחברה ציבורית ואב לשניים. השקיע עם אחיו 16 ש"ח.

טניס

מצ'יש ניצח בשטוטגרט

הטניסאי הצ'כוסלובקי, מילוסלאב מצ'יש זכה בטורניר בשטוטגרט וזכה בפרס כספי בסך 45,000 דולרים. מצ'יש גבר במשחק הגמר על האקואדורי אנדראס גומז 3:6, 2:6, לעיני 6500 צופים. המפסיד זכה ב־38,000 דולר.

בחצי הגמר הדיח מצ'יש את האמריקאי ג'ון מקנרו – 7:5, 6:7, 3:6 וגנז את חלומו של מקנרו לזכות בטורניר נוסף. מקנרו ניצח את המערב גרמני קרל־אובה שטייב במשחק על המקום השלישי – 4:6, 5:7.

● במלון סונסטה באילת התקיים טורניר המאסטרס בטניס ע"ש פרנקל על סך פרסים של 25,000 דולר. הרי התוצאות: מכאל רניאל – רינגס (יוון) 3:6, 6:1, 4:6. שני ישראלים נשרו בסיבוב הזה. דופא מגרמניה גבר על יורם כרון 4:6, 6:7 והאמריקאי ג'יימס ג'נסון ניצח את חיים צין 6:2, 3:6, 5:7. היום יערכו משחקי הסיבוב השני.

בליגת הנ.בי.איי

תוצאות בליגת הנ.בי.איי: ניקס – בוסטון 101:111. אטלנטה – שרלוט 111:132. קליבלנד – אינדיאנה 96:121. ניו־ג'רסי דבילס – שיקאגו בולס 91:97. דאלאס – סאקרמנטו 71:111. יוטה – סאן אנטוניו 96:105. מילווקי – בוסטון 100:108. דנבר – סיאטל 129:141. גולדן־סטייט – פורטלנד 100:107. לוס־אנג'לס קליפרס – פיניקס 127:138.

הכדורגל ואירופה והאלימות בכדורסל

מאת מיכאל אלמוג

שוב אנו נדרשים לנושא שלצערנו אינו ירד מסדר היום. הכדורגל הישראלי, לאחרונה, נציגי התאחדות ואיגוד... עם הבטחות תמיכה. נבחרת הנערים של ישראל השתתפה בטורניר רשמי באליפות אירופה ולקראת גביע פיפ"א לנערים. מה המשמעות? היא התקדמות בתהליך לצערנו מוערת מאד.

לפני עשר שנים (1978) בקונגרס פיפ"א בבואנוס איירס הבטיח ד' הבאלאנג', נשיא פיפ"א, לנציגי ישראל שכמוקדמות הרשמיים של פיפ"א נחזור ונשולב במסגרת אירופית. ואכן, במוקדמות טורניר הכדורגל לקראת המשחקים האולימפיים במוסקבה (1980) שולבנו ושיחקנו בבית האירופי. במוקדמות הגביע העולמי לקראת ספרד (1982), שיחקנו בבית אירופי ובמוקדמות לקראת אולימפיאדת לוס־אנג'לס (1984), גם כך שיחקנו בבית האירופי.

מאז חלה משום מה נסיגה ושולבנו שוב במוקדמות הגביע העולמי (מקסיקו 1986) ובמשחקים האולימפיים (סיאול 1988) בבית האוקיאני. כך יהיה גם במוקדמות הגביע העולמי איטליה 1990.

למה ומדוע חלה הנסיגה והשינוי מהבטחת נשיאות פיפ"א לא ידוע. אסור היה לישראל בשום פנים לוותר על כך. גם אם הסיכויים בבית אוקיאני עדיפים אולי על הסיכויים לעלות דרך בית אירופי, היתה הכדוריות לא לוותר ויש להרגיל את העולם וביחוד את אירופה שישראל משחקת במסגרת שלה. מה גם שהוכח, כי במסגרת האוקיאנית לא קצרנו הישגים.

הנוער הנערים משחקים עכשיו במסגרת אירופית, כאשר התחרות קשורה במוקדמות גביע העולם לגילאים אלה, כלומר, גם כן, לא צירוף רשמי שלהם לאופ"א (איגוד הכדורגל האירופי) אבל כאמור טוב שלפחות כך ועדיף על סידור אחר. גם אם אין בזה צירוף רשמי לאופ"א יש לקבוע בתוקף מפיפ"א להחזיר את נבחרתנו הלאומית לבית אירופי במפעליה הרשמיים. רק כאשר הקבוצות שלנו הנבחרות הלאומית יתחרו במפעלים הרשמיים של אופ"א, תושג המטרה. אליה אנו חותרים מזה שנים רבות. אולי הקשרים החדשים־הקודמים עם מדינות מזרח אירופה, ובעיקר עם ברית המועצות, יביאו להשגת המטרה. בכוון זה יש להקדיש עכשיו את מירב המאמצים.

★★★

אנו שומעים על רעיונות של מומחי שיווק שונים להציע דרכים להחזרת הקהל למגרשי הכדורגל. הדבר מוכיח את האימרה של מישהו שענה להצעותיו של פרסומאי באומרו, כמובן להבדיל, שהפרסום הטוב ביותר לא יהפוך לא־יהודי ליהודי. "לאפשטיין". אם הרמה והאיכות לא יעלו בשום המשחק לא יעזור דבר. על הדרכים איך לעשות ואת הצבעתנו לא פעם בהזדמנויות קודמות. לא יושע הכדורגל, אם לא ישקיעו השקעות מאסיביות בתשתית. כלומר בילדים ובנוער, באגודות ובחוגי כדורגל בבתי הספר ע"י מייסב המאמנים שיתנו הכשרה מקצועית מלאה וחינוך ספורטיבי. גם אם לא קצרה הדרך, רק בא סמונה ההצלחה בעתיד.

★★★

התפרעות אלימה מאד ארעה במשחק כדורסל ברמלה. המעורער לקרוא את הערתו של ידידי הטוב יורם אוברקביץ, יו"ר איגוד הכדורסל, שקול אנשי הכדורגל חרד למשחק הכדורסל. לא באמירות מסוג זה תרוסן האלימות.

קרא חריג חמור במשחק כדורסל. יש לטפל באירוע עצמו והדרכים למניעתו בכל העוצמה והמהירות. השיטה היא שיטת המקל והגזר. העשה בכל החומרה והצנין הסברה בשיטתיות ובהתמדה לספורט הוגן. לא להרחיק מזה. הרבה תופעות ממין זה בכדורגל הרבה מאז הונהגה האחריות השילוחית של האגודה על קהלה. וההסברה שהשוטמ הוא הקבע הסופי היא שהגורם לצמצום התופעה. אנו מרבים על עקרונות. לכן, לא תוטל האשמה על קהל מסוג זה או אחר. יש לטפל בתופעה.

הלוח הכללי

עסקים
אולמות
הצעות עבודה
מכוניות
הלוואות
רוצים לקנות
ריפוי והרדיה
רהיטים
הכרויות
פוליש וניקיון
שירותים
שוק המציאות
ירושלים
ריפוי והרדיה
חיפה
ריפוי והרדיה

[illegible]

THE PRINCES

AVE

MEMBERS CLUB

CLASS-X

SEEKING

- Experience with IBM, IBM-compatible personal computers
- Ability to disassemble / assemble IBM PCs
- Working experience with LANs
- Knowledge of data communications X.25 an asset
- Minimum of 3 years experience
- Fluency in English and good presentation skills
- Willing to travel world-wide
- Immediate availability

Initial Location: New York City.
Expenses Paid - $150-200 / Day
Phone 02-271588

למפעל מסודר:
★ רתכי שרון (גם ללא הסמכה)
★ רתכים מסגרים
★ מחווטים מעולים
"אטלס"
03-225083
03-221726

هكذا من الاعلام

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

נינה סימון ודי די ברידג'ווטר לשתי הופעות בישראל

הזמרות די די ברידג'ווטר ונינה סימון יגיעו לישראל בתחילת דצמבר ויופיעו כאן, כל אחת בנפרד, במופע משותף. נינה סימון (בתמונה) היא זמרת, מלחינה ופסנתרנית בעלת שם עולמי בתחום המוסיקה השחורה. הופעתה הראשונה בישראל התקיימה לפני כעשר שנים וכעת תגיע לכאן במסגרת סיבוב הופעות באירופה.

די די ברידג'ווטר – זמרת הבלוז והג'אז, קצרה סופרלטיבים בהופעתה בשני פסטיבלי הג'אז האחרונים במונטריי. מאחוריה חמישה תקליטים שהוציאה, השתתפות בקונצרטים ופסטיבלי ג'אז. שתי האמניות יופיעו ב"בנייני האומה" ב־7 בדצמבר וב"היכל התרבות" בת"א, למחרת.

הדס מגן

קונצרט

מוסיקה מוסברת לנוער

בשבוע שעבר החלו, בתנופה מואצת, סדרות הקונצרטים לנוער, "לכל המשפחה" ולתלמידי בתי הספר היסודיים. בפילהרמונית הישראלית ניצח קורט זנדרלינג על הסימפוניה הפסטורלית של בטהובן בהקדמה של צבי אבני. בקאמרית הישראלית ניצח, הנחה והסביר אריה ורדי, כמנהגו מסביב לנושא מרכזי (הפעם – הקונצ'רטו הכפול) והציג למאזיניו סולניות צעירות, בולטות ומבטיחות – האחיות יפעת ולטמן (צ'לו) ומאיה ולטמן (פסנתר). התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור, יצאה לדרך בסדרה החדשה לילדים ולבני הנעורים "מוסיקה וסיפור". התזמורת הסימפונית חיפה איננה מפגרת בפעילות בתחום זה. ההיצע שלה, לעונה זו, מורכב מחמישה קונצרטים מלווים בהסברי המנצחים (הבא בתור "פטר והזאב" של פרוקופייב בניצוח נעם יתי). הסינפונייטה הישראלית מקדישה העונה, גם לדור הצעיר, סדרה של מוסיקה קלאסית קלה ופופולארית. הקאמרית הקיבוצית תעלה, בין השאר, בבימוי מלא, את האופרה הפסטורלית בת המערכה האחת "באסטיין ובאסטיינה" של מוצארט בן התשע.

קונצרטים אלה הם שירות חשוב לדור הצעיר, של חובבי המוסיקה בעתיד והשקעה לטווח ארוך. תזמורות השומעות את הנולד משתדלות להרחיב, בעוד מועד, את הקהל שלהן. אבל נראה לי שהמלל של המסברים הוא, לעתים קרובות, "מופרז" ועולה על גדותיו. נכון שהצעירים זקוקים להדרכה ראשונית כדי להתמצא בעולם המוסיקה המסועף והעשיר (מלחינים, יצירות, סגנונות וכלי נגינה). בו בזמן הגזמה בדיבורים עלולה לגרוע. זכור לי כשהייתי תלמיד בית־ספר עקבתי בהתמדה אחרי המודעות של הפילהרמונית הישראלית והייתי נחפז לרכוש כרטיס (לסדרות למנויים לא היה כל סיכוי). הקונצרטים לנוער היו מוסיקה נטו. בלי הרצאות ארוכות ובלי התחכמויות (עיקר ההסברים הופיעו בתכניה). חוויות מוסיקליות שגרמו לחוויות בלתי נשכחות. ההפרעות לא חרגו מהמקובל באירועים כאלה. טובי המנצחים ניצחו בקונצרטים לנוער: פאול קלצקי, ולטר זיסקינד, פול פארי, ישה הורנשטיין, רפאל קובליק, ליאונרד ברנשטיין ואחרים.

הצלחתי לצערי לשמוע, בשבוע שעבר, רק קונצרט אחד – לפתיחת הסדרה "מוסיקה וסיפור" בירושלים, בניצוח שלום רונלי־ריקליס. הפעם – סיפורה של התזמורת. כל אחת מהתכניות הצפויות תציג גם אמן צעיר. האורחת הראשונה היתה הכנרית בת ה־16 דרורית ואלק, המנגנת בקבוצת הכינורות הראשונים בפילהרמונית הצעירה מאז היווסדה. הסולנית המתחילה לומדת מגיל שש אצל אביה הכנר ולפגנג פאלק (חבר הפילהרמונית). שמענו אותה ברומנסה בפה מג'ור של בטהובן וב"נעימות צועניות" של סאראסאטה. יתרונותיה הורגשו היטב בנקיון הצלילי, בהטעמה זמרתית של המשפטים המוסיקליים ובטכניקה מעולה בקשת. מאכזבת משהו היתה הבעתה העצורה, חסרת ההשראה, שגרמה לתוצאה פושרת שלא הלהיבה ולא סחפה. שיתוף הפעולה עם התזמורת עלה יפה. למנצח רונלי־ריקליס יש נסיון עצום בעשיית מוסיקה עם צעירים ובעריכת קונצרטים מסוג זה. אחת הסיבות להצלחתו – גישתו הרצינית לעניין. הסבריו הברורים והמרוכזים נאמרו בטבעיות והיו מחושבים כהלכה. הוא איתר את נגני התזמורת ושילהב אותם לעבודת צוות טובה בפתיחה "קרנבל רומאי" של ברליוז ובמיוחד ב"מדריך לתזמורת לבני הנעורים" של בנג'מין בריטן, היצירה המפורסמת (וריאציות ופוגה על נושא של פרסל) שחוברה על ידי המלחין ב־1946 בהיותו בן 33. כל נגן הציג את עצמו בוירטואוזיות מכובדת. הביצוע הצטיין בדייקנות, באיזון ובמפעמים דינאמיים. יצחק שמעוני, כקריין המספר, מילא את תפקידו במקצועיות וברגישות מוסיקלית לפי מיטב המסורת. מבלי להבליט את עצמו. קולו נשמע כ"כלי נגינה" בתזמורת והשלים את התמונה הצלילית (כנדרש בפרטיטורה המקורית).

חוויית הקונצרט היתה, ללא ספק, יצירתו של בריטן שגרמה להנאה רבה אם לשפוט לפי ההקשבה הדרוכה, המשוחררת מהפרעות מטרידות ומתגובות הקהל הרב. חיזותה דבר כמנחה טבעית ורבת־נסיון תרמה, בדברי הקישור שלה, בצורה משכנעת להצלחת הקונצרט. ההסתייגות שלי היא מהנטיה הגוברת לאריכות בדיבורים מייגעים ב"מופעים" מעין אלה (בכל התזמורות שלנו). רצוי להקפיד באיזון נאות בין ההסברים למוסיקה עצמה שהיא, בסופו של דבר, המוקד והעיקר ואינה זקוקה לפירושים מפולפלים ולזריקות עידוד.

ישראל דליות

מה קורא

עדות/ חומל ושופט

"הזהו אדם?" מאת פרימו לוי. מאיטלקית יצחק גרטי. עם עובד, אפקים. 188 עמ'.

ב־1944 הגיע פרימו לוי לאושוויץ. "למזלי", הוא כותב, שכן באותם ימים החליטה ממשלת גרמניה להאריך את תוחלת החיים של הנידונים להשמדה מפאת מחסור בידיים עובדות. עדותו של לוי על אושוויץ אינה מכוונת לצבירת עדויות בלבד, אלא להתבוננות חודרת־עין בטבע האנושי. עדות מיוחדת של משתתף ומשקיף גם יחד, שמידת החמלה שבו כלפי אחיו לצרה אינה מעיבה על כושר השיפוט שלו. הספר, הראשון שכתב לוי, הוא הודאה באוזלת היד ובחוסר האונים של הקורבנות שבהלקה מהם אחרון המורדים, לא נמצא "ולו גם קול יחידי, או אפילו רחש של אהדה והסכמה... מאומה לא התרחש".

קשה לאבד צלם אנוש כמעט כמו שקשה לברוא אותו, אבל הגרמנים – מאשים לוי – הצליחו. "הננו עוברים כאן כנועים תחת מבטיכם: אינכם צריכים לחשוש עוד. לא מפני מרד, לא ממילים בוטות ואפילו לא ממבט תוכחה".

שירה/ טרוף שחור

"שעה שנלך בשבילים אפלים" שירים מאת גיאורג טראקל. תרגום מגרמנית ואחרית דבר: יצחק עקביהו. הקיבוץ המאוחד. 79 עמ'.

על פי חוקרי הביוגראפיה שלו, עשוי גיאורג טראקל להיחשב למשורר מקולל. נפש מקוללת, הדאי. חוסר יציבות, רמזים ליחסי גילוי עריות עם אחותו, השתעבדות לקוקאין, חסרון כיס שנדבנים אצילי נפש (פון פיקר ולודוויג ויטגנשטיין) הצילוהו מפניו, לחימה כחייל בגאליציה ומות בבית חולים בקראקוב, בגיל 27 ממנת יתר של קוקאין. כעבור שנים ספורות התאבדה אחותו־אהובתו. במרוצת חייו הקצרים הספיק טראקל להותיר כמה מן השירים היפים ביותר בשירה הגרמנית החדשה.

...מדרגות של טרוף בחדרים שחורים,
צללי הזקנים מתחת לדלת הפתוחה,
שעה שנפשו של הליאן מתבוננת בעצמה במראה הוורדית
וצרעת ושלג נושרים ממצחו...
הן, העיניים הרצוצות בתוך פיות שחורים
שעה שבדד ברכות של ערפל הדעת
הנכד הוגה באפלו הגדול של הקץ,
והאל הדומם עפעפי־התכלת עליו משפיל.
("הליאן").

פסטיבל היידגר

הסערה, שהחלה בצרפת ונמשכת באה"ב ובבריטניה עם הגילוי המחודש של הקשר בין הגותו של מרטין היידגר (שהשפיע על הוגים צרפתים רבים, ובעיקר על סארטר) ובין הנאציזם, לא שככה עדיין. "ט.ל.ס." מקדיש שני עמודים ארוכים לסקירת חמישה ספרים בנושא: "היידגר והנאציזם" של ויקטור פאריאס (חלוץ הסערה), "שביל המחשבה של מ.ה." מאת אוטו פגלר, "הפיקציה של הפוליטיקה" מאת פיליפ לאקו־לאבארת, "האונטולוגיה הפוליטית של מ.ה." מאת פייר בורדייה ו"היידגר 'והיהודים'" מאת ז'אן־פרנסואה ליוטאר. בעברית ראה אור, לפני שנה, ספרו של ג'ורג' שטיינר על משנתו של היידגר, בהוצאת "שוקן" בתרגום של תלמה מוקדי ועריכה של עדי אופיר.

יינינגר בעקבות היידגר?

עיון באחדים מנאומיו של מרטין היידגר בשנים 34־1933 מלמד על דמיון מפתיע לדברים שאמר בסוף השבוע שעבר יו"ר הפרלמנט המערב־גרמני פיליפ יינינגר, בנאום שבעקבותיו הוכרח להתפטר. יינינגר תיאר בנאומו את התקווה שהפיחה עלייתו של היטלר לשלטון בלב העם הגרמני. 55 שנה לפניו עודד מרטין היידגר את בני העם הגרמני לבחור לו גיבור שינהיג אותו לפתיחת דף חדש בהיסטוריה שלהם.

מונוגראפיות/ שימושון

שלוש מונוגראפיות בהוצאת "כתר":
"דארווין" יוהאנס המלכן. מגרמנית יהודה שטיינבך. 182 עמ'.
"גליליי"; יוהאנס המלכן. מגרמנית יהודה שטיינבך. 189 עמ'.
"צ'אפלין" מאת וולפרם טישי. מגרמנית דפנה עמית. 191 עמ'.

שלוש המונוגראפיות של צ'אפלין, דארווין וגליליי הן כלי עזר בכל ספריה ביתית. ב"צ'אפלין" מתעכב טישי בעיקר על סרטיו של צ'אפלין והפרסונות עליהם תוך סקירה עניינית, יבשה משהו של תולדות חייו. אין במונוגראפיה תובנה של האישיות המורכבת והקשר בין היוצר ליצירתו.

המונוגראפיות של הכלבן על גליליי ודארווין נכתבו כיבושת של ספרי לימוד. הם מספקים מידע רב, אך כתובים ללא השראה ספרותית מזערית.

★

מונוגראפיות של גלילאו גליליי וצ'ארלס דארווין יופיעו גם בקרוב בסדרה מתחרה ב"רביר/ זב"מ". כמו כן יראו אור בסדרת המונוגראפיות של "רביר" גם גתה, ברגסון ומקיאוולי.

מירי פז

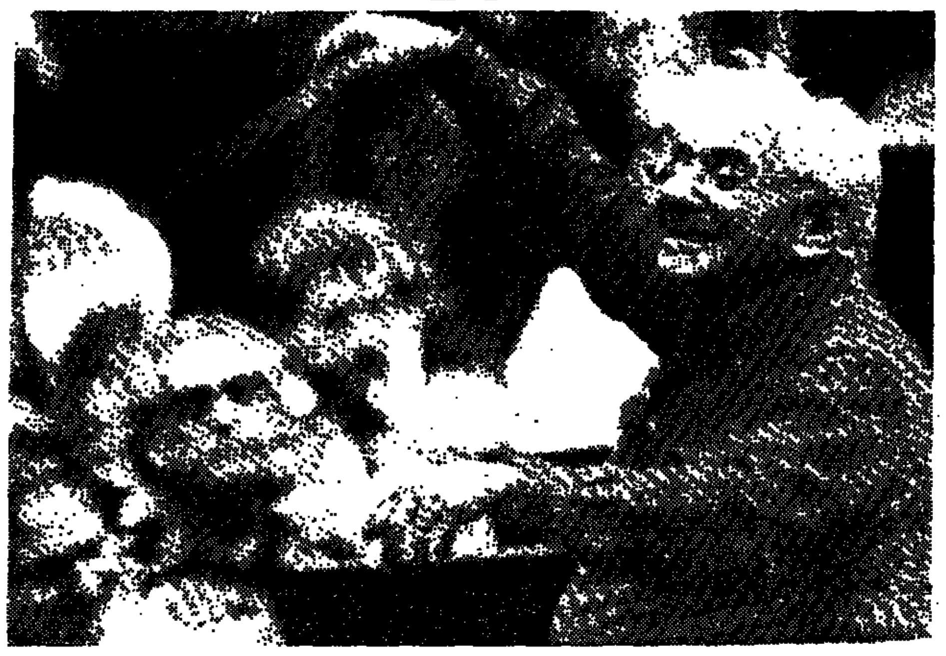

45 שנות ניצוח

ליאונרד ברנשטיין יוצא היום בניו־יורק על התזמורת הפילהרמונית של ניו־יורק שתנגן מיצירותיו, לציון 45 שנות ניצוח של המאסטרו. בתמונה: רגע סוחף בחזרה לקונצרט שנערכה בשבת.

צילום רדיו של א.פ.

מופעי חנוכה "לכל המשפחה"

לפסטיבלי הזמר שהפכו כבר למסורת בחופשת החנוכה מצטרפים השנה מופעים נוספים:

★ "חנוכיף", שיהפוך גם הוא, ככל הנראה, למסורת משפחתית יפגיש בשנתו הראשונה את הקהל עם להקת "הכל עובר חביבי", יגאל בשן ועוזי חיטמן, עזרא ועירית דגן ואייל גפן. הם יופיעו בתל־אביב, חיפה, ירושלים באר־שבע ונתניה.

★ "החבורה המדליקה" הכוללת את ציפי שביט, דני סנדרסון ו"הבטלנים" מעלים מופע מוסיקלי בידורי משותף ש"ירוץ" בחנוכה בתל־אביב, חיפה וירושלים. 12 רקדניות ולהקה הכוללת ארבעה נגנים ילוו את הארבעה בקטעי יחיד וקטעים משותפים.

סרטים תיעודיים של עפרה ביקל בחודש דצמבר – במוזיאון ת"א

במוזיאון תל־אביב יוקרנו בחודש דצמבר ארבעה או חמישה מסרטיה התיעודיים של עפרה ביקל אותם עשתה בשמונה השנים האחרונות. בין הסרטים, שאורכם כשעה, במתכונת טלוויזיונית, הסרט שהכינה לציון עשרים שנה למלחמת ששת הימים, סרט על סאלווהדור וגם סרט בשם "אבא ואמא", הבוחן את בעיית ההורים המזדקנים במשפחה. סרטיה של ביקל, אישיים מאוד וזכו בפרסים רבים.

ורדה צימרמן

תקליט ישראלי

קליטות עם איכות

מאיר בנאי – הופעה חיה

בתקליטו החדש מאשש מאיר בנאי את הציפיות שתלו בו. בתקליט מופיעים שיריו מתחילת דרכו כמו "שירו של שפשף", לצד שירים חדשים יותר, כמו "לילות". השירים החדשים בהחלט מעניקים תחושת עידוד ברוכה, בנוגע לאלבום הבא. בין השירים שהלחין בנאי, יש גם שניים שהלחין נחום היימן, למילותיו של נתן יהונתן: "תפילת הדייג" ולמילותיו של נתן אלתרמן: "את שומעת".

האזנה חוזרת ונשנית לשיריו של בנאי, לא תמאיס את האמן וסגנונו על המאזין. וגם בכך גדולתו – לשלב קליטות עם איכות. השיר "תותים", בלחן מזרחי משהו, משעשע ומקורי. כמוהו גם "יש לה אף כ"כ ארוך". יפה במיוחד גם "שוב מלבלב": "בנאי תראי העץ בגן שוב מלבלב...". וכמו העץ, כך גם בנאי. הוא אינו שוכח את המדרגה, שהקפיצה אותו בניתורים רחבים כלפי מעלה, לעבר שורת המוסיקאים הראשונה בארצנו, ולכן מופיע באלבום "שירו של שפשף", שאינו נופל מהשירים המתקדמים יותר. "אין לי פחד ויש לי תחושה/ שהדרך תהיה לי קשה/ והזאה עתיד וחושב תמיד/ שהכוונה נותנת אמונה".

הדס מגן

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן – רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תולדות הישוב – ארץ מולדת: בין חומות ירושלים (כ).
08.40 בלי סודות – כ"ק.
09.00 אנגלית (ה').
09.20 אנגלית (ד').
10.30 רגע עם דודלי, סימנים ללא מילים (כ).
11.00 ערבית מדוברת, שו האדא.
11.15 אנגלית (ו').
11.30 חשבון פשוט (ד') – פעולות החשבון (כ).
12.00 אנגלית (ה').
12.30 אנגלית (ה').
13.00 תלמוד – שניים אוחזין – פשיטא 1 (כ).
13.25 גיאוגרפיה (ד"ט) – ערים דומות ושונות.
13.45 צרפתית.
14.00 עד כאן – רצף דפי הטלטקסט.
14.05 תיבה 2 (פרק 10), הבצורת. בצורת פוגעת באזור. פייגון הערמומי וחבורת ילדיו מנסים להשיג מתקן להורדת גשם, התבוי בכפר כלשהו. לשם השגתו חודר פייגון לתיבה ומצליח להוציא משם את סמואל ואדם. הוא חוטף את התיבה, אולם הילדים מתמרדים מפני שאינם רוצים לגמול לאנשי הצמות טובה תחת רעה.
14.30 בארץ הקטקטים, "הסייח הקטר". הקטקטים רוצים לרכוב על סוס. הם פוגשים בסייח חמוד אבל פחזן. הם עוזרים לסייח להתגבר על פחדיו.
15.00 קשר משפחתי – משפ. מי־דן משוחחת עם אחי יותם על מחלתה של ענבל בת ה־8. ענבל חלתה בסרטן לפני מספר חודשים וכל בני המשפחה ובראשה האב, רופא במקצועו, נערכים להתמודדות במחלה.
15.40 זיעת השמש דמעות הירח (פרק 15). – גן־עדן, גיהנום ואלדוראדו – אלדוראדו, מחוז דמיוני בנבכי הג'ונגל, שם נמצאים אוצרות הזהב שאנשים מחפשים אחריהם. הכובשים הספרדים היו הלבנים הראשונים שהגיעו לאמאזונאס בחיפוש אחר הזהב ומאז ועד היום לא נפסקו החיפושים. בק פיסי יוצא אל הג'ונגל הגדול בתבל, אל שבטים שכמעט שלא נחשפו עדיין לציוויליזציה, ואל האינדיאנים המנסים לטוס את דרכם בעולמו של האדם הלבן.
16.40 שביל באמצע שביל בצד – נחל כזיב – ספי מטייל בערוצו של נחל כזיב בגליל המערבי ומסביר על הצמחיה האופיינית שבדרך. בסיום המסלול: מבצר מונפורט. הזמרת לאה לופטין שרה את השיר "עלה האור" ומצלצלת באחרי הנחל (כ).
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 "חבובסוף" – שם הפרק: "הצחוק האחרון של פוזי". פוזי מגלה כי איש אינו נהנה מבדיחותיו ומחליט להחליף מקצוע. החבובות מתגייסות ללמוד איך להצחיק טוב יותר.
18.00 "סיפורי ביאטריקס פוטר" – בלט בביצוע המלכותי של לונדון בשני חלקים – החלק הראשון. ביאטריקס פוטר היא סופרת אנגליה נודעת מן המאה ה־19. היא כתבה ספרי ילדים ואיירה אותם. גיבורי ספריה הם בדרך כלל בעלי חיים – ארנבות, קיפודים, סנאים, חתולים ועוד. את ההשראה לספריה קיבלה מסביבת מגוריה – אזור האגמים באנגליה. את המוסיקה כתב ג'ון לאנצ'ברי, ומבצעת התזמורת המלכותית של בית האופרה "קובנט גארדן". הכוראוגרף הוא פרדריק אשטון.
18.25 פסוקו של מקום – מבט אל פארן.
18.30 קיצור חדשות (ערבית).
18.32 ספורט, סקירת אירועי ספורט מן הארץ ומן העולם.
18.30 חדשות.
20.00 כותרות מבט.
20.02 "משפחתי וחיות אחרות" (הפרק השביעי). ג'רי מרוצה מאוד מסירתו החדשה, סירה המאפשרת לו גישה ליצורי מים חדשים. פיטר עזב את הווילה, ומרגו מדוכאת מאוד בשל כך. היא לוקחת את סירתו של ג'רי ומפליגה בה לאי קרוב כדי להשתזף. גב' דארל מקבלת הודעה מדודה בלתי אהודה, המאיימת לבוא לביקור. למשפחה נותרת ברירה אחת – לעבור לבית קטן יותר ולסרב לבקשתה של הדודה בטענה של חוסר מקום... (עברי־ערבי).
20.30 "משהו מהסרטים" – תכנית בענייני קולנוע מגישה: שירה גרא, בהשתתפות שאול שירדין.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 יתעדירי שירות.
21.25 "המופע של גארי שנדלינג" – סדרה קומית אמריקנית. שם הפרק: "שרה". גארי פוגש ידידה ותיקה, אשר הוא נמשך אליה מאוד. אולם היא מסרבת לו, ולא בפעם הראשונה, ומערערת מאוד את ביטחונו העצמי.
22.05 "זה הזמן" – תכנית אירוח בשידור ישיר. מנחה: רם עברון.
22.55 "ראמפול" (הפרק האחרון) – "התיק האחרון של ראמפול". בחיי ראמפול הכול כרגיל: הוא מגן שוב על נוכל זעיר ממשפחת טימסון; העו"ד הצעיר והשאפתן הייגסטוק מתכנן שוב להעביר אותו מלשכתו; השופט בולינגהם יושב בדין, ו"א שיש לצייה להי שוב מתלוננת על העישון שלו. הפיתוי לברוח חזק מכדי שיוכל להתנגד לו (עברי־ערבי).
23.45 פסוקו של יום; חדשות הלילה ומוסף הספורט "חצי פינה".

ערוץ 2

עקב מחסור בתקציב, נאלץ ערוץ־2 לשנות את לוח המשדרים הרגיל ולשדר שירים ברצף. עם הצופים – סליחה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאגה ניצוחה – הנדל: לאופרה "הרועה הנאמן" (תז. הקונצרט האנגלי / ט. פינוק) (ע"ג ת"ק); פילד: סימפוניה קונצרטית בסי במול מג'ור לכנור, ויולה ותז. אופוס 29 (א. סטרן / פ. צוקרמן / התז. הקאמרית האנגלית / ד. ברנבוים) פ מנדלסון: סונטה מס' 1 בסי במול מג'ור לצ'לו ופסנתר אופוס 45 (ג. שוסטר וא. בלסם); גלוק: המוסיקה לבלט "דון חואן" (אקדמיית סנט מרטין / נ. מרינר).
09.00 שעה עם יוצר – המלחין ארנסט בלוך קונצ'רטו גרוסו מס. 1 לתז. כלי־קשת ופסנתר; סוויטה "בעל שם" לכנור ופסנתר; תרועה להצהרה ותז. שני אינטרלודים מתוך האופרה "מקבת".
10.00 קונצרט בוקר – טיפט: פנטסיה קונצרטית על נושא של קורלי (אקדמיית סנט מרטין / נ. מרינר); אלגר: קונצ'רטו בסי מינור לכנור ותז. אופוס 61 (י. פרלמן עם התז. הסימפ. של שיקגו / ד. ברנבוים); שומאן: סונטה מס' 1 בפה דיאז מינור לפסנתר אופ. 11 (מ. פוליני); צ'ייקובסקי: "מזכרת מפירנצה" – שישיית כלי־קשת אופ. 70 (חברי הקמרטה מברן); סטרווינסקי: המוסיקה לבלט "פטרושקה" (התז. הפילה. הישראלית / ל. ברנשטיין).
12.57 פינת השיר – אאוג'ניו מונטלה: "כסניה" בתרגומו של דן צלקה
13.00 קלאסיקל – קטעי אופרה
14.06 מן הסרטיה – באך: פתיחה בסגנון צרפתי (גלילה ריבנר – פסנתר); שפוהר: 6 שירים גרמניים אופוס 103 (ג. ירון – סופרן עם ישראל אוהר – קלרניט ועירית צבי – פסנתר); יהושע לקנר: ריקוד, אגדה וסיום (גלילה ריבנר – פסנתר).
15.00 אנתולוגיה – המוסיקה הכלית של טלמן
16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם – מהקלטות רדיו פולין המקה. והתז. של רדיו קטוביץ – אנתוני וויט; מוצרט: קונצ'רטו בדו מינור לפסנתר ותז. ק. 491 (אדוארד אאואר); שוסטקוביץ': סימפוניה מס' 13
18.00 מתאורי יצירות – קונצ'רטו מאת בטהובן וסימפוניות מאת מאהלר בטהובן: קונצ'רטו לכנור ולתז. ברה־מג'ור אופוס 61 (תז. סימפונית ירושלים – רשות השידור סולנית: איזה הנדל מנצח: גארי ברטיני; מאהלר: סימפוניה מס' 4 בסול מג'ור (תז. סימפונית של שיקאגו סולנית: ג'ודית בלגן – סופראן מנצח: ג'יימס לוין).
20.05 בצידי־הדרך – י. ס. באך: סינפוניה קונצירטנטה לכנור, צ'לו ותז. ברד: הכסאכורד
20.30 הקונצרט הקאמרי – שלישיה סונטנה וולף הרדך – פסנתר: מבטל מיקה – כנור ניקלס שמידט – צ'לו (הקלטה ממרכז סארג' עין כרם מקונצרט שהתקיים ב־3.10.88) בטהובן: שלישיה בסול מג'ור, אופוס 1 מס' 2; מנדלסון: שלישיה ברה מינור, אופוס 49; ברהמס: שלישיה בדו מג'ור, אופוס 87.
22.00 "מוסיקה ויוזו"
23.00 "קלאסיקל"

רשת א'

15.30 האוניברסיטה המשודרת בעריכת מירה הלפרין מחזור 25 ירושלים בתקופה הביזנטית והפעם: "פני העיר" – חלק שני דן בהט
16.05 "בן הארץ" – והפעם: עם פרופ' אליעזר קפלינסקי (ש.ש.).
22.05 "ככל אדם כוכב" – עם האסטרולוג אילן פקר

רשת ב'

18.06 שעה חפשית – מגאזין שבועי לעניני חינוך עורכת רות מלאי

רשת ג'

18.06 היה היו – עם קובי ברקאי
19.00 א"ז – חדשות
19.05 "היה־היו" – המשך
20.05 קו ההתחלה – תקליטי שירים
21.05 קצת אחרת
00.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחרי הצהריים – שעה של שירים עבריים.
18.05 ראיון מיוחד עם האלוף אורי שגיא מפקד חיילות השדה.
18.45 משהו עולמי – מגאזין גל"צ לענייני חוץ.

צה"ל 1

19.05 בכבוד רב, בן־גוריון – עיון במכתבי "הזקן" – חלק א'. ממכתבי בן־גוריון משדר מיוחד לציון יום פטירת בן־גוריון.
20.05 משירי יוני רכטר.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת – הגנטיקה החדשה ותורשת האדם – מהגנום השלם אל ספרית הגנים. מרצה: ד"ר יוסי שילה.

צה"ל 2

19.05 יומיום מוסיקה.
20.05 להיטים.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגאז האה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 שעון מוסיקלי.
07.07 מה נשמע.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרטים על התכניות

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 תזאר עיניך.
06.30 סיכום המשנה היומית.
06.50 דף גמרא יומי.
07.30 ישן בעיניך.
08.05 הפנה מחוזה.
09.00 טלרדיו.
10.05 פניני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 מעורב ים־תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
17.05 צבעי הקשת.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שדרנים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.06 השכם בבוקר.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר האה.
08.05 סעו לשלום.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.05 אא בב.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 בת צחוק.
14.30 שירים ושעורים.
16.05 תוצרת הארץ.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעפון.
17.55 קראתי ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום האה.
19.35 שירים עבריים.
21.00 מבט לחדשות
22.58 רגע של עברית.
00.05 זמן חצות.

רשת ג'

06.05 בחזרה לאושר.
07.05 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה, כבר תשע?
10.06 דברים טובים.
11.05 מלאכי חזקיה – על הקו.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.06 לי לך.
15.06 חדש, חדיש ומחודש.
16.05 פפ 89.
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 עכשיו אפס שבע.
08.00 בוקר טוב, ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שירים עבריים.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זו רה יומי.
14.05 פסק זמן מוסיקלי.
15.05 שירים לתב.
16.05 ארבע אחר הצהרים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב, ישראל.
19.00 מבזק ידיעות.
19.57 הודעות לחיילים.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
00.05 צימוקי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

בית ליסין

אחד משלנו הערב 14.11, מוצ"ש 19.11 ב־20.30, ד' 16.11 היכל התרבות קרית גת ב־21.00, ה' 17.11 מופת חולון ב־20.30 – הצגות ה־200
מי מפחד מוירג'יניה וולף? הערב 14.11 תיאטרון ירושלים ב־20.30, מחר ג' 15.11 בית ליסין ב־20.30, ד' 16.11 בית דוידקה אשדות יעקב ב־21.00, ו' 18.11 היכל פתח תקוה ב־21.30, מוצ"ש 19.11 היכל התרבות כפר סבא ב־20.30
פרנקי וג'וני – גילה אלמגור – יוסי גרבר הערב 14.11 תקוותנו – אשקלון ב־21.00, ה' 17.11 בית ליסין ב־20.30, ו' 18.11 ב־21.00
הקיץ של אביה – גילה אלמגור מחר ג' 15.11 מ. אזורית אשכול ב־21.15, יום ד' 16.11 בית ליסין ב־21.00 הצגת ה־400 לא תותר כניסת מאחרים
אורה זיטנר בתכניתה החדשה "אושר אחר" מחר ג' 15.11 ב־21.00
יענק'לה רוטבליט הרכב אכילס ד' 16.11 ב־22.00
סטנד אפ קומדי אותה מצחיק אותה על הבימה עם שמוליק וילוז'נג, רמי שטרן, דבי ונולי, דני ואיצ'ה ועוד ה' 17.11 ב־22.00
שרון ליפשיץ ו' 18.11 ב־23.00
רבקה רז רומנסות ספרדיות ו' 18.11 קרית שרת חולון ב־22.00, מוצ"ש 19.11 מתנ"ס מגדל העמק ב־20.30
איך זה עובד באמנות – מופע סאטירי ו' 18.11 מתנ"ס ערד ב־21.30
שמנה באי בוד – לילדים שבת 19.11 ב־11.30
קטיפה שחורה – מוסיקה אחרת מוצ"ש 19.11 ב־21.00
צוללת צהובה עם החיפושיות ב־ה' 23.15
חניון מרווח צמוד לתיאטרון
וייצמן 34 כיכר המדינה תל־אביב
של הקופה: 216653, 257966
ישראכרט

קולנוע

תל־אביב

אמפיר: השוטר בג'ינס 9.50, 7.30, 5.00
אורלי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 5.45
בית ליסין: צוללת צהובה 23.15
בן־יהודה: ניקי וג'ינו 9.30, 7.15, 5
גורדון: החגיגה של באבט 9.30, 7.15, 5.00
גת: בוקר טוב ויאטנם 9.45, 7.20, 5.00
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 9.50, 7.30, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 2: המורדים 9.50, 7.30, 5, 2, 11
דיזנגוף 3: כפר קטן שלי 7.30, 3, 11, שקיף בלוז 9.50, 5.00, 1.00
דקל: ביג 9.35, 7.10
דרייב־אין: טרור ברחובות 9.30, 7.30
סקס 24.00
הוד: שליח למות 9.30, 7.15, 5
הסינמטק הישראלי: 7.00 הקוסם מארץ עוץ
9.30 החברים של אלכס
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) 9.30, 7.00, 4.15 מסע לקיתורה
חן 1: מת לחיות 9.55, 7.20, 4.45
חן 2: פרנטיק 9.50, 7.20, 5.00
חן 3: כוסות לארתור 9.50, 7.30, 5.00
חן 4: לסביר באהבה 9.50, 7.30, 5, 2, 11
חן 5: בעל בהשאלה 9.50, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00
מיילת 1: חקירה בלוס אנג'לס 9.45, 7.20, 5
מיילת 2: שם המשחק 9.20, 7.00, 4.30
מיילת 3: פרסידיו 9.30, 7.15, 5.00
לב 1: יום שני הסוער 10.00, 8.00, 5.00, 2.00
לב 2: החיים הם נהר ארוך ורוגע 10.00, 8.00, 5.00, 2.00
לב 3: בגלל המלחמה ההיא 7.45, 5.00, 2.00, אהבנו כל כך 9.45
לב 4: הנסיכה הקסומה 10.00, 8.00, 5.00, 2.00
לימור: צבעים 9.30, 7.15, 5.00
מוגרבי: סגור
מוזיאון: קיץ אצל סבא 9.30, 7.15, 4.30
מקסים: מצלמה בלי בושה 9.30, 7.30
פאר (לשעבר אלנבי): פסים וכוכבים 9.30, 7.30
פאר: צל הסוס 9.30, 7.30, 5
פריז: אגה 9.30, 7.15, 4.00, 2.00, 12.00; 23.30 הצגות מעבר לפינה
צפון: סאקר – האיש החולם 9.30, 7, 4.30
שחף: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.00
תמוז – רמת־אביב: עיניים שחורות 9.40, 7.15
תכלת: הקומיסרית 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: U-2 9.30, 7.15, 5

ירושלים

אימפריה 1: החגיגה של באבט 9.30, 7.15, 5
אימפריה 2: לידי איב 9.30, 7.15, 5.00
פקין בלוז 3.00
אימפריה 3: הפתיחה בקרוב
אימפריה 4: הפתיחה בקרוב
אריכטן: מת לחיות 9.00, 6.45, 4.30
אורנע: כוסות לארתור (ארתור 2) 9.00, 7.00, 4.30
אדר 1: ניקי וג'ינו 9.15, 7.00, 4.30
אדר 2: פרנטיק 9.00, 6.45, 4.30
אדר 3: הנסיכה הקסומה 4.30, 7.15, 9.15
אדר 4: מצלמה בלי בושה 7.00, 4.30, הקיסר האחרון 8.45
אדר 5: ללא מעצורים 7.15, 9.15, תרגילים בריגול 4.30
אדרגיל: בוקר טוב ויאטנם 9.15, 7.00, 4.30
בית אגרון: 6.00 מל ברוקס – מתח גבוה
7.30 כפרייר
9.30 משודרים חדשות
כפיר: מרדף חצות 9.00, 6.45, 4.30
מיטשל: חקירה בלוס אנג'לס 9.00, 7.00
סמדר: צבעים 9.15, 7.00
עדן: שליח למות 9.00, 7.00, 4.30
רון: ביג 9.00, 7.00, 4.30
תיאטרון ירושלים: סאקר האיש החולם 9.30, 7.00

חיפה

אורה: ניקי וג'ינו 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: קפה בגדאד 9.15, 7.00
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
גלריה: לידי איב 9.30, 7.15, 5, מגלה את אמריקה 5.15
חן: לוס אנג'לס 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 1: צבעים 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 2: טרור ברחובות 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 3: השוטר בג'ינס 9.15, 7.00, 4.30
פאר: מת לחיות 9.15, 6.45, 4.15

קריות

קרית־אתא: הצוענים 9.15, 7.00
רון: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
רב גת 1: בוקר טוב ויאטנם 9.15, 6.45, 4.15
רב גת 2: ביג 9.15, 7.00, 4.30
רב אור 1: שם המשחק 9.15, 6.45, 4.15
רב אור 2: פרנטיק 9.15, 6.45, 4.15
רב אור 3: סאקר האיש החולם 9.15, 6.45, 4.30

קרית חיפה

סביר: אהבנו כל כך 9.15, 7.00
סביון: בוקר טוב ויאטנם 9.15, 6.45
אורות: תתיך מבוקש 9.15, 7.00
בית העם: טרור ברחובות 9.15
הזובל: פרסידיו 9.15
ניצן: מרדף חצות 9.15, 6.45

אשדוד

אשדוד: מת לחיות 9.30, 7.00
צמרת: טרור ברחובות 9.30, 7.15

אשקלון

אסתר: מגלה את אמריקה 9.30, 7.30
מאור: אקשן ג'קסון 9.30, 7.30
רחל: תופסה בכפר 9.30, 7.30

באר־שבע

חן: טרור ברחובות 9.30, 7.15
היכל התרבות: 4.30 בוגס בוני. החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.30, 7.15

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: שליח למות 9.30, 7.15
מלון דניאל: כפר קטן שלי 9.30, 7.15
כוכב: משודרים חדשות 9.35, 7.15

עפולה

מופיתרון: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.00

חולון ■ בת־ים

ארמון: תופסה בכפר 9.30, 7.30
עצמאות: שליח למות 9.30, 7.15, 5.00
מגדל: מת לחיות 9.40, 7.15
אורנים: משודרים חדשות 9.30, 7.00
מתנ"ס קרית שרת: המצילים הקטנים 4.00
בבלי: מרדף חצות 9.15, 7.00, 4.30
רינה: טרור ברחובות 9.30, 7.15

הדרה

הדרה: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.00, 6.00

כפר־סבא ■ רעננה

עטל: תתיך מבוקש 9.15, 7.00
חן: מעריצה צמודה 9.15, 7.15
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורן: פרנטיק 9.30, 7.30, 5.00
בה זית: ללא מעצורים 9.15, 7.15

נהריה ■ עכו

הדר: סגור
רון: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 7.00
היכל התרבות: ללא מעצורים 9.15, 7.00

נתניה

אסתר: שליח למות 9.30, 7.15, 5
דוד: החבר של החברה שלי 9.30, 7.15
סטודיו: בוקר טוב ויאטנם 9.30, 7.15, 5 סלביה נסיכת הצ'ארדש

פתח־תקוה

שרון: החגיגה של באבט 9.15, 7.00, השוטר בג'ינס 5.00
היכל 1: מרדף חצות 9.30, 7.00
היכל 2: שליח למות 9.30, 7.15, 5.00
היכל 3: פרסידיו 9.30, 7.15, 5.00
שלום: אקשן ג'קסון 9.30, 7.30

ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: השוטר בג'ינס 8.30
הדר: מת לחיות 9.15, 7.00
חן: ביג 9.15, 7.15
ג.ג. רון 1: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
ג.ג. רון 2: ביג 9.30, 7.15, 5
ג.ג. רון 3: שם המשחק 9.30, 7.15, 5
נעמן: מת לחיות 9.30, 6.45
ראשון: פרחים בעליית הגג 9.30, 7.00

קרית שמונה

שגיא: פרנטיק 9.00, 7.00

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: מת לחיות 9.40, 7.15
ארמון: סגור
לילי: החגיגה של באבט 9.30, 7.30
הדר: תתיך מבוקש 9.30, 7.15, 5
רב גן 1: בוקר טוב ויאטנם 9.30, 7.20, 5.00
רב גן 2: עיניים שחורות 9.55, 7.20, 4.45
רב גן 3: תקוה ותהילה 9.50, 7.30, 5.00
רב גן 4: כוסות לארתור 9.50, 7.30, 5.00
שבוש: פרנטיק 9.30, 7.00

מהלך חדש בהסתדרות